

Zbirka Delovni zvezki UMAR
Delovni zvezek 2/2019, letnik XXVIII

Analiza poslovanja slovenskih gospodarskih družb po dejavnostih v letu 2018

**Jure Povšnar, Mojca Koprivnikar
Šušteršič, Mateja Kovač, Janez
Kušar, Tina Nenadič, Ana Vidrih**

Objava in povzemanje prispevkov sta dovoljena delno ali v celoti z navedbo vira. Avtorstvo je treba pripisati avtorju prispevka in ne Uradu RS za makroekonomske analize in razvoj. Mnenja, ugotovitve in sklepi so namreč v celoti avtorjevi in ne odražajo nujno uradnih stališč Urada RS za makroekonomske analize in razvoj.

http://www.umar.gov.si/avtorski_prispevki/

Kratka vsebina:

Avtorji v delovnem zvezku analizirajo poslovanje gospodarskih družb po posameznih dejavnostih. Poudarek je na zadnjem letu, to je letu 2018, z medčasovnimi primerjavami za obdobje 2008–2018. Avtorje zanimajo predvsem glavne značilnosti poslovanja in premoženjsko-finančnega položaja družb s poudarkom na dejavnikih, ki vplivajo na ustvarjeno dodano vrednost in konkurenčnost posameznih dejavnosti, ter pomembnejše spremembe v strukturi posameznih dejavnosti.

Ključne besede:

gospodarske družbe, poslovni izid, dodana vrednost, kazalniki uspešnosti poslovanja, statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida, kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki ter saniranje okolja, oskrba z elektriko, plinom in paro, gradbeništvo, trgovina, promet in skladiščenje, gostinstvo, informacijske in komunikacijske dejavnosti, poslovanje z nepremičninami, strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, druge raznovrstne poslovne storitve.

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
[COBISS.SI-ID=302176000](#)
ISBN 978-961-6839-43-3 (pdf)

Delovni zvezki Urada RS za makroekonomske analize in razvoj

Izdajatelj:

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj

Gregorčičeva 27

1000 Ljubljana

Tel: (+386) 1 478 1012

Telefaks: (+386) 1 478 1070

E-naslov: gp.umar@gov.si

Odgovorna urednica: mag. Tanja Čelebič (tanja.celebic@gov.si)

Delovni zvezek: Analiza poslovanja slovenskih gospodarskih družb po dejavnostih v letu 2018

Avtorji: Jure Povšnar (jure.povsnar@gov.si), Mojca Koprivnikar Šušteršič (mojca.koprivnikar@gov.si), mag. Mateja Kovač (mateja.kovac@gov.si), mag. Janez Kušar (janez.kusar@gov.si), mag. Tina Nenadič (tina.nenadic@gov.si), mag. Ana Vidrih (ana.vidrih@gov.si).

Delovni zvezek ni lektoriran.

Delovni zvezek je recenziran.

Ljubljana, oktober 2019

Kazalo vsebine

1	Uvod	1
2	Nekatere značilnosti poslovanja in premoženjsko-finančnega položaja gospodarskih družb v letu 2018...	2
3	Pregled poslovanja gospodarskih družb po dejavnostih	7
	3.1 Kmetijstvo in z njim povezane dejavnosti (A, C 10,11)	9
	3.1.1 Kmetijstvo, lov in gozdarstvo ter ribištvo (A).....	9
	3.1.2 Proizvodnja živil in pijač (C 10, 11).....	12
	3.2 Rudarstvo (B).....	15
	3.3 Predelovalne dejavnosti (C).....	18
	3.4 Oskrba z elektriko, plinom in paro (D)	23
	3.5 Oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja (E).....	26
	3.6 Gradbeništvo (F)	29
	3.7 Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (G).....	31
	3.8 Promet in skladiščenje (H).....	38
	3.9 Gostinstvo (I)	43
	3.10 Informacijsko-komunikacijske dejavnosti (J)	47
	3.11 Poslovanje z nepremičninami (L).....	51
	3.12 Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M)	54
	3.13 Druge raznovrstne poslovne dejavnosti (N).....	59
4	Zaključek.....	63
5	Seznam literature in virov	66
	Priloga: Opredelitev kazalnikov, uporabljenih v analizi poslovanja gospodarskih družb	67

PRILOGA K DELOVNEMU ZVEZKU: STATISTIČNE TABELE V EXCELOVI DATOTEKI

Kazalo okvirjev, slik in tabel

Okvir 1: Koncentracija v nespecializiranih pretežno živilskih prodajalnah na drobno	35
Okvir 2: Poslovanje podjetnikov v gostinstvu	46
Slika 1: Neto čisti dobiček in njegovi glavni sestavini ¹ v obdobju 2002–2018 ^{2,3}	3
Slika 2: Prihodki od prodaje doma in na tujem trgu v obdobju 2008–2018.....	4
Slika 3: Stroški dela v dodani vrednosti in poslovnih odhodkih v obdobju 2002–2018	4
Slika 4: Finančni odhodki in finančni prihodki v obdobju 2008–2018.....	5
Slika 5: Dolg, kapital ter delež dolga v virih sredstev v obdobju 2002–2018 ¹	5
Slika 6: Struktura dodane vrednosti po dejavnostih v letu 2018.....	7
Slika 7: Sprememba v strukturi dodane vrednosti družb v obdobju 2008–2018	7
Slika 8: Neto čisti dobiček obračunskega obdobja po dejavnostih v letih 2017 in 2018.....	8
Slika 9: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah dejavnosti A v obdobju 2008–2018.....	10
Slika 10: Neto poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti A v obdobju 2008–2018.....	11
Slika 11: Neto poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti A po oddelkih v letih 2017 in 2018.....	11
Slika 12: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah ŽPI v obdobju 2008–2018.....	13
Slika 13: Poslovni izid gospodarskih družb ŽPI v obdobju 2008–2018.....	14
Slika 14: Neto poslovni izid gospodarskih družb ŽPI po strukturi v letih 2017 in 2018.....	14
Slika 15: Struktura dodane vrednosti v gospodarskih družbah v dejavnosti rudarstvo v letu 2018 ter poslovni rezultat v letih 2017 in 2018	16
Slika 16: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti rudarstvo v letu 2018 glede na leto 2017 po komponentah	16
Slika 17: Dodana vrednost in zaposlenost v družbah predelovalnih dejavnosti v letu 2018.....	19
Slika 18: Število gospodarskih družb in dodana vrednost predelovalnih dejavnosti v letu 2018.....	20
Slika 19: Neto poslovni rezultat družb predelovalnih dejavnosti v letu 2018.....	20
Slika 20: Neto finančni rezultat družb predelovalnih dejavnosti v letu 2018.....	21
Slika 21: Neto čisti dobiček družb predelovalnih dejavnosti v letih 2017 in 2018	21
Slika 22: Zadolženost družb predelovalnih dejavnosti v letu 2018.....	22
Slika 23: Struktura dodane vrednosti v gospodarskih družbah v dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro v letu 2018 ter poslovni rezultat v letih 2017 in 2018	24
Slika 24: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro v letu 2018 glede na leto 2017 po komponentah	24
Slika 25: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah dejavnosti E v obdobju 2008–2018.....	27
Slika 26: Poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti E v obdobju 2008–2018.....	28
Slika 27: Poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti E po oddelkih v letih 2017 in 2018.....	28
Slika 28: Viri sredstev ter delež dolga v virih sredstev gradbeništva v obdobju 2008–2018.....	30
Slika 29: Struktura dodane vrednosti po oddelkih dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2018.....	32
Slika 30: Dodana vrednost ter stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2018.....	32
Slika 31: Poslovni izid družb trgovskih oddelkov v letih 2017 in 2018.....	33
Slika 32: Obremenjenost poslovnih prihodkov z nabavno vrednostjo prodanega blaga, materiala in storitev v trgovinskih družbah v letih 2009, 2017 in 2018.....	33
Slika 33: Prihodki od prodaje gospodarskih družb v trgovini z motornimi vozili in njihovimi popravili v obdobju 2008–2018	34
Slika 34: Kazalnika koncentracije v nespecializiranih, pretežno živilskih prodajalnah na drobno v obdobju 2000–2018.....	35
Slika 35: Finančno poslovanje gospodarskih družb v dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2018.....	36

Slika 36: Zadolženost trgovinskih družb v letu 2018.....	37
Slika 37: Struktura dodane vrednosti gospodarskih družb v dejavnosti promet in skladiščenje v letu 2018 ter poslovni rezultat v letih 2017 in 2018.....	39
Slika 38: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti promet in skladiščenje v letu 2018 glede na leto 2017 po komponentah	39
Slika 39: Delež v dodani vrednosti ter zaposlenosti vseh gostinskih družb v letu 2018.....	44
Slika 40: Poslovni izid družb gostinskih oddelkov v letih 2017 in 2018.....	44
Slika 41: Donosnost prodaje v gostinskih gospodarskih družbah v letih 2016–2018.....	45
Slika 42: Zadolženost in finančna pokritost gostinskih družb v obdobju 2008–2018	46
Slika 43: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2018.....	48
Slika 44: Poslovni rezultat družb dejavnosti J v letu 2018.....	49
Slika 45: Dodana vrednost in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2018.....	49
Slika 46: Zadolženost v gospodarskih družbah informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2018	50
Slika 47: Struktura dodane vrednosti, zaposlenosti in sredstev nepremičninskih gospodarskih družb v letu 2018	52
Slika 48: Poslovni izid nepremičninskih družb v obdobju 2008–2018.....	53
Slika 49: Transakcije in cene stanovanjskih nepremičnin v obdobju 2007–2018.....	53
Slika 50: Zadolženost in finančna struktura gospodarskih družb v dejavnosti poslovanje z nepremičninami v obdobju 2008–2018.....	53
Slika 51: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2018.....	55
Slika 52: Poslovni rezultat družb dejavnosti M v letu 2018.....	56
Slika 53: Dodana vrednost in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2018.....	56
Slika 54: Zadolženost v družbah strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2018.....	57
Slika 55: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2018	60
Slika 56: Poslovni rezultat družb dejavnosti N v letu 2018	61
Slika 57: Dodana vrednost in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2018.....	61
Slika 58: Zadolženost v gospodarskih družbah drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2018	62
Tabela 1: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb.....	2
Tabela 2: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb kmetijstva, lova in ribištva ter gozdarstva v izbranih letih.....	9
Tabela 3: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb dejavnosti proizvodnje živil in pijač v izbranih letih	12
Tabela 4: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb rudarstva	15
Tabela 5: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb predelovalnih dejavnosti v izbranih letih.....	18
Tabela 6: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb oskrbe z elektriko, plinom in paro	23
Tabela 7: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti oskrbe z vodo, ravnanja z odplakami in odpadki ter saniranja okolja v izbranih letih	26
Tabela 8: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb gradbeništva v izbranih letih.....	29
Tabela 9: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil v izbranih letih	31
Tabela 10: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb prometa in skladiščenja	38
Tabela 11: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb gostinstva v izbranih letih.....	43
Tabela 12: Izbrani kazalniki poslovanja samostojnih podjetnikov v gostinstvu v obdobju 2008–2018.....	46
Tabela 13: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih v izbranih letih.....	47

Tabela 14: Kazalniki poslovanja nepremičninskih družb v izbranih letih	51
Tabela 15: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih v izbranih letih	54
Tabela 16: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih v izbranih letih.....	59

Kratice

A – kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo, **B** – rudarstvo, **C** – predelovalne dejavnosti, **D** – oskrba z električno energijo, plinom in paro, **E** – oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja, **F** – gradbeništvo, **G** – trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil, **H** – promet in skladiščenje, **I** – gostinstvo, **J** – informacijske in komunikacijske dejavnosti, **K** – finančne in zavarovalniške dejavnosti, **L** – poslovanje z nepremičninami, **M** – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, **N** – druge raznovrstne poslovne dejavnosti, **O** – dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti, **P** – izobraževanje, **Q** – zdravstvo in socialno varstvo, **R** – kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti, **S** – druge dejavnosti.

Povzetek

V delovnem zvezku na podlagi podatkov AJPES, pridobljenih iz bilanc stanja in izkazov poslovnega izida gospodarskih družb, analiziramo poslovanje teh družb. Analiza zajema obdobje od leta 2008 (ko je prišlo do spremembe Standardne klasifikacije dejavnosti; v nadaljevanju SKD) do leta 2018, pri čemer je glavni poudarek na analizi poslovanja v zadnjem letu. Vse kategorije primerjamo v tekočih cenah. Dodana vrednost gospodarskih družb se je v letu 2018 še bolj povečala kot leto prej in je pomenila okoli 56 % dodane vrednosti celotnega slovenskega gospodarstva (upoštevaje prve ocene o dodani vrednosti SURS). Poslovni rezultat gospodarskih družb se je, po močnem poslabšanju med krizo, v letu 2018 že peto leto zapored zelo izboljšal. Poslabšanje v krizi se je kazalo v negativnem rezultatu iz financiranja in zmanjšanem dobičku iz poslovanja. V letu 2018 je do nadaljnjega izboljšanja prišlo pri obeh komponentah, tako da je neto čisti dobiček gospodarskih družb s 4.197 mio EUR precej presegel do sedaj najvišjo raven iz leta 2007 (za nekaj odstotkov tudi realno). Neto dobiček iz poslovanja se je v tej primerjavi še bolj okrepil, po dolgem obdobju pa je bil ponovno dosežen neto dobiček iz financiranja. Na strani poslovnih prihodkov se je nadaljevalo povečevanje prihodkov od prodaje na trgu EU, po daljšem času pa se jim je, ob domači konjunkturi, že drugo leto zapored pridružila močna rast prihodkov na domačem trgu. Deleža stroškov dela v poslovnih odhodkih ter na enoto dodane vrednosti sta se v razmerah visokega gospodarskega cikla in omejene ponudbe delovne sile nekoliko okrepila, a ostala podobna kot pred desetimi leti. Zniževanje finančnih odhodkov je bilo ob intenzivnem razdolževanju družb povezano z vse manjšimi odhodki iz bančnih posojil. Upadajo tudi odhodki povezani z odpisi in oslabitvami, v posameznih družbah pa do čiščenja bilanc občasno še prihaja, kar se v primeru večjih družb odraža na rezultatu poslovanja celotne dejavnosti. Zadolženost gospodarskih družb (delež dolga v virih sredstev) se je v 2018 nadalje znižala in je bila z 51 % na ravni z začetka prejšnjega desetletja.

Summary

The working paper analyses business results of Slovenian commercial companies using AJPES statistical data from companies' balance sheets and profit and loss statements. The analysis covers the period from 2008 (when the NACE classification was revised), focusing on developments in 2018. All categories are compared in current prices. In 2018 value added of commercial companies increased even more than in 2017, accounting for approximately 56% of total value added of Slovenia's economy (based on the first estimates by SURS). After deteriorating significantly during the crisis, business performance of commercial companies improved considerably in 2018 for the fifth consecutive year. The deterioration during the crisis was reflected in financial loss and lower operating profit. In 2018 a further improvement was recorded for both components. Total net profit, at EUR 4,197 million, thus significantly exceeded the record level of 2007 (even in real terms). In this comparison, net operating profit improved even more and net financial profit was created again for the first time in a long period. On the operating revenue side, revenues from sales on the EU market increased further. Owing to the favourable business cycle in Slovenia, their growth was accompanied by strong growth in sales revenues on the domestic market, for the second year in a row. The shares of labour costs in operating expenses and value added increased slightly in circumstances of strong economic growth and limited labour supply, but remained close to the levels from ten years before. The falling of financial expenses amid corporate deleveraging was at first a consequence of lower expenses from bank loans. Expenses related to impairment and write-offs of financial investments also declined significantly in recent years, but some companies are still cleaning their balance sheets, which, in the case of larger companies, is reflected in the business performance of the entire activity. In 2018 the indebtedness of commercial companies (the ratio of debt to total liabilities) decreased further, to 51%, the level seen at the beginning of the previous decade.

1 Uvod

Strukturne statistike podjetij so pomemben vir podatkov o posameznih dejavnostih gospodarstva, saj omogočajo analize na precej bolj razčlenjeni ravni SKD kakor na primer nacionalni računi, ki zagotavljajo predvsem tako imenovane makro podatke o nacionalnem gospodarstvu. Njihova slabost pa je, da so na voljo s precejšnjim časovnim zamikom. Zato si za bolj tekoče spremljanje gibanj v posameznih dejavnostih pomagamo s statističnimi podatki o poslovanju gospodarskih družb. Uporabljeni podatki za razliko od strukturnih statistik ali nacionalnih računov ne vključujejo rezultatov vseh poslovnih subjektov (poleg gospodarskih družb so to še samostojni podjetniki, zadruga, društva, pravne osebe zasebnega in javnega prava). Z analizo podatkov o poslovanju gospodarskih družb tako zajamemo nekaj več kot polovico dodane vrednosti celotnega slovenskega gospodarstva in skoraj dve tretjini dodane vrednosti dejavnosti pretežno zasebnega sektorja (A-N, R-T).

V delovnem zvezku analiziramo statistične podatke iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida gospodarskih družb¹ predvsem z vidika posameznih dejavnosti slovenskega gospodarstva. Zanimajo nas (i) glavne značilnosti poslovanja in premoženjsko-finančnega položaja družb s poudarkom na dejavnostih, ki vplivajo na ustvarjeno dodano vrednost in konkurenčnost posameznih dejavnosti, in (ii) pomembnejše spremembe v strukturi dejavnosti. Tako dobimo podrobnejši pogled v posamezne dejavnosti, kar uporabljamo na eni strani kot podlago za napovedovanje bruto domačega proizvoda s strani proizvodnje (dodane vrednosti), ki je sestavni del napovedi gospodarskih gibanj Urada RS za makroekonomske analize in razvoj. Na drugi strani pa so te analize ena od osnov za spremljanje napredka pri razvoju in konkurenčnosti podjetniškega sektorja. V posameznih storitvenih dejavnostih, v katerih ob gospodarskih družbah razmeroma velik del dodane vrednosti dejavnosti ustvarijo še majhni samostojni podjetniki, dodajamo tudi kratko informacijo o njihovem poslovanju.

Zaradi spremembe Standardne klasifikacije dejavnosti z letom 2008 v delovnem zvezku večinoma analiziramo obdobje po tem letu. Ker se je leta 2008 začela uporabljati nova klasifikacija SKD (SKD 2008), ki se od do tedaj veljavne klasifikacije SKD 2002 precej razlikuje², podatki AJ PES o poslovanju gospodarskih družb za leto 2008 na ravni posameznih dejavnosti niso primerljivi s podatki pred tem letom. Zato smo se v primeru analiz posameznih dejavnosti omejili na obdobje po letu 2008, za celotno skupino gospodarskih družb (poglavje 2) in nekatere dejavnosti, kjer ni bilo večjih sprememb, pa so mogoče primerjave tudi za daljše obdobje. Podatki za vsako od analiziranih let vključujejo gospodarske družbe, ki so v tistem letu dejansko poslovale.

Delovni zvezek ima štiri poglavja in statistično prilogo. Uvodu sledi poglavje, v katerem predstavljamo nekatere skupne značilnosti poslovanja in premoženjsko-finančnega položaja gospodarskih družb v Sloveniji. Večino prostora pa v nadaljevanju namenjamo analizi poslovanja družb v posameznih dejavnostih klasifikacije SKD. Vključene so večje dejavnosti zasebnega sektorja brez finančnih in zavarovalniških storitev (K), in sicer: kmetijstvo in nekatere z njim povezane dejavnosti (A, C 10 in C 11; zaradi povezanosti kmetijstva in živilsko-predelovalne industrije te dejavnosti obravnavamo skupaj), rudarstvo (B), predelovalne dejavnosti (C), oskrba z elektriko, plinom in paro (D), oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odplakami ter saniranje okolja (E), gradbeništvo (F), trgovina (G), promet in skladiščenje (H), gostinstvo (I), informacijske in komunikacijske dejavnosti (J), poslovanje z nepremičninami (L), strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M) ter druge raznovrstne poslovne dejavnosti (N). Delovni zvezek končujemo s sklepnimi ugotovitvami, prilagamo pa mu še obsežnejšo statistično prilogo.

¹ Objavlja jih AJ PES na podlagi letnih poročil, ki jih enkrat letno predložijo gospodarske družbe.

² Klasifikacija SKD 2008 je podrobno predstavljena na spletni strani Statističnega urada RS (<http://www.stat.si>). Osnovna razdelitev dejavnosti do ravni oddelkov (dvomestna šifra) pa je razvidna tudi iz statistične priloge, ki je priložena delovnemu zvezku v obliki Excelove datoteke.

2 Nekatere značilnosti poslovanja in premoženjsko-finančnega položaja gospodarskih družb v letu 2018

Tabela 1: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb

	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	51.997	55.734	65.214	66.470	66.749
Število zaposlenih ¹	510.754	462.643	444.839	481.300	503.326
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	1.657,0	-256,5	1.640,0	3.621,5	4.196,7
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	2.006	1.800	1.360	1.421	1.475
Število zaposlenih/podjetje	9,8	8,3	6,8	7,2	7,5
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	195	218	199	191	190
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,043	1,030	1,036	1,048	1,049
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	1,7	-0,3	1,9	3,9	4,4
Donosnost prihodkov (v %)	1,9	-0,3	2,0	3,9	4,2
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	35.279	36.044	41.124	43.154	44.415
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	21.376	22.719	24.758	25.905	26.967
Delež stroškov dela v dod. vrednosti (v %)	60,6	63,0	60,2	60,0	60,7
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	65,2	62,2	55,2	52,3	51,4
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	36,9	35,3	30,2	28,2	29,3
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	56,8	61,0	73,0	80,2	83,1
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	88,8	90,5	99,1	104,1	103,2
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	29,7	30,7	38,4	41,3	41,8
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	61,3	62,0	61,4	59,5	58,5
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	15,7	15,4	18,2	19,1	19,6

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatek o številu zaposlenih pomeni povprečno število zaposlenecov na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in je izračunan kot število delovnih ur v koledarskem (obračunskem) letu, za katere so zaposleni dobili plačo in nadomestilo plače ((deljeno) z možnimi delovnimi urami za koledarsko (poslovno) leto. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

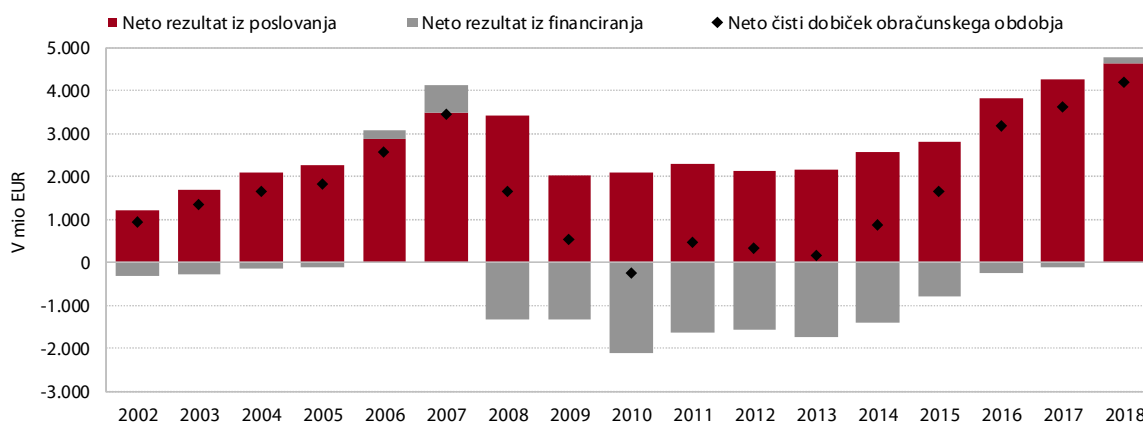
Poslovanje gospodarskih družb se je v letu 2018 nadalje izboljšalo, kazalci uspešnosti pa so večinoma že boljši od predkriznih. Rast dodane vrednosti vseh družb je bila v letu 2018 7,6-odstotna in s tem malo višja kot prejšnje leto³. Tako kot dodana vrednost se je tudi število zaposlenih v družbah v zadnjih letih povečevalo, skoraj do ravni iz leta 2008, dodana vrednost pa je bila višja za 24 %, kar pomeni, da je bila tudi realno⁴ za okoli desetino višja. V zadnjih petih letih se je močneje krepil tudi dobiček družb. Neto čisti dobiček družb se je povzpел na 4.197 mio EUR in je bil za 22 % višji kot pred krizo v najuspešnejšem letu 2007 (realno za nekaj odstotkov), neto dobiček iz poslovanja pa je bil višji za skoraj 34 %, kar nakazuje tudi na visoko realno rast. Po

³ Po prvih ocenah SURS se je v letu 2018 dodana vrednost celotnega slovenskega gospodarstva, merjeno v tekočih cenah, povečala precej podobno (za 7,1 %). Podatke o poslovanju družb SURS upošteva pri naslednjih ocenah rasti BDP (če omenjena podatka nista zelo različna, tudi ni pričakovati večjih popravkov rasti iz tega naslova).

⁴ Z deflatorji za preračun rasti nominalnih kazalcev družb v realna gibanja ne razpolagamo, rast cen življenjskih potrebščin (inflacija), ki jo izračuna SURS, pa lahko služi kot približek (2018/2008: 12,2 %, 2018/2007: 8,6 %).

dolgih letih so družbe spet zabeležile neto dobiček iz financiranja. Vprašanju primerne deflatorja se izognemo z izračunom kazalcev donosnosti. V letu 2018 sta bili donosnosti poslovnih prihodkov in sredstev s 4,7 % in 4,4 % že višji kot pred desetimi leti, medtem ko je bila donosnost kapitala z 9,0 % še za dobro odstotno točko nižja⁵. Slednje je pričakovano, saj je ob naraščanju zadolževanja pred krizo kapital pomenil manjši del vseh sredstev oziroma virov družb, ki skupaj ustvarjajo poslovni rezultat. V letu 2018 so družbe že drugo leto zapored poslovale z neto čistim dobičkom v vseh dejavnostih. Čeprav se je v zadnjih letih močno skrčil obseg prevrednotovalnih odhodkov in odpisov finančnih naložb, občasno (ob tujih prevzemih, pred stečaji...) še prihaja do čiščenja bilanc posameznih družb s povečevanjem postavk odhodkovne strani. To, poleg splošnih in panožnih gospodarskih razmer, predvsem v primeru, ko gre za večje družbe, še vedno lahko pomembno vpliva na nihanja v uspešnosti poslovanja posameznih dejavnosti (predelovalne, trgovina, oskrba z elektriko, gradbeništvo...). Kljub temu da je bila vrednost virov sredstev družb še vedno nižja kot leta 2008, je njeno ponovno naraščanje v zadnjih treh letih pomemben pokazatelj okrevanja družb po krizi. Zdaj se hkrati povečujeta obe sestavini virov, tako vrednost dolga kot kapitala, njuno razmerje pa je malo nad polovično, t. j. tako, kot pred začetkom »napihovanja dolžniškega balona«.

Slika 1: Neto čisti dobiček in njegovi glavni sestavini¹ v obdobju 2002–2018^{2,3}

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Poslovni rezultat obračunskega obdobja je rezultat poslovanja družb v njihovi osnovni dejavnosti (rezultat iz poslovanja), iz financiranja (rezultat iz financiranja) in iz drugega delovanja. Ker tretja komponenta predstavlja relativno manj pomemben del celotnega poslovnega rezultata, je v sliki ne prikazujemo posebej. ² Leta 2006 so se spremenili slovenski računovodski standardi, a po naši oceni spremembe niso bile tolikšne, da bi popolnoma onemogočile medletno primerjavo podatkov (glej tudi pojasnila v uvodu v Kmet Zupančič in drugi, 2007). ³ Podatki za vsa leta se nanašajo na gospodarske družbe, ki so dejansko poslovale v posameznem letu, kar pomeni, da so pridobljeni iz bilanc za tekoče leto.

Prihodki od prodaje so se tudi v letu 2018 močno okrepili tako na domačem kot na tujih trgih, izvozna usmerjenost družb je še narasla, pa tudi gospodarnost poslovanja⁶. Povečano rast prihodka na tujih trgih povezujemo z nadaljnjo rastjo povpraševanja na trgu EU v letu 2018 in izboljšanjem naše izvozne konkurenčnosti na tem trgu⁷. Ob vse višjih stopnjah gospodarske rasti v Sloveniji se je po sedmih letih stagnacije lani že drugo leto ponovno močneje povečal tudi prihodek na domačem trgu, ki je za malenkost presegel tudi raven iz leta 2008. Največ prihodka družbe še vedno ustvarijo doma, a se je delež izvoznih prihodkov v vseh prihodkih v obdobju 2008–2018 povečal za več kot tretjino in dosegel 41,8 %. Poslovni

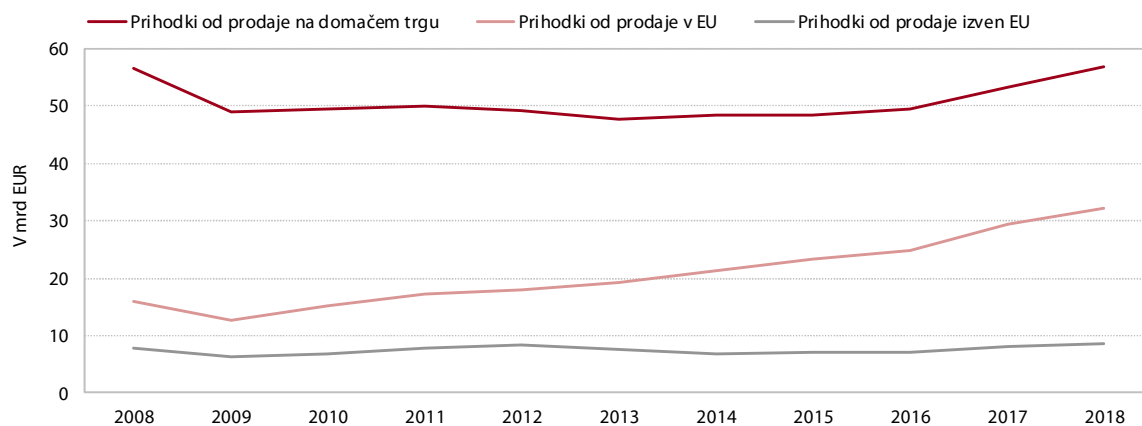
⁵ Le pri izračunu donosnosti poslovnih prihodkov je v števcu neto dobiček iz poslovanja, drugod pa neto čisti dobiček; pri donosnostih sredstev in kapitala upoštevamo povprečna sredstva in povprečni kapital v letu.

⁶ Gospodarnost poslovanja je razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki.

⁷ Tržni delež Slovenije, ki je kazalnik izvozne konkurenčnosti, se je na trgu EU v letu 2018 povečal šesto leto zapored (Poročilo o razvoju 2019, 2019).

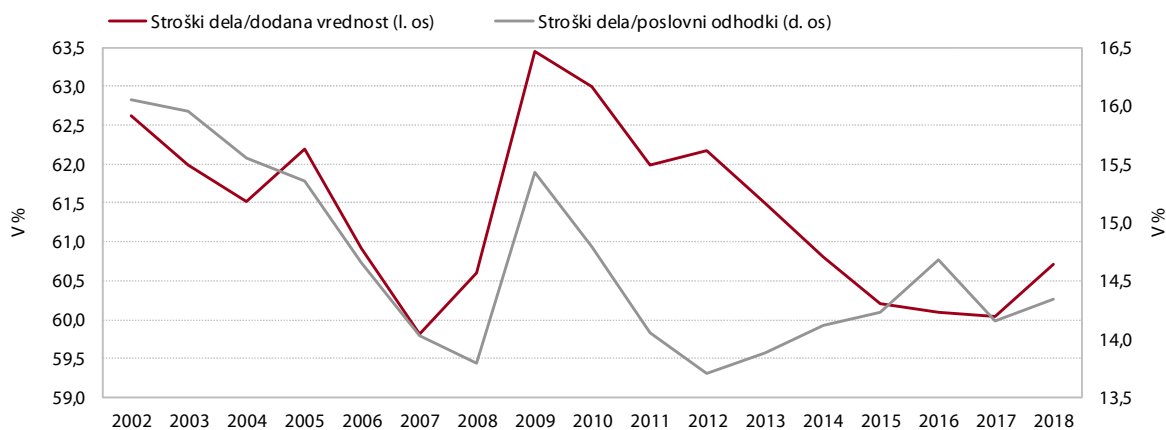
prihodki so se v letu 2018 povečali za 7,5 % (nekoliko bolj kot poslovni odhodki), tako da je gospodarnost poslovanja (s koeficientom 1,049) presegla prej najvišjo raven v letu 2007 (1,048).

Slika 2: Prihodki od prodaje doma in na tujem trgu v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Slika 3: Stroški dela v dodani vrednosti in poslovnih odhodkih v obdobju 2002–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

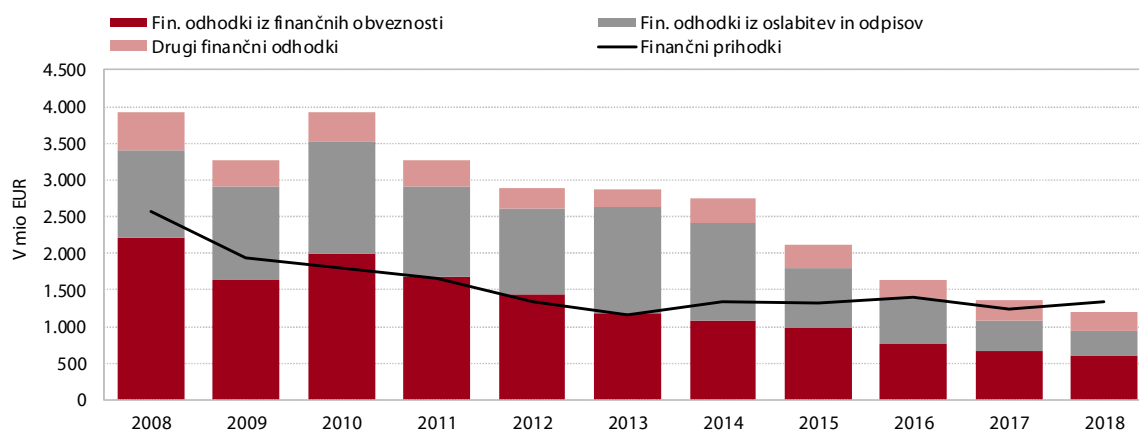
Delež stroškov dela v dodani vrednosti in poslovnih odhodkih sta se v letu 2018 malo povečala, a ostala podobna kot pred desetimi leti. Deleži stroškov dela se s tehnološkim napredkom na daljši rok običajno znižujejo. V primeru slovenskih gospodarskih družb se je delež stroškov dela v dodani vrednosti v obdobju 1995–2018 znižal za 14 o. t. V vmesnem kriznem obdobju je bilo za krajši čas ravno obratno. Ob visokem padcu aktivnosti z začetkom krize sta se v letu 2009 deleža stroškov dela v dodani vrednosti in poslovnih odhodkih močno povečala⁸. V naslednjih letih pa je njihovo zniževanje oziroma prilagajanje dejanskim razmeram v gospodarstvu izboljševalo poslovni izid. Po letu 2012 so stroški dela naraščali bolj od ostalih poslovnih odhodkov, vse do leta 2017, ko so se tudi zaradi močne rasti svetovnih cen energije in kovin dosti bolj povečali stroški blaga, materiala in storitev. Delež stroškov dela v poslovnih odhodkih ter na enoto dodane vrednosti sta se v razmerah visoke gospodarske konjunktore in omejene ponudbe delovne sile v letu 2018 nekoliko okrepila (na 14,3 % in 60,7 %), a ostala blizu relativno nizkim predkriznim ravnam. V obdobju

⁸ Stroški dela se v takih razmerah prilagodijo z zamikom. Takojšnje znižanje plač ob upadu posla zavirajo obstoječe kolektivne pogodbe, obseg odpuščenja zaposlenih pa je v začetku manjši zaradi negotovosti podjetnikov glede globine in časa trajanja krize. Zato so se stroški dela tudi pri nas sprva znižali dosti manj od dodane vrednosti in ostalih odhodkov. Na to pa je pomembno vplival tudi precejšen zakonski dvig minimalne plače v začetku krize (Zakon o minimalni plači, 2010).

2008–2018 so se stroški dela povišali za 24,3 %, kar je precej bolj od inflacije, ki je bila 12,2-odstotna, manj pa od rasti produktivnosti dela, ki se je v tem času povečala za 25,9 %.

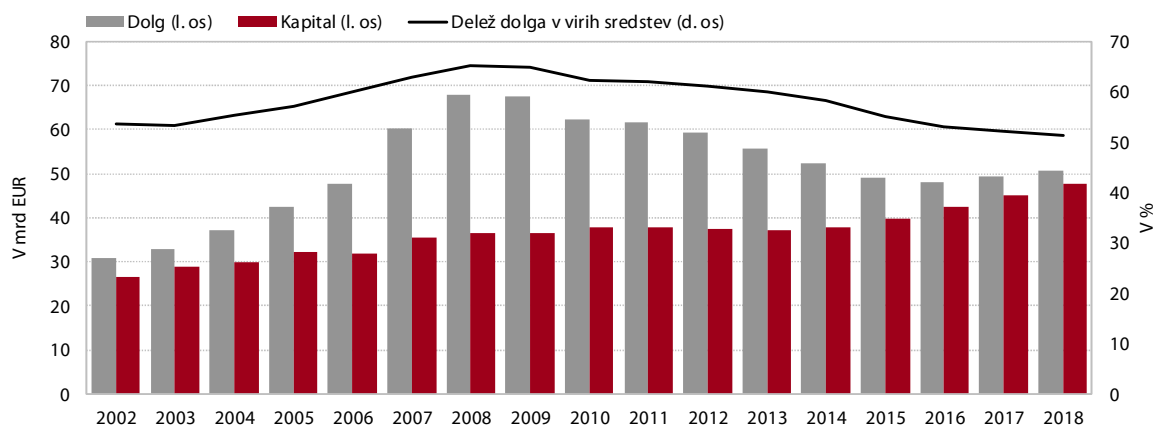
Družbe so lani prvič po letu 2007 spet imele neto dobiček iz financiranja. Zaradi visoke zadolženosti so imele družbe v začetku krize visoke finančne obveznosti, ki so se kasneje v procesu razdolževanja zniževale. V zadnjih letih pa se je še posebej zmanjšala oslabitev finančnih naložb⁹, ki so med krizo prav tako vzdrževale visoko raven finančnih odhodkov. Finančni odhodki so se tako še nadalje znižali tudi v letu 2018, za 11,9 %, in ob 7,5-odstotni rasti finančnih prihodkov je bil tako ponovno ustvarjen neto dobiček iz financiranja.

Slika 4: Finančni odhodki in finančni prihodki v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Slika 5: Dolg, kapital ter delež dolga v virih sredstev v obdobju 2002–2018¹

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: ¹ Leta 2006 so se spremenili slovenski računovodski standardi, a po naši oceni spremembe niso bile tolikšne, da bi popolnoma onemogočile medletno primerjavo podatkov (glej tudi pojasnila v uvodu v Kmet Zupančič in drugi, 2007).

Stopnja zadolženosti družb se je po letu 2008 zniževala, vse do ravni iz začetka prejšnjega desetletja.

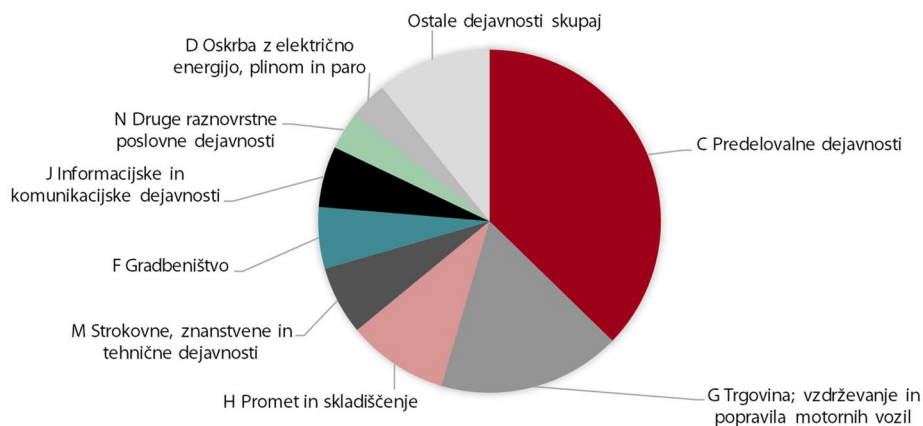
Zadolženost družb, merjena z deležem dolga v virih sredstev, je ob ugodnih pogojih na finančnih trgih in visoki gospodarski aktivnosti v letih do 2008 močno narasla in je presegla 65 %. V naslednjih letih so se družbe razdolževale zlasti z odplačevanjem starih kreditov, z odprodajo premoženja, vrednost dolga vseh družb pa se je nižala tudi zaradi stečajev. Na ta način se je zniževala tudi vrednost sredstev. Obseg kapitala je v letih po začetku krize dolgo stagniral in se je šele v zadnjih štirih letih spet bolj povečal. Ob trdnejši kapitalski osnovi in ugodnih napovedih za gospodarsko rast v prihodnjih letih se je po daljšem obdobju tudi dolg družb v zadnjih dveh letih spet povišal, kar kaže na zaključevanje pokrizne konsolidacije poslovanja gospodarskih družb.

⁹ Te so bile med drugim posledica slabih kreditov in zmanjšanja vrednosti delnic.

Vrednost sredstev je bila v letu 2018 sicer še za 6 % nižja kot leta 2008 (realno še nekoliko bolj), delež dolga v virih sredstev pa se je zmanjšal na 51,4 %, kar je bila povsem enaka stopnja zadolženosti kot v letu 2000.

3 Pregled poslovanja gospodarskih družb po dejavnostih

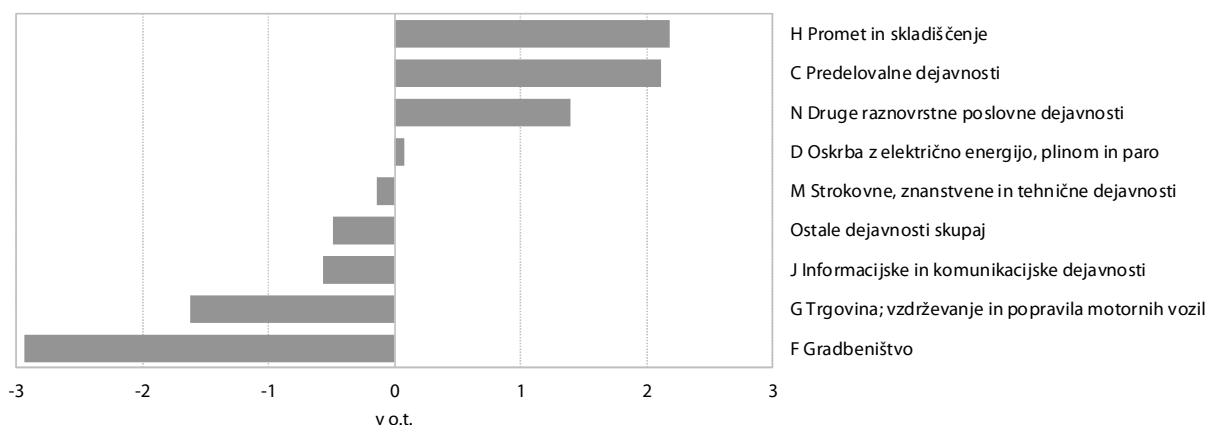
Slika 6: Struktura dodane vrednosti po dejavnostih v letu 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Od začetka krize se je struktura dodane vrednosti gospodarskih družb spreminjala v smeri povečevanja deleža bolj izvozno usmerjenih dejavnosti. Od leta 2008 se je močno skrčil delež gradbeništva (F), pa tudi trgovine (G) in finančnega posredništva (K; brez bank in drugih finančnih posrednikov). Hkrati se je povečal delež dejavnosti, ki velik del svojih prihodkov ustvarijo na tujih trgih oziroma so se nanje začele intenzivneje preusmerjati v času krize. V strukturi dodane vrednosti družb se je tako najbolj povečal delež predelovalnih dejavnosti (C) in prometa¹⁰ (H), to je dveh tradicionalno visoko izvozno usmerjenih dejavnosti, v zadnjih letih pa se je zaradi povečanja aktivnosti agencij za zaposlovanje, ki se odzivajo na povečano povpraševanje podjetij po bolj fleksibilnih oblikah zaposlitve, okreplil tudi delež raznovrstnih storitvenih dejavnosti (N). V drugih dejavnostih so bile spremembe manjše. Največje dejavnosti po ustvarjeni dodani vrednosti sicer ostajajo predelovalne dejavnosti (C), trgovina (G), promet (H), strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M) ter gradbeništvo (F), ki skupno ustvarijo več kot tri četrtine dodane vrednosti gospodarskih družb.

Slika 7: Sprememba v strukturi dodane vrednosti družb v obdobju 2008–2018

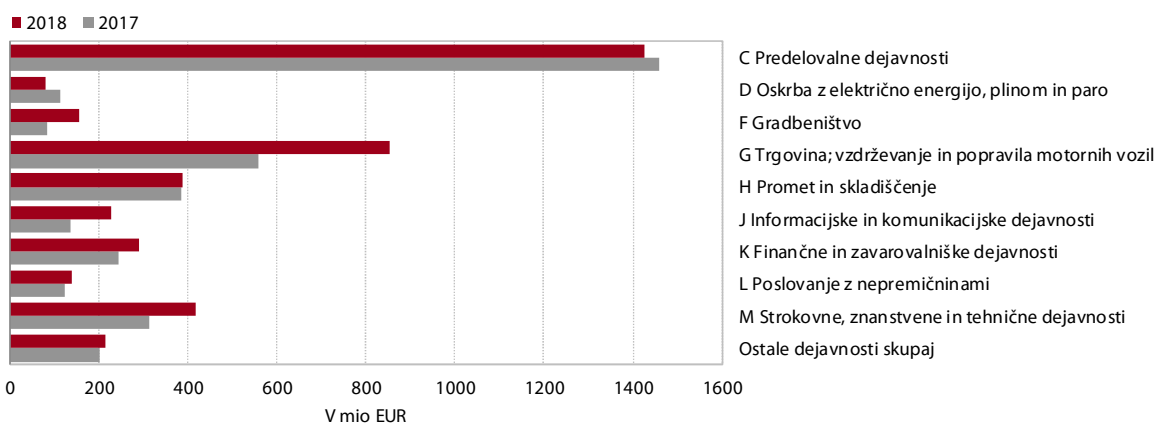

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

¹⁰ Na povečanje deleža prometa je pomembno vplivala tudi statusna sprememba večje družbe v letu 2010, njegov delež pa je naraščal tudi po tem letu. V letu 2016 pa je v smeri zniževanja deleža prometa vplivalo preregistriranje večje družbe, ki skrbi za infrastrukturo, v dejavnost L Poslovanje z nepremičninami.

Lani so z dobičkom poslovali v vseh dejavnostih, največ je k skupnemu povečanju dobička prispevala trgovina. Na obseg dobička v posameznih dejavnostih so močno vplivali konjunktura in uspešnost poslovanja družb na konkurenčnem trgu, na spremembe dobička pa tudi prestrukturiranje, ki je v pokriznem obdobju potekalo v številnih družbah (prevzemi, sanacije, čiščenje bilanc, stečaji). S tovrstnimi procesi je bilo na primer še vedno precej povezano izboljšanje poslovanja v gradbeništvu leta 2017, kot tudi v trgovini leta 2018. Obe omenjeni dejavnosti sta v teh letih kar do polovice prispevali k povečanju neto čistega dobička vseh družb. Poslovanje se je v letu 2018 razen v trgovini močno izboljšalo še v gradbeništvu, informacijskih in komunikacijskih dejavnostih ter strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih, poslabšalo pa pri oskrbi z električno energijo, plinom in paro ter v predelovalnih dejavnostih (v obeh zadnje omenjenih dejavnostih je bilo poslabšanje tudi povezano s posameznimi družbami). Leta 2018 so še vedno daleč največ dobička ustvarili v predelovalnih dejavnostih, ki pa se je po deležu v vseh družbah v primerjavi z letom 2017 znižal s 40 % na dobro tretjino.

Slika 8: Neto čisti dobiček obračunskega obdobja po dejavnostih v letih 2017 in 2018

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

V nadaljevanju poglavja predstavljamo podrobnejšo analizo poslovanja družb ter strukturnih sprememb v posameznih nefinančnih dejavnostih zasebnega sektorja (A–N brez K). Poslovanja družb na področjih javnih storitev (dejavnosti O–Q) in manjšega dela tržnih storitev (R in S) ter finančnega posredništva (K) pa zaradi izjemno nizke zastopanosti gospodarskih družb v ustvarjeni dodani vrednosti teh dejavnosti v delovnem zvezku podrobneje ne obravnavamo.

3.1 Kmetijstvo in z njim povezane dejavnosti (A, C 10,11)

3.1.1 Kmetijstvo, lov in gozdarstvo ter ribištvo (A)

Tabela 2: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb kmetijstva, lova in ribištva ter gozdarstva v izbranih letih

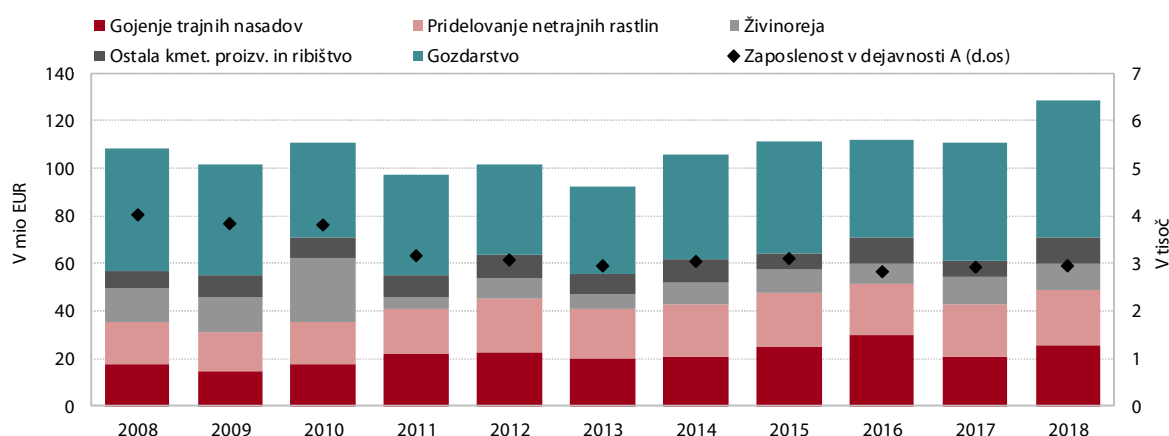
	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	356	354	454	461	463
Število zaposlenih ¹	4.022	3.793	3.105	2.921	2.952
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	0,6	0,7	0,6	0,5	0,6
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio. EUR)	-10,1	-0,3	7,0	11,2	29,0
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	1.721	1.798	1.269	1.174	1.221
Število zaposlenih/podjetje	11,3	10,7	6,8	6,3	6,4
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	147	162	184	184	185
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	0,994	1,011	1,031	1,041	1,071
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	-1,70	-0,06	1,23	2,09	5,30
Donosnost prihodkov (v %)	-2,34	-0,09	1,66	2,62	5,84
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	26.985	29.205	35.856	37.901	43.559
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	20.077	20.943	22.184	22.339	23.846
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	74,4	71,7	61,9	58,9	54,7
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	55,4	55,5	61,4	54,1	52,5
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	32,8	33,0	31,7	28,0	28,7
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	70,0	68,5	62,0	80,7	86,0
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	90,5	88,8	91,8	106,2	106,0
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	20,5	15,6	32,2	29,6	28,2
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	63,7	65,0	62,2	56,8	55,2
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	19,4	17,2	19,9	22,2	23,3

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Gospodarske družbe s področja kmetijstva in lova, gozdarstva ter ribištva (A) so v letu 2018, ob za kmetijsko pridelavo ugodnem vremenu in ob nadaljnji sanaciji gozdov, dosegle najvišjo dodano vrednost v zadnjem desetletju. Iz dejavnosti A je računovodske izkaze za poslovno leto 2018 oddalo 463 gospodarskih družb s skupno 2.952 zaposlenimi. To je bilo nekaj več družb in več zaposlenih kot v letu prej. Ustvarili so 128,6 mio EUR dodane vrednosti, kar je po treh letih približno enake ravni pomenilo 16 – odstotno rast in najvišjo vrednost od leta 2008¹¹. Razmeroma visoko zvišanje je bilo prisotno v obeh osnovnih oddelkih, to je v družbah iz kmetijske proizvodnje in iz gozdarstva. V *kmetijski proizvodnji* je bilo izboljšanje prisotno v rastlinstvu, predvsem v trajnih nasadih, kjer je bila letina po hudi pozebi v letu prej ena izmed najboljših. *Gozdarstvo* je bilo peto leto zapored zelo zaznamovano s posledicami obsežnega žledoloma iz leta 2014 in nato močnega napada gozdnih škodljivcev, kar je povečevalo sanacijsko sečnjo. V družbah iz *ribištva*, ki pa imajo v dejavnosti skromen prispevek, se je dodana vrednost znižala. Ob višji rasti skupne dodane vrednosti od zaposlenosti se je produktivnost dela v družbah te dejavnosti zvišala, in sicer precej bolj kot v družbah skupaj. Zaostanek za produktivnostjo v družbah skupaj se je s tem znižal za 10 o. t., na 2 %. Pri tem pa je razlika v strukturi ostala precejšnja: produktivnost v kmetijskih družbah je za produktivnostjo vseh družb zaostajala za 13 %, v gozdarskih pa je bila za petino višja.

Slika 9: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah dejavnosti A v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Gojenje trajnih nasadov, Pridelovanje netrajnih rastlin, Živinoreja ter Ostala kmet. proizvodnja so skupine iz oddelka 01 Kmetijska proizvodnja in lov ter z njima povezane storitve. V grafu so razvrščene glede na njihove deleže v dodani vrednosti dejavnosti v letu 2018. Gozdarstvo sodi v oddelek 02, ribištvo pa v oddelek 03.

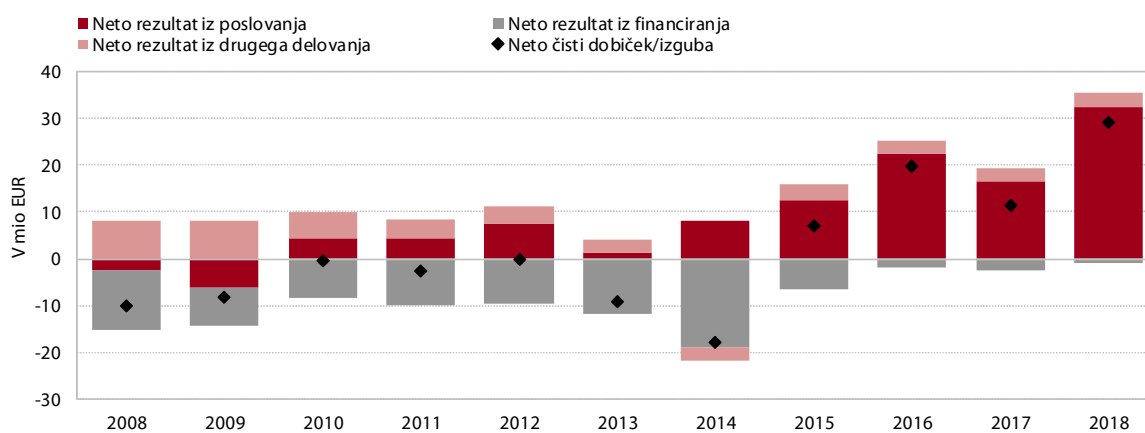
Družbe področja A so v letu 2018 zvišale svoje prihodke za 16 %, odhodke pa za 13 %. Skupne prihodke so zviševali poslovni in finančni prihodki, prihodki iz drugega delovanja pa so se znižali. Predvsem zaradi boljših rezultatov na domačem trgu so bili višji čisti prihodki od prodaje, za 15 %, kar je bila dvakrat tolikšna rast kot v gospodarskih družbah skupaj. Zvišali so se tudi na tujem trgu, za desetino, v tem bolj na trgu izven EU¹². Delež prihodkov od prodaje na tujem trgu v skupnih prihodkih od prodaje, ki je zaradi narave dejavnosti nižji kot v povprečju vseh gospodarskih družb, se je posledično znižal na okoli 28 %. V prihodkih so se povečale tudi skupne subvencije, a se je ob precej višji rasti skupnega prihodka njihov delež znižal, na 4,6 %. Med *odhodki* so se zvišali le odhodki iz poslovanja. Stroški blaga, materiala in storitev so se zvišali za okoli 17 %, v tem najbolj stroški materiala. Delež te skupine stroškov v skupnih poslovnih odhodkih se je povečal na tri četrtine. Stroški dela so se zvišali za 8 %, zaradi višje zaposlenosti in višjih stroškov na zaposlenega. Njihov delež, ki je nižji kot v vseh družbah v povprečju, pa se je ob visoki rasti dodane vrednosti še znižal, na okoli 55 %.

¹¹ Dodana vrednost se je, merjeno v tekočih cenah, v celotni dejavnosti A zvišala za 19,7 % (vir: SURS, četrletni računi). Iz tega lahko sklepamo, da se je bolj kot v gospodarskih družbah zvišala na kmetijah. Kmetje računovodskih izkazov ne izpolnjujejo, ustvarijo pa večino skupne dodane vrednosti dejavnosti. Delež dodane vrednosti gospodarskih družb v skupni dodani vrednosti dejavnosti, ocenjene po metodologiji nacionalnih računov, je v letu 2018 znašal okoli 15 %.

¹² Na trg izven EU je usmerjenega razmeroma malo skupnega izvoza, okoli 4 % vrednosti.

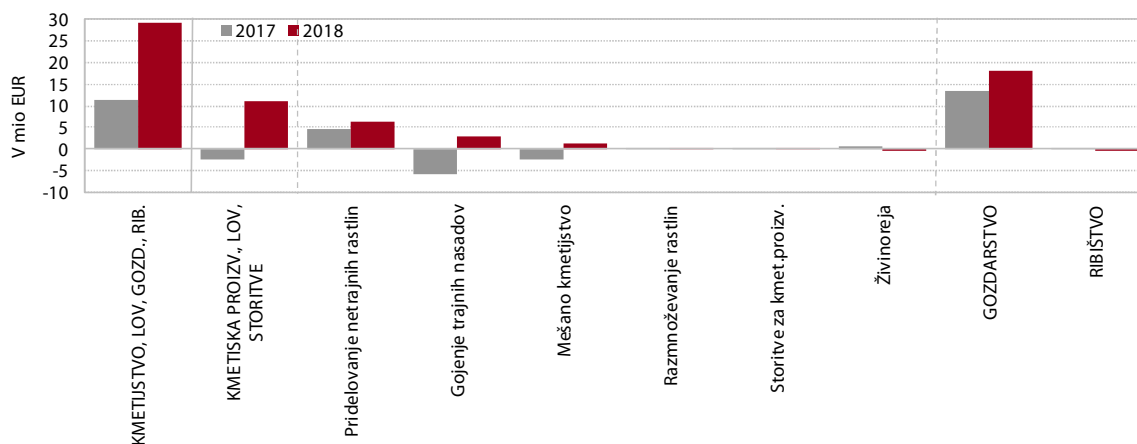
Kmetijske, gozdarske in ribiške družbe so za poslovno leto 2018 izkazale razmeroma visok skupni neto čisti dobiček. Po daljšem obdobju neto čiste izgube so leto četrthi zapored zaključile s pozitivnim rezultatom. Neto čisti dobiček je bil za okoli 60 % višji kot leto prej, izboljšanje pa je bilo na vseh treh ravneh delovanja. Medtem ko so neto dobiček iz poslovanja skoraj podvojili, so ga hkrati povečali tudi na ravni izrednih dogodkov, neto izgubo iz financiranja pa so znižali. Razmeroma visok neto čisti dobiček so dosegle družbe iz obeh pomembnejših oddelkov. Družbe iz *kmetijske proizvodnje*, ki so leto prej zaključile z 2,4 mio EUR neto čiste izgube, so za leto 2018 prikazale neto čisti dobiček v višini 11,1 mio EUR. Rezultat so precej izboljšale družbe iz rastlinske proizvodnje in mešanega kmetijstva, nekoliko pa so ga poslabšale družbe iz živinoreje, iz storitev in iz lovstva. V *gozdarstvu* so prikazali 18,0 mio EUR neto čistega dobička, kar je za tretjino več kot leto prej. To je bila posledica boljšega poslovanja družb iz storitev za gozdarstvo in družb iz sečnje lesa. Družbe iz ribištva pa so za leto 2018 prikazale neto čisto izgubo.

Slika 10: Neto poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti A v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Slika 11: Neto poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti A po oddelkih v letih 2017 in 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Skupine v oddelku 01 Kmetijska proizvodnja in lov ter storitve so razvrščene glede na izid v letu 2018.

3.1.2 Proizvodnja živil in pijač (C 10, 11)

Tabela 3: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb dejavnosti proizvodnje živil in pijač v izbranih letih

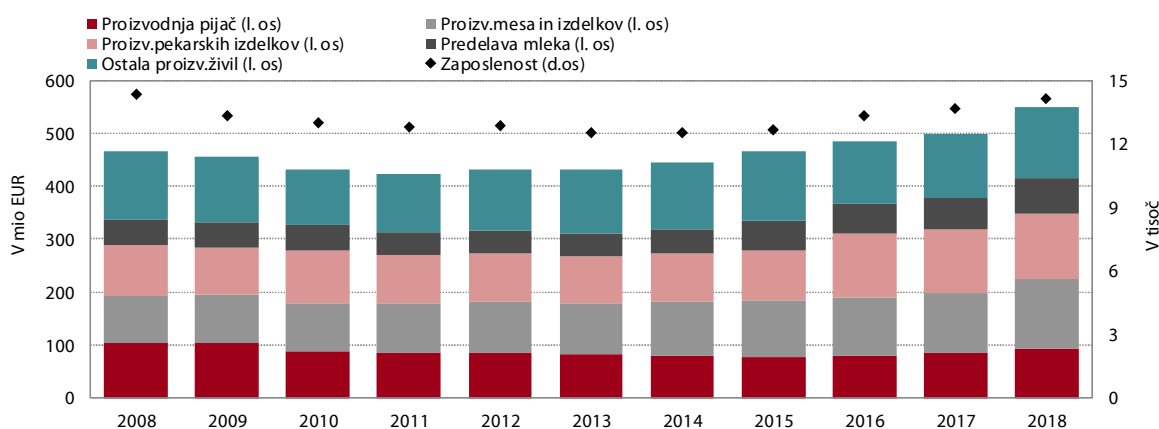
	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	532	592	704	733	755
Število zaposlenih ¹	14.358	13.007	12.658	13.683	14.125
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	2,8	2,8	2,9	2,8	2,8
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	2,6	2,6	2,6	2,4	2,5
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	11,9	7,7	70,2	81,0	100,4
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	5.632	4.143	3.115	3.007	2.920
Število zaposlenih/podjetje	27,0	22,0	18,0	18,7	18,7
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	206	191	173	156	156
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,028	1,033	1,035	1,047	1,058
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	0,40	0,31	3,21	3,79	4,59
Donosnost prihodkov (v %)	0,55	0,40	3,27	3,66	4,48
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	32.453	33.175	36.742	36.472	38.863
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	19.646	20.744	21.938	22.893	23.839
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	60,5	62,5	59,7	62,8	61,3
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	58,6	60,9	54,6	52,5	51,4
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	36,6	42,0	26,6	27,0	27,9
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	64,3	65,6	79,6	83,0	82,3
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	87,5	85,3	108,8	107,6	103,0
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	18,6	20,2	24,3	27,8	28,6
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	64,4	59,6	57,1	57,2	59,1
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	16,1	17,6	18,2	19,1	20,0

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

V živilsko predelovalni industriji (ŽPI; C 10 in C 11) je bila v letu 2018 z višjo zaposlenostjo in višjo produktivnostjo ponovno dosežena rast dodane vrednosti. S področja ŽPI je računovodske izkaze oddalo 755 gospodarskih družb, ki so imele skupno 14.125 zaposlenih¹³, kar je bilo za 3 % več družb in tudi zaposlenih kot v letu prej. V tem letu so tudi zaposleni v družbah ŽPI precej povečali dodano vrednost, za desetino, na 549,0 mio EUR. Rast je bila najvišja v zadnjem desetletju in višja kot v družbah skupaj. Približno enaka je bila v obeh skupinah ŽPI: v proizvodnji pijač, kjer so bile rasti precej visoke tudi pred tem, in v proizvodnji živil, ki dodani vrednosti ŽPI prispeva veliko večino, rasti pa so bile pred tem skromnejše. Višja dodana vrednost je bila ponovno dosežena tudi zaradi višje produktivnosti dela. Ta je sicer še vedno zaostajala za produktivnostjo v povprečju gospodarskih družb skupaj in tudi v predelovalnih dejavnostih, a se je zaostanek zmanjšal, v obeh primerjavah na okoli 13 %. Razlika v produktivnosti med skupinama ŽPI je kljub zmanjšanju ostala velika, saj je bila v proizvodnji pijač okoli dvakrat tolikšna kot v proizvodnji živil. V primerjavi s povprečno produktivnostjo predelovalnih dejavnosti je bila v proizvodnji pijač za dve tretjini višja, v proizvodnji živil pa za petino nižja.

Slika 12: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah ŽPI v obdobju 2008–2018

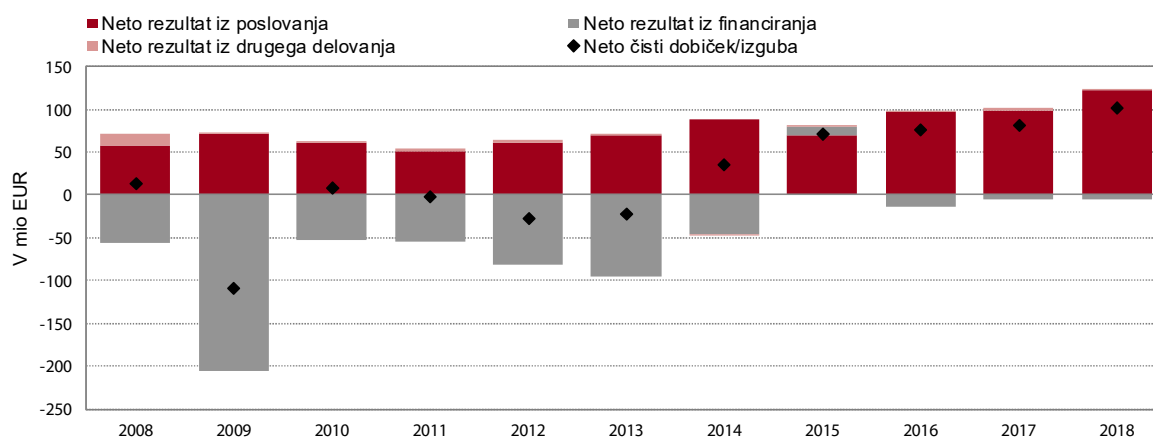

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

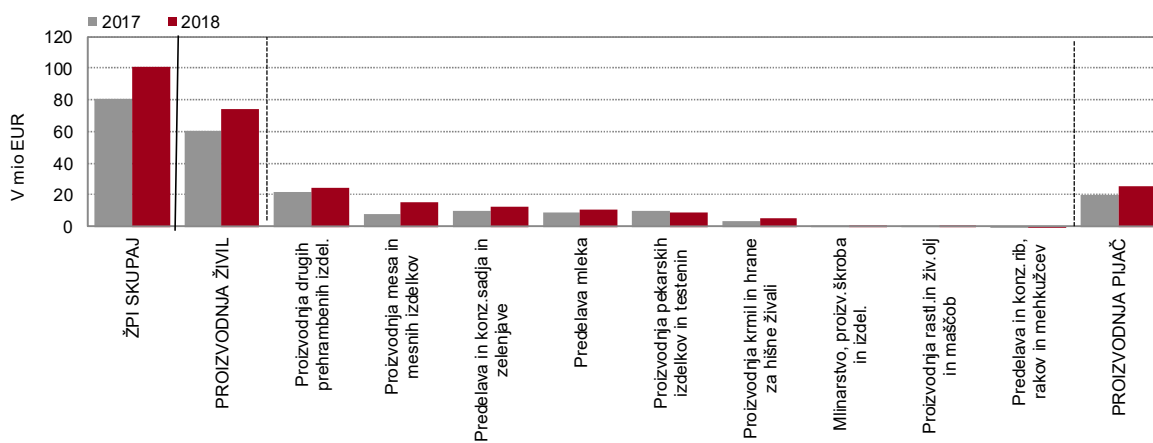
Opomba: Skupine v oddelku C 10 Proizvodnja živil so razvrščene glede na delež dodane vrednosti v letu 2018.

Poslovno leto 2018 so družbe ŽPI ponovno zaključile z najboljšim poslovnim izidom v zadnjem desetletju. Skupni neto čisti dobiček je bil za okoli četrtno višji kot v letu prej, saj se je za toliko zvišal dobiček na ravni osnovnega delovanja, ki k skupnemu rezultatu zadnja leta prispeva veliko večino. Poslovanje na ostalih dveh ravneh pa se je poslabšalo: na ravni financiranja se je izguba povečala za 15 %, na ravni izrednih dogodkov pa se je dobiček znižal za okoli polovico. Skupno izboljšanje poslovanja gospodarskih družb ŽPI je posledica izboljšanja v obeh skupinah družb. V proizvodnji živil, kjer so ustvarjene tri četrtnine neto čistega dobička ŽPI, se je ta zvišal za 23 %, v proizvodnji pijač pa za 4 o. t. več. Okoli polovico neto čistega dobička so ustvarili zaposleni v štirih skupinah gospodarskih družb: proizvodnji mesa in mesnih izdelkov, predelavi sadja in zelenjave, predelavi mleka ter v proizvodnji pekarskih izdelkov.

¹³ Delež števila gospodarskih družb proizvodnje živil in pijač v gospodarskih družbah vseh predelovalnih dejavnosti (področje C) je bil v letu 2018 okoli 9-odstoten, delež zaposlenih 8-odstoten, delež dodane vrednosti pa 7-odstoten.

Slika 13: Poslovni izid gospodarskih družb ŽPI v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Slika 14: Neto poslovni izid gospodarskih družb ŽPI po strukturi v letih 2017 in 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Skupine v odseku C 10 Proizvodnja živil so razvrščene glede na neto poslovni izid v letu 2018.

3.2 Rudarstvo (B)

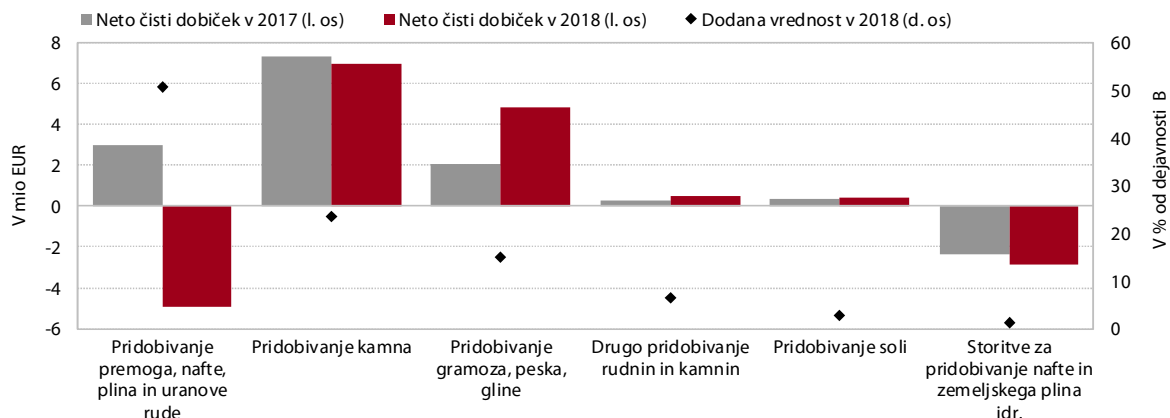
Tabela 4: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb rudarstva

	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	66	73	69	67	64
Število zaposlenih ¹	3.321	2.827	2.359	2.212	2.219
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	0,7	0,6	0,5	0,5	0,4
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	0,8	0,8	0,6	0,6	0,6
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	-3,3	-0,5	-60,6	10,7	4,8
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	7.333	7.129	6.140	6.379	6.587
Število zaposlenih/podjetje	50,3	38,7	34,2	33,0	34,7
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	144	180	186	186	189
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,013	1,017	0,843	1,061	1,036
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	-0,7	-0,1	-13,8	2,6	1,2
Donosnost prihodkov (v %)	-1,0	-0,2	-21,2	3,3	1,5
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	44.147	49.855	48.307	57.868	57.599
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	32.426	33.498	34.119	36.928	38.493
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	73,5	67,2	70,6	63,8	66,8
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	49,4	52,7	68,2	68,2	68,0
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	24,7	25,8	27,1	26,4	26,9
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	67,1	64,0	45,2	44,7	44,5
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	94,1	92,8	95,2	95,7	93,2
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	9,2	14,5	26,9	29,2	31,3
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	75,4	75,9	70,2	71,2	72,0
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	32,2	32,6	34,3	42,3	41,8

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlencev na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

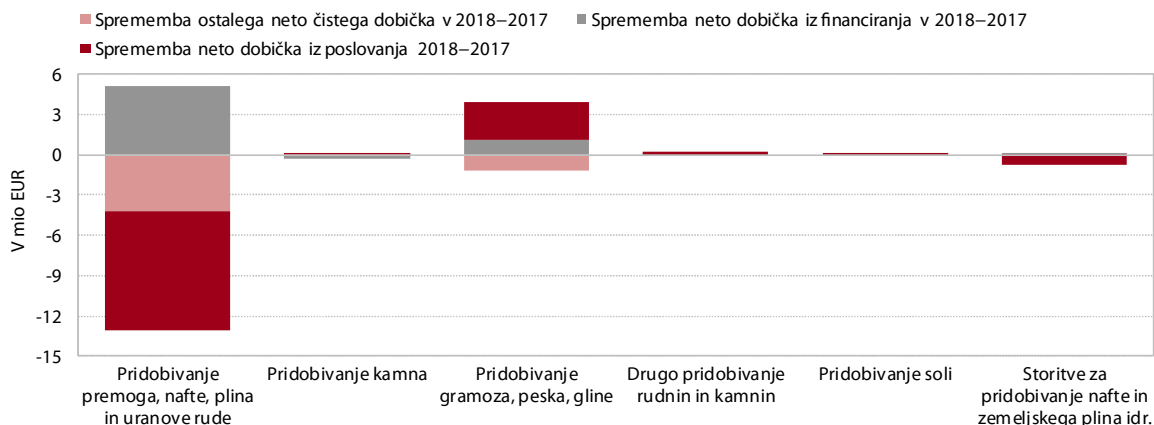
Dodana vrednost v gospodarskih družbah rudarstva (B) se je v zadnjih petih letih nekoliko povečala, v daljšem obdobju pa je zaradi premogovništva upadla. Dodana vrednost v rudarstvu se v letu 2018 ni dosti spremenila, v primerjavi z letom 2008 pa je bila nižja za 13 %. Znižanje na daljši rok lahko v celoti pripišemo energetskega delu rudarstva oziroma premogovništvu, kjer se je dodana vrednost v omenjenem obdobju znižala za več kot 30 %. To znižanje pa večinoma ni bilo povezano s splošno gospodarsko krizo, saj krčenje dejavnosti premogovništva poteka že dlje časa. Večina znižanja dodane vrednosti se je zgodila v letu 2013, k čemur sta prispevala tako velenjski kot trboveljski premogovnik (prvi v povezavi s problematiko TEŠ 6, drugi pa s prenehanjem delovanja). Aktiven je tako le še Premogovnik Velenje, medtem ko je Rudnik Trbovlje–Hrastnik v postopku zapiranja. Dodana vrednost v neenergetskem delu rudarstva, ki se je v prvih petih letih krize malo znižala in potem vrnila na raven iz leta 2008, se je v zadnjih dveh letih tudi pod vplivom povečane aktivnosti v gradbeni dejavnosti močno okrepila, kar za dobrih 22 %. V teh letih se je delež dodane vrednosti neenergetskega dela rudarstva povečal za 14 o. t., na 48 %.

Slika 15: Struktura dodane vrednosti v gospodarskih družbah v dejavnosti rudarstvo v letu 2018 ter poslovni rezultat v letih 2017 in 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

V rudarstvu se je v zadnjih dveh letih ob povečani aktivnosti v neenergetskem delu rudarstva siceršnje zniževanje števila zaposlenih povsem ustavilo. Od leta 1995 do leta 2018 se je število zaposlenih znižalo z 8.732 na 2.219, to je za tri četrtine ali v povprečju malo manj kot 6 % letno. Vse manj je zaposlenih zlasti v premogovništvu. V letih 2017 in 2018 se je število zaposlenih spet znatno povečalo v neenergetskem delu rudarstva, a je tam zaposlenih še vedno za 7 % manj kot pred začetkom krize.

Po nekaj letih z veliko izgubo so v rudarstvu v zadnjih treh letih dosegali manjši dobiček. Neto čista izguba se je v rudarstvu že v letu 2013 povzpela nad 40 mio EUR, naslednje leto se je spustila malo pod 27 mio EUR, v letu 2015 pa je dosegla skoraj 61 mio EUR. K izgubi je v vseh treh letih največ prispeval slabši poslovni rezultat v Premogovniku Velenje¹⁴. Po letu 2015 je bil negativen vpliv energetskega dela na celotno dejavnost majhen, tako da so po šestih letih v dejavnosti rudarstva spet poslovali z neto čistim dobičkom. Ta je bil največji v letu 2017, v 2018, ko so z izgubo spet poslovali v premogovništvu in pri odkrivanju nahajališč plina, pa se je več kot prepopolovil ter dosegel slabih 5 mio EUR. K pozitivnemu poslovanju rudarstva v letu 2018 je tako ponovno pripomoglo uspešno poslovanje neenergetskega dela te dejavnosti.

Slika 16: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti rudarstvo v letu 2018 glede na leto 2017 po komponentah

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

¹⁴ Vir: Letno poročilo HSE 2015 ter poročila za prejšnja leta.

V energetske delu rudarstva so v letu 2017 po daljšem času poslovali z nekaj dobička, lani pa spet z manjšo izgubo. V energetske del rudarstva uvrščamo poleg premogovništva – to je pridobivanje rjavega premoga in lignita (podrazred B 05.200) – še dejavnosti pridobivanje nafte in zemeljskega plina, pridobivanje uranove in torijeve rude ter storitve za pridobivanje nafte in zemeljskega plina (podrazredi B 06.100, 06.200, 07.210 in 09.100). Potem ko so v letu 2015 energetske del rudarstva močno bremenili zlasti odpisi vrednosti ob povečanih prevrednotovalnih poslovnih odhodkih, kar je povzročilo veliko izgubo v višini preko 69 mio EUR, so v letu 2016 v tem delu rudarstva izkazali le malo nad 5 mio EUR neto čiste izgube, v letu 2017 pa so po dolgih letih spet poslovali pozitivno in ustvarili nekaj manj kot 1 mio EUR neto čistega dobička. V letu 2018 so nato ponovno zabeležili neto čisto izgubo, ki je znašala skoraj 8 mio EUR.

V neenergetskem delu rudarstva so v letih od 2011 do 2013 poslovali z manjšo izgubo, v naslednjih letih pa so dosegli zelo dobre poslovne rezultate. Neenergetski del rudarstva je do leta 2010 vseskozi posloval pozitivno. Do predkriznega leta 2008 je najbolje poslovala dejavnost pridobivanja gramoza, peska in gline, povezano s tedaj še intenzivno izgradnjo avtocest, pozneje pa je postala bolj dobičkonosna dejavnost pridobivanja kamna. Po manjši izgubi v naslednjih treh letih so pozneje vse do predlani v neenergetskem delu rudarstva dosegali po blizu 10 mio EUR neto čistega dobička letno, ki se je v letu 2018 še povečal, na skoraj 13 mio EUR. V okviru neenergetskega dela rudarstva sta v letu 2018 največji neto čisti dobiček ustvarili dejavnosti pridobivanja kamna ter pridobivanja gramoza, peska in gline, 7 mio EUR in skoraj 5 mio EUR.

3.3 Predelovalne dejavnosti (C)

Tabela 5: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb predelovalnih dejavnosti v izbranih letih

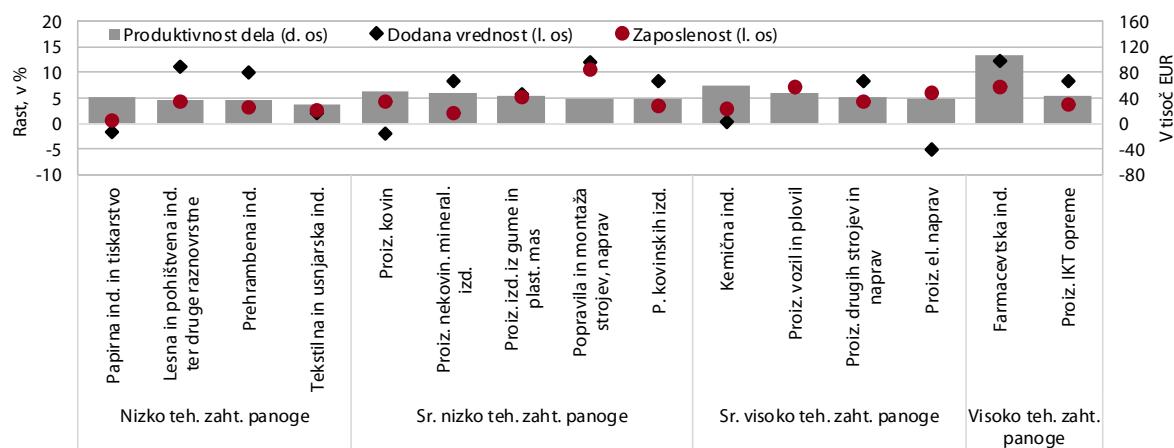
	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	6.676	6.906	7.879	8.138	8.199
Število zaposlenih ¹	198.011	166.685	163.597	177.836	185.967
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	38,8	36,0	36,8	36,9	36,9
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	35,2	34,2	37,5	37,9	36,9
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	588,1	360,8	1.111,9	1.459,4	1.426,7
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	3.512	3.259	2.825	3.040	3.160
Število zaposlenih/podjetje	29,7	24,1	20,8	21,9	22,7
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	114	132	134	134	136
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,05	1,04	1,06	1,07	1,06
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	2,6	1,6	5,1	6,1	5,7
Donosnost prihodkov (v %)	2,3	1,6	4,4	5,0	4,6
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	32.003	34.205	41.884	44.309	44.808
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	20.135	21.955	25.288	26.687	27.835
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	62,9	64,2	60,4	60,2	62,1
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	57,9	57,3	50,0	47,8	47,5
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	36,7	37,2	30,7	31,2	31,5
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	76,5	78,7	92,2	99,1	99,7
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	87,3	91,6	100,2	100,2	98,4
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	62,6	64,8	69,5	71,5	71,5
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	55,0	54,2	54,3	52,7	52,7
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	30,1	30,4	31,0	31,3	31,0

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Rast dodane vrednosti v družbah predelovalnih dejavnosti se je leta 2018 upočasnila, ob podobni rasti zaposlenosti je bila skromnejša kot v preteklih letih tudi rast produktivnosti. Rast dodane vrednosti se je znižala v večini tehnološko bolj zahtevnih panog¹⁵, rast zaposlenosti pa temu ni sledila. Močno se je rast zaposlenosti zmanjšala le v družbah iz proizvodnje vozil in plovil, katerih produktivnost po skoku v letu 2016 ostaja skoraj nespremenjena. K padcu dodane vrednosti in produktivnosti družb iz proizvodnje električnih naprav pa so prispevali za desetino višji stroški blaga, materiala in storitev enega pomembnejših podjetij. Rast produktivnosti se je med tehnološko zahtevnejšimi panogami okrepila le v proizvodnji drugih strojev in naprav. Ob podobni rasti zaposlenosti in višji rasti dodane vrednosti se je produktivnost v povprečju povečala nekoliko bolj kot leto prej tudi v družbah iz nekaterih tehnološko manj zahtevnih panog. Izstopale so prehrabene (gl. poglavje 3.1.2) in lesnopredelovalne družbe ter družbe iz proizvodnje drugih nekovinskih mineralnih izdelkov. Rast pa je ostala visoka v družbah iz pohištvene industrije in drugih raznovrstnih predelovalnih dejavnosti.

Slika 17: Dodana vrednost in zaposlenost v družbah predelovalnih dejavnosti v letu 2018

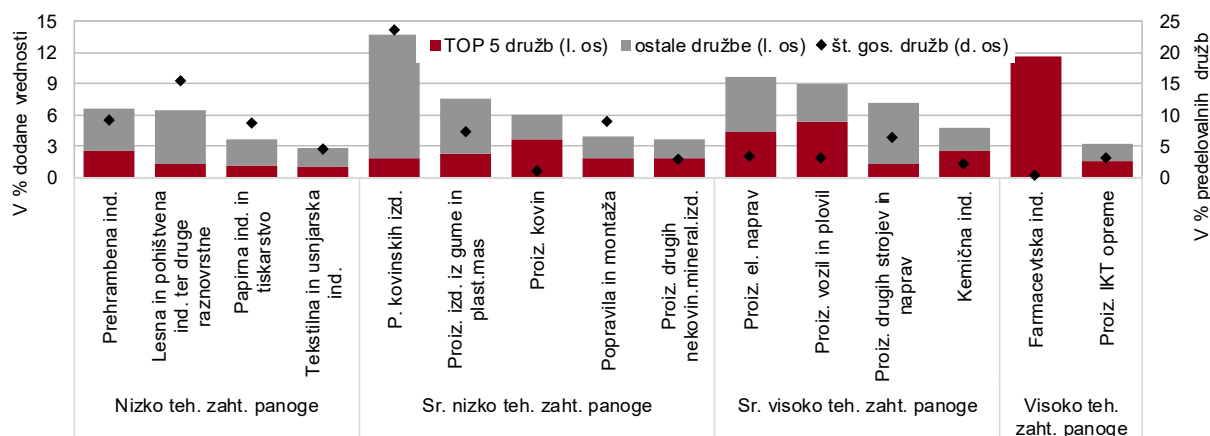
Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Panoge so v skupinah po tehnološki zahtevnosti razporejene po produktivnosti dela.

Na gibanje povprečnega poslovnega rezultata predelovalnih dejavnosti pomembno vpliva manjše število velikih družb. Devet desetih gospodarskih družb predelovalnih dejavnosti se uvršča med mikro in majhne družbe (do 9 oz. do 49 zaposlenih), ki skupaj ustvarijo okoli petino celotne dodane vrednosti predelovalnih družb. Te družbe večinoma prihajajo iz tehnološko manj zahtevnih panog. Večje družbe so večinoma v srednje nisko in tehnološko bolj zahtevnih panogah, ki skupaj ustvarijo več kot 80 % dodane vrednosti celotne dejavnosti. Deset najpomembnejših družb ustvari petino dodane vrednosti celotnih predelovalnih dejavnosti, prvih 100 (oz. 1,2 % vseh predelovalnih družb) pa polovico. Nekatere večje družbe so tudi v letu 2018 pomembno vplivale na rezultate posameznih dejavnosti (npr. v že omenjeni proizvodnji električnih naprav) in predelovalnih dejavnosti kot celote. V nadaljevanju zato posebej izpostavljamo vpliv večjih družb na poslovne rezultate posamezne predelovalne panoge ali celotnih predelovalnih dejavnosti.

¹⁵ Na podlagi Eurostatove klasifikacije ločimo 4 skupine panog po tehnološki zahtevnosti: (i) visoko tehnološko zahtevni farmacevtska industrija (C21), proizvodnja IKT opreme (C26), (ii) srednje visoko tehnološko zahtevne kemična industrija (C20), proizvodnja električnih naprav (C27), proizvodnja drugih strojev in naprav (C28), proizvodnja vozil in plovil (C29-30), (iii) srednje nisko tehnološko zahtevne proizvodnja koka in naftnih derivatov (C19), proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas (C22), proizvodnja drugih nekovinskih mineralnih izdelkov (C23), kovinska industrija (C24-25), popravila in montaža strojev in naprav (C33), (iv) nisko tehnološko zahtevne prehrabena industrija (C10-11), proizvodnja tobačnih izdelkov (C12), tekstilna industrija (C13-14), usnjarska industrija (C15), lesna industrija (C16), papirna industrija in tiskarstvo (C17-18), pohištvena industrija in druge raznovrstne predelovalne dejavnosti (C31-32). V nadaljnji analizi ne prikazujemo in analiziramo družb v proizvodnji tobačnih izdelkov ter proizvodnji koka in naftnih derivatov, ki predstavljajo le 0,01 % dodane vrednosti in zaposlenosti predelovalnih družb.

Slika 18: Število gospodarskih družb in dodana vrednost predelovalnih dejavnosti v letu 2018

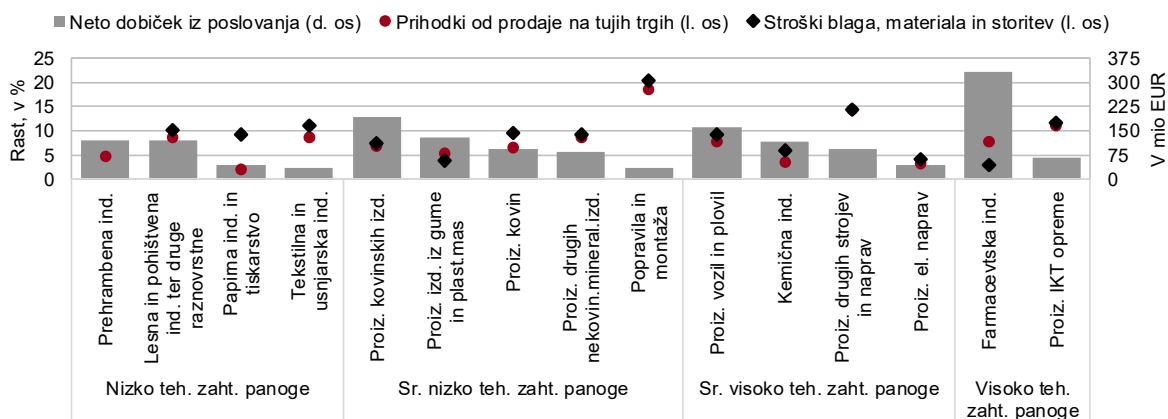

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: TOP 5 družb glede na ustvarjeno dodano vrednost.

Neto dobiček iz poslovanja predelovalnih družb se je ob umiritvi rasti prihodkov od prodaje na tujih trgih v letu 2018 znižal za 4,9 %. Rast poslovnih odhodkov (7,7 %) se je umirila predvsem zaradi nižje rasti stroškov blaga, materiala in storitev. Zaradi višje rasti stroškov dela (ob podobni rasti zaposlenosti kot leto prej) je preseгла rast poslovnih prihodkov (7,0 %), katerih največji delež predstavljajo prihodki od prodaje. Rast prodaje v tujini se je, ob sicer visoki, 71,5-odstotni izvozni usmerjenosti predelovalnih družb, najbolj umirila v proizvodnji motornih vozil (pričakovano zaradi izpetja učinka v letu prej uvedene dodatne izmene za proizvodnjo novega osebnega vozila v večjem podjetju v panogi) in proizvodnji električnih naprav, kjer je bila za skoraj tretjino manjša še prodaja na domačem trgu. Temu ni sledilo zmanjšanje rasti stroškov blaga, materiala in storitev v proizvodnji električnih naprav, na kar je najbolj vplivala pomembnejša družba iz panoge (do leta 2017 največja po ustvarjeni dodani vrednosti), ki je tako ob podobnih poslovnih prihodkih kot pred letom ustvarila neto izgubo iz poslovanja. Na ravni proizvodnje električnih naprav je to pomenilo več kot tri četrtine nižji neto dobiček iz poslovanja. Slabše rezultate so dosegle tudi usnjarske družbe (1,3 mio EUR izgube), kjer je neto izgubo iz poslovanja precej povečalo največje podjetje.

Slika 19: Neto poslovni rezultat družb predelovalnih dejavnosti v letu 2018

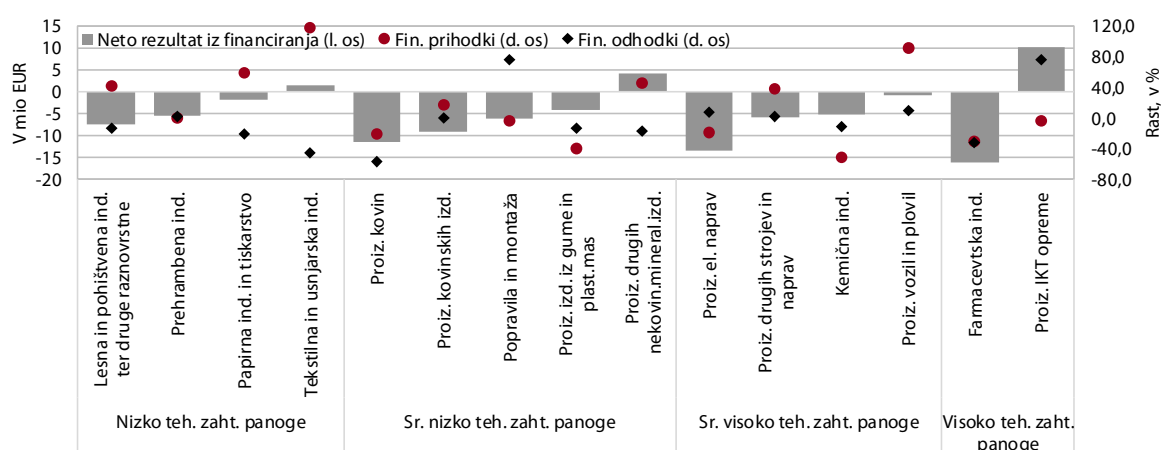
Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Stroški blaga, materiala in storitev prehrabnih družb so bili nižji za 0,9 %.

Neto izguba iz financiranja predelovalnih družb se je zmanjšala in bila najnižja v obdobju analiziranih desetih let. Izboljševanje finančnega poslovanja se je po letu 2015 upočasnilo, ko se je končalo obdobje precejšnjega zmanjševanja finančnih odhodkov, umirila se je tudi rast finančnih prihodkov. Leta 2018 so se ob podobnih finančnih prihodkih odhodki zmanjšali za petino. Najmočneje so se zmanjšali v družbah iz

proizvodnje kovin (za 55,1 %), ki so skupaj s farmacevtskimi v letu 2017 ustvarile več kot polovico neto finančne izgube predelovalnih družb. Neto finančna izguba družb iz proizvodnje kovin se je zmanjšala za več kot 75 %, v farmacevtskih družbah, ki so neto finančno izgubo ustvarile drugo leto zapored, se je ta zmanjšala (za tretjino) predvsem zaradi nižjih finančnih odhodkov iz drugih poslovnih obveznosti ene od družb. Zaradi višjih finančnih odhodkov pa so večjo neto finančno izgubo ustvarile družbe iz dejavnosti popravil in montaže strojev in naprav ter prehranske industrije; manjši finančni prihodki pa so vplivali na večjo izgubo gumarskih družb. Nekatere panoge so ustvarile neto finančni dobiček, največjega družbe iz proizvodnje drugih nekovinskih mineralnih izdelkov. Finančni prihodki teh družb so se močno povečali (za 45,5 %) zaradi višjih prihodkov iz deležev v družbah v skupini enega od podjetij, ki je po izgubi leto prej ustvarilo dve tretjini neto finančnega dobička panoge.

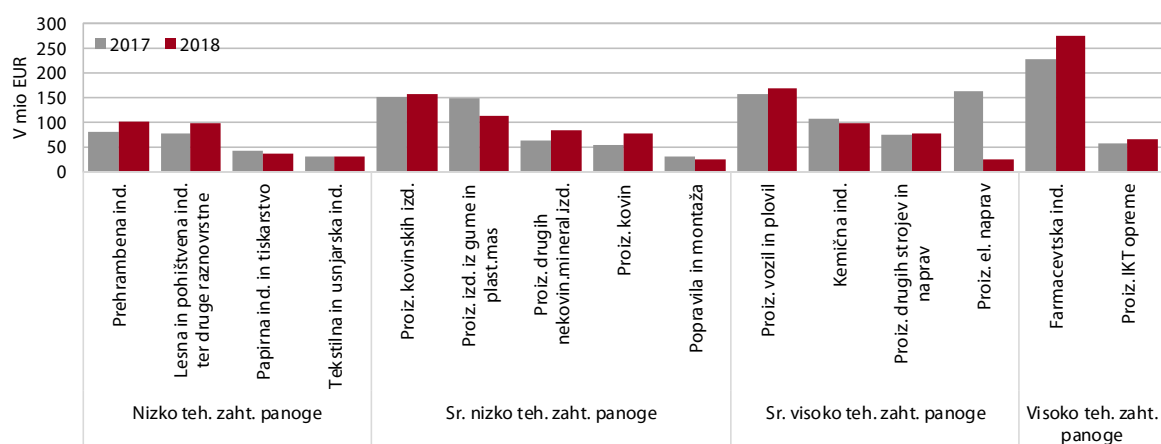
Slika 20: Neto finančni rezultat družb predelovalnih dejavnosti v letu 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Neto čisti dobiček predelovalnih družb se je prvič po letu 2013 ob manjšem netu poslovnem dobičku nekoliko zmanjšal (za 2,2 %). K temu je največ prispevalo podjetje iz proizvodnje električnih naprav, ki je ustvarilo neto izgubo iz poslovanja. Neto čisti dobiček družb iz proizvodnje električnih naprav je bil zato manjši za okoli 85 % in predstavljal le 1,7 % dobička vseh predelovalnih družb (leto prej 11,7 %). Nižji je bil tudi neto čisti dobiček družb iz proizvodnje izdelkov iz gume in plastičnih mas zaradi večje neto izgube iz financiranja in družb iz dejavnosti popravila in montaža strojev in naprav, ki so ustvarile manjši neto dobiček iz poslovanja in povečale neto finančno izgubo. Usnjarske družbe so neto čisto izgubo še povečale.

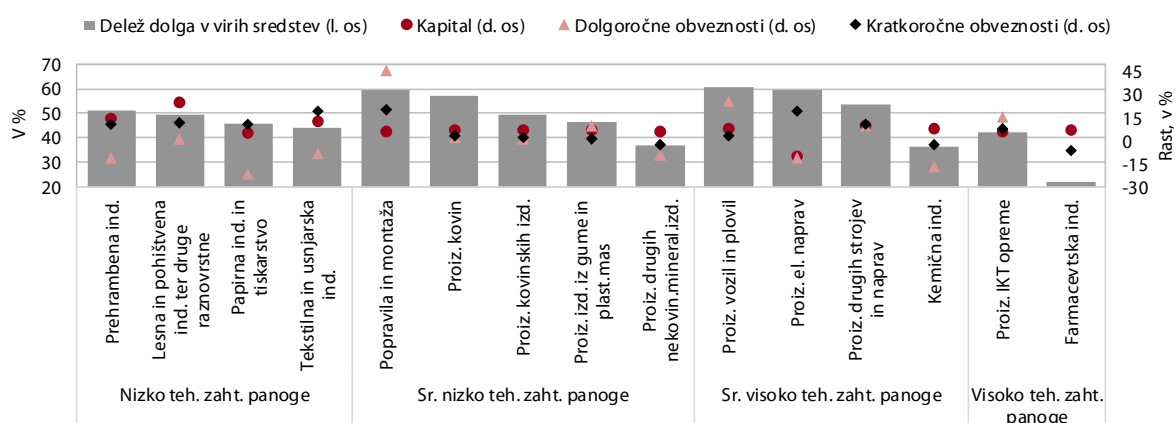
Slika 21: Neto čisti dobiček družb predelovalnih dejavnosti v letih 2017 in 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Zmanjševanje zadolženosti¹⁶ predelovalnih družb se je v zadnjih dveh letih upočasnilo, ob nadaljnji rasti kapitala so se začele povečevati kratkoročne obveznosti. V obdobju 2010-2015 so se kratkoročne obveznosti, ki predstavljajo največji del dolga v virih sredstev, zmanjševale. Od leta 2016 pa se krepijo, njihova rast je bila v letu 2017 še podobna rasti kapitala, leta 2018 pa kljub umiritvi višja. Na zmanjšanje zadolženosti predelovalnih družb so tako ugodno vplivale dolgoročne obveznosti, ki so drugo leto zapored ostale skoraj nespremenjene. Zadolženost se je povečala le v proizvodnji električnih naprav in dejavnosti popravil in montaže strojev in naprav. K večji zadolženosti družb v proizvodnji električnih naprav so ob desetino manjšem kapitalu prispevale skoraj petino večje kratkoročne obveznosti (najbolj so se povečale podjetju, ki je ustvarilo neto poslovno izgubo). Podobno visoka rast kratkoročnih obveznosti je prispevala tudi k večji zadolženosti družb v dejavnosti popravila in montaža strojev in naprav.

Slika 22: Zadolženost družb predelovalnih dejavnosti v letu 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Dolgoročne obveznosti farmacevtskih družb so se povečale za 90%, predstavljajo pa manj kot odstotek dolga v virih sredstev.

¹⁶ Gre za delež dolga v virih sredstev.

3.4 Oskrba z elektriko, plinom in paro (D)

Tabela 6: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb oskrbe z elektriko, plinom in paro

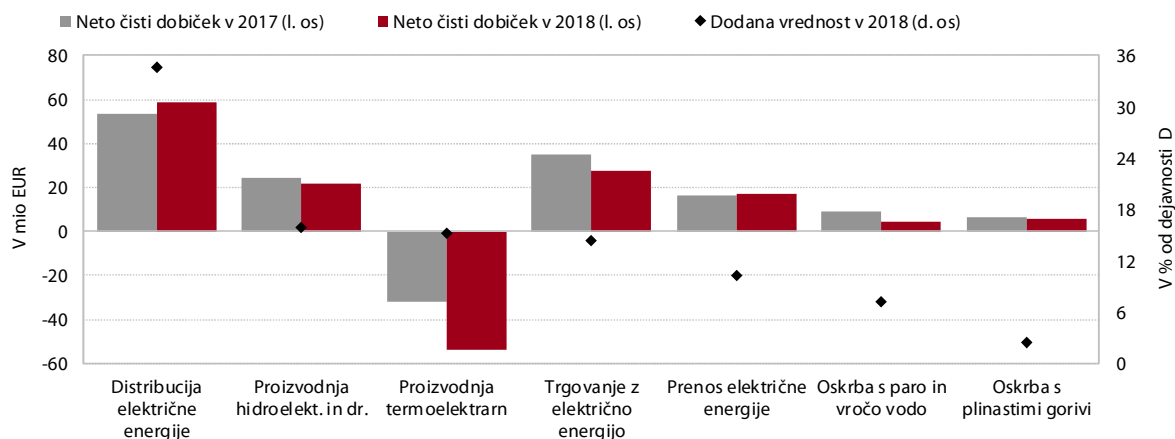
	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	206	379	659	645	625
Število zaposlenih ¹	7.542	7.600	7.446	7.348	7.289
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	1,5	1,6	1,7	1,5	1,4
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	3,5	4,4	4,2	3,8	3,5
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	104,9	173,5	-670,4	112,2	81,0
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	23.681	17.489	12.023	12.505	12.971
Število zaposlenih/podjetje	36,6	20,1	11,3	11,4	11,7
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	614	846	1.101	1.087	1.102
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,052	1,052	0,959	1,025	1,025
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	2,3	2,7	-8,2	1,4	1,0
Donosnost prihodkov (v %)	3,6	4,2	-11,2	1,5	1,2
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	82.690	97.191	104.115	106.267	108.381
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	31.831	34.813	38.877	41.768	42.815
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	38,5	35,8	37,3	39,3	39,5
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	28,5	29,4	40,3	37,9	37,8
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	15,1	15,8	16,9	13,7	13,3
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	88,5	87,2	74,1	76,2	76,2
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	101,5	101,6	101,5	103,8	103,9
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	8,6	25,3	45,6	57,4	55,3
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	80,8	83,5	80,6	81,5	81,7
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	33,1	27,9	38,5	36,8	36,9

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

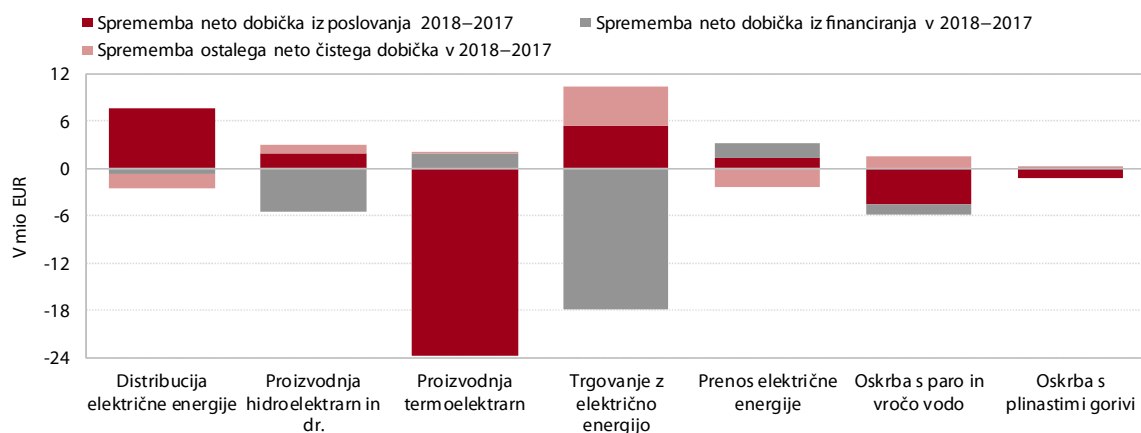
V dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro (D) je dodana vrednost tudi med krizo naraščala, po letu 2013 pa se je večinoma nekoliko zniževala. V letu 2018 se je sicer spet malo povečala, za 1 %, k čemer sta največ prispevali dejavnosti distribucije električne energije in trgovanja z elektriko. Na drugi strani pa se je dodana vrednost najbolj znižala pri oskrbi s paro in vročo vodo ter v proizvodnji termoelektrarn. Kljub vmesnemu znižanju se je v obdobju 2008–2018 dodana vrednost v dejavnosti D povečala za četrtno, k tej rasti pa je največ, dobrih 60 %, prispevala dejavnost trgovanja z električno energijo¹⁷. Daleč največ dodane vrednosti v dejavnosti D že vsa leta ustvarijo v distribuciji električne energije (zdaj že več kot tretjino), nato pa v strukturi s približno enakima deležema (malo pod 16 %) sledita dejavnosti proizvodnje hidroelektrarn in druge proizvodnje električne energije (v glavnem obnovljivi viri) ter proizvodnje termoelektrarn.

¹⁷ K rasti dodane vrednosti v D in še posebej v trgovanju z elektriko je precej vplivala tudi prereгистраcija družbe HSE v to dejavnost v letu 2009 (prej v dejavnosti holdingov), v letu 2011 pa tudi prerazvrstitev družb za trženje elektrike v maloprodaji, ki so bile prej sestavni deli enovitih družb za distribucijo elektrike.

Slika 23: Struktura dodane vrednosti v gospodarskih družbah v dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro v letu 2018 ter poslovni rezultat v letih 2017 in 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Dejavnost oskrba z elektriko, plinom in paro je po veliki izgubi v letu 2015 nato spet uspešneje poslovala. Uspešnost poslovanja v prejšnjih letih se je kazala skozi visok neto čisti dobiček, ki se je v omenjenem obdobju gibal med 130 mio EUR in 175 mio EUR. V letu 2015 so v dejavnostih proizvodnje termoelektrarn in trgovanju z električno energijo obračunali velik odpis vrednosti (povezано s TEŠ 6), kar je povzročilo v dejavnosti D izredno veliko neto čisto izgubo v višini 670 mio EUR. V naslednjem letu je bil poslovni rezultat spet močno pozitiven, ki pa se je nato do leta 2018 znižal, na 81 mio EUR. K slabšanju poslovnega rezultata je, še posebej v letu 2018, največ prispevala dejavnost termoelektrarn, kjer se je neto čista izguba močno povečala, na 54 mio EUR. Vse ostale dejavnosti v D so poslovale pozitivno, dobiček pa se je najbolj okrepil v dejavnosti distribucije električne energije in je dosegel 58 mio EUR. Medtem ko je uspešnost poslovanja dejavnosti termoelektrarn in trgovalne dejavnosti (in znotraj te družbe HSE) še vedno omejena s posledicami investicije TEŠ 6, se je v letu 2018 nadalje močno zmanjšal tudi neto čisti dobiček pri oskrbi s paro in vročo vodo (v zadnjih dveh letih je upadel za skoraj tri četrtine). V obdobju 2008–2018 se je izvozna usmerjenost družb dejavnosti D večkratno povečala in s prek 55 % močno presega izvozno usmerjenost vseh družb. Vrednost sredstev se je v tem obdobju, zaradi že omenjenih »vstopov« večjih družb v dejavnost ter večjih investicij (tudi TEŠ 6), v družbah dejavnosti D povečala za dve tretjini, delež dolga v virih sredstev pa je s pod 38 % ostal dosti nižji kot pri vseh družbah (kjer je nadpolovičen).

Slika 24: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro v letu 2018 glede na leto 2017 po komponentah

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

V okviru dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro je največja dejavnost oskrba z elektriko (skupina D 35.1), kjer so po veliki izgubi zadnja tri leta ponovno uspešneje poslovali. V tej dejavnosti so v letu 2018 ustvarili 90 % dodane vrednosti dejavnosti oskrbe z elektriko, plinom in paro. Ob koncu leta so vpisali skoraj 71 mio EUR neto čistega dobička. Neto dobiček iz poslovanja družb dejavnosti D 35.1 se je za nekaj odstotkov znižal in dosegel 155 mio EUR, večje poslabšanje poslovanja pa je izhajalo iz financiranja, kjer se je neto izguba povečala za polovico, na 62 mio EUR.

Oskrba s plinom (skupina D 35.2) ter oskrba s paro in vročo vodo (skupina D 35.3) sta manjši dejavnosti, ki vseskozi poslujeta pozitivno, v zadnjih dveh letih pa se je uspešnost poslovanja nekoliko poslabšala. V dejavnosti oskrba s plinastimi gorivi je bil neto čisti dobiček po letih malo nižji in stanovitnejši, v letu 2018 pa je bil glede na povprečnega v zadnjih enajstih letih še vedno malo višji in je znašal slabih 6 mio EUR. V dejavnosti oskrba s paro in vročo vodo je poslovni rezultat po letih zelo nihal, v letu 2018 pa je bil neto čisti dobiček z dobrih 4 mio EUR med najnižjimi v zadnjem desetletju.

3.5 Oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja (E)

Tabela 7: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti oskrbe z vodo, ravnanja z odplakami in odpadki ter saniranja okolja v izbranih letih

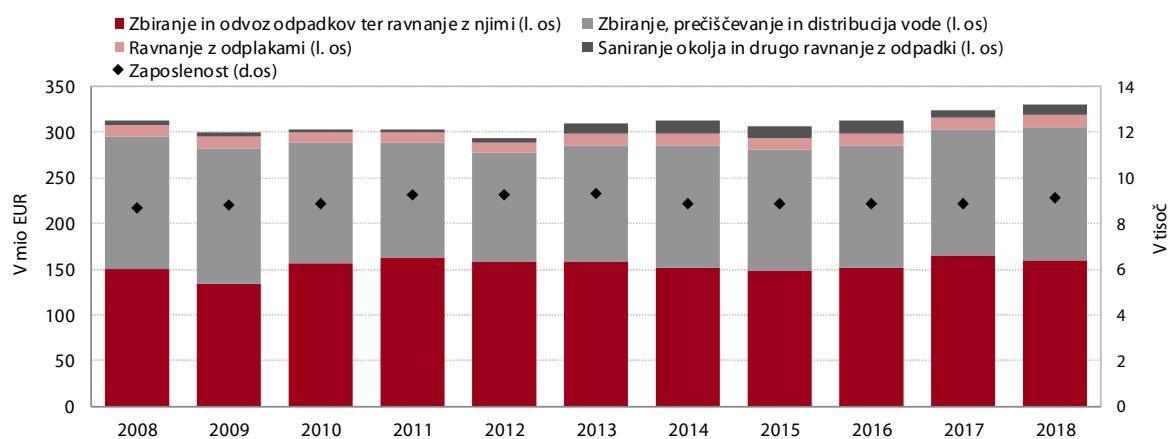
	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	260	287	333	325	324
Število zaposlenih ¹	8.693	8.896	8.895	8.901	9.154
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	1,7	1,9	2,0	1,8	1,8
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	1,7	1,8	1,7	1,6	1,5
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	18,4	24,1	11,5	29,6	20,7
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	8.637	3.868	3.524	3.223	3.292
Število zaposlenih/podjetje	33,4	31,0	26,7	27,4	28,3
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	251,2	191,2	133,8	115,4	115,2
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,00	1,03	1,02	1,025	1,019
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	0,8	1,4	1,0	2,88	1,96
Donosnost prihodkov (v %)	2,0	2,3	1,0	2,3	1,49
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	35.927	34.099	34.547	36.457	35.977
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	22.909	23.765	24.896	26.274	27.177
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	63,8	69,7	72,1	72,1	75,5
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	79,6	56,5	45,5	50,3	50,2
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	13,6	33,1	23,7	29,2	28,8
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	24,6	72,1	83,3	85,0	82,7
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	102,7	105,0	109,9	112,4	109,7
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	10,3	16,1	16,5	17,6	17,7
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	82,9	60,4	65,4	58,4	60,3
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	13,8	23,5	19,2	22,1	22,6

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Gospodarske družbe s področja oskrbe z vodo, ravnanja z odplakami in odpadki ter saniranja okolja (E) so v letu 2018 zaradi višje zaposlenosti nekoliko povečale dodano vrednost. Računovodske izkaze je oddalo 324 gospodarskih družb s skupno 9.154 zaposlenimi. Število družb je bilo za eno manjše, število zaposlenih pa se je po nekaj letih približno enake ravni povečalo za okoli 3 %. Produktivnost dela v poslovnem letu 2018 se je po povečevanju v letih prej nekoliko zmanjšala, tako da se je zaostanek za produktivnostjo vseh gospodarskih družb povečal, na 19 %. Kljub temu so z višjim številom zaposlenih povečali dodano vrednost za 1,5 %, na 329,3 mio EUR¹⁸. Dodana vrednost se je zvišala v treh od štirih skupin, pri tem najbolj v družbah iz saniranja okolja, kjer je v letu prej precej padla. V zadnjem petletnem obdobju se je najbolj zvišala v družbah s področja ravnanja z odplakami, a njihov delež v skupni dodani vrednosti dejavnosti je razmeroma skromen, okoli 5-odstoten.

Slika 25: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah dejavnosti E v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

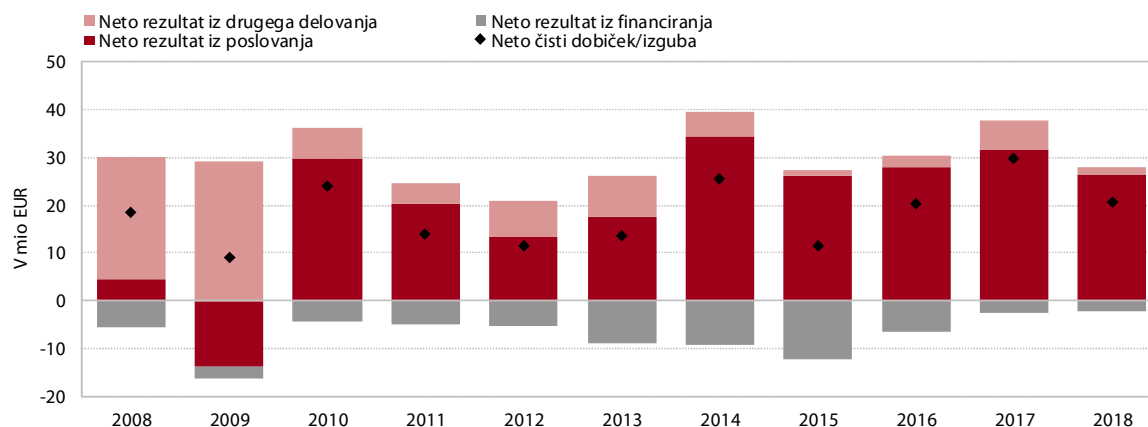
Opomba: Skupine so razvrščene glede na delež dodane vrednosti v letu 2018.

V poslovnem letu 2018 je rast prihodkov družb dejavnosti E nekoliko zaostala za rastjo odhodkov.

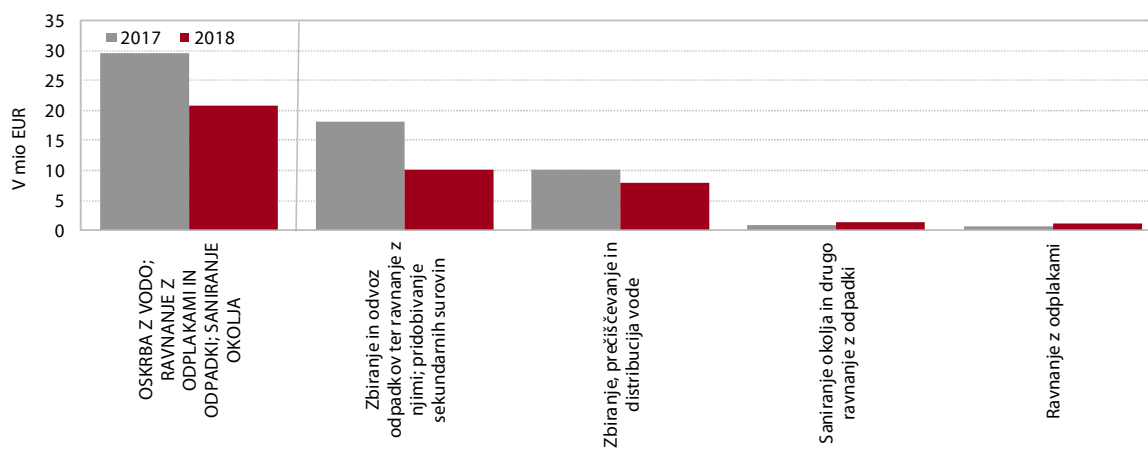
Prikazani prihodki skupaj so bili v primerjavi z letom prej višji za 8 %, saj so se za toliko zvišali prihodki iz poslovanja, ki predstavljajo veliko večino skupnih prihodkov. V tem so se čisti prihodki od prodaje na domačem trgu, ki so v glavnini, zvišali za 9 %, na tujem trgu pa še za 0,5 o. t. bolj. S tem se je skupna izvozna usmerjenost družb dejavnosti E, ki je sicer razmeroma skromna, nekoliko zvišala, na okoli 18 %. Višja je v skupini družb, ki se ukvarjajo z zbiranjem in odvozom odpadkov, okoli 28-odstotna, v ostalih treh skupinah pa je precej nižja. V poslovnem letu 2018 so družbe dejavnosti E zvišale tudi skupne odhodke, za 9 %. To je bilo predvsem posledica zvišanja poslovnih odhodkov, ki imajo v skupnih odhodkih največji delež.

Poslovno leto 2018 so družbe dejavnosti E zaključile s precej nižjim neto čistim dobičkom kot leto prej, a je bil ta še vedno eden višjih v zadnjem desetletju. V primerjavi z letom prej, ko je bil v opazovanem obdobju najvišji, se je znižal za 30 %, to je približno na raven iz leta 2016. Poslabšanje poslovnega rezultata so te družbe prikazale na dveh ravneh. Dobiček iz poslovanja so zmanjšale za 17 %, iz izrednih dogodkov pa za okoli tri četrtine. Izgubo iz financiranja pa so zmanjšale, za 14 %. Poslovno leto so z neto pozitivnim izidom zaključile vse štiri skupine družb. Velika večina skupnega neto čistega dobička je ustvarjena v (i) družbah zbiranja in odvoza odpadkov ter ravnanja z njimi, v tem pa v pridobivanju sekundarnih surovin in (ii) družbah zbiranja, prečiščevanja in distribucije vode. Družbe iz obeh navedenih skupin so za poslovno leto 2018 prikazale nižji neto čisti dobiček kot v letu prej, družbe iz preostalih dveh skupin, kjer pa ga je ustvarjenega razmeroma malo, pa višjega.

¹⁸ Delež dodane vrednosti gospodarskih družb v skupni dodani vrednosti dejavnosti E, ocenjeni po metodologiji nacionalnih računov, je po naši oceni znašal 96 %.

Slika 26: Poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti E v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Slika 27: Poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti E po oddelkih v letih 2017 in 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Skupine so razvrščene glede na izid v letu 2018.

3.6 Gradbeništvo (F)

Tabela 8: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb gradbeništva v izbranih letih

	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	6.746	6.803	7.407	7.154	7.206
Število zaposlenih ¹	56.817	46.535	36.001	37.215	41.012
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	11,1	10,1	8,1	7,7	8,1
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	8,7	6,8	5,5	5,2	5,8
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	152,9	-236,3	48,6	83,9	157,0
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	1.120	1.077	548	566	586
Število zaposlenih/podjetje	8,4	6,8	4,9	5,2	5,7
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	122	156	113	104	99
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,043	0,986	1,036	1,033	1,046
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	2,2	-3,2	1,2	2,2	3,9
Donosnost prihodkov (v %)	2,0	-4,4	1,3	2,1	3,2
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	27.685	24.257	27.927	29.161	31.567
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	18.195	18.977	19.784	21.400	22.426
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	65,7	78,2	70,8	73,4	71,0
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	81,6	82,0	72,8	68,0	62,1
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	64,4	60,7	51,6	47,0	44,7
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	58,8	49,1	62,5	75,0	93,2
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	67,3	66,3	87,5	98,3	106,7
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	5,5	5,3	12,5	16,6	15,3
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	31,4	36,6	43,5	42,7	40,7
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	23,6	15,1	15,0	20,0	23,5

Vir podatkov: AJPEŠ (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecov na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Aktivnost gospodarskih družb v gradbeništvu se je leta 2018 povečala najbolj v zadnjih desetih letih, podobno so bili poslovni rezultati najboljši v zadnjih desetih letih. Rast prihodkov družb je leta 2018 presegla 22 % in bila tako najvišja v zadnjih desetih letih. Višja aktivnost na ravni celotne dejavnosti je povezana z rastjo investicij države in povišanim optimizmom zasebnega sektorja. V letu 2018 se je izboljšal skupni poslovni rezultat, ki je bil relativno na vložene inpute celo boljši kot leta 2008. Ponovna rast investicij države je ugodno vplivala na rast poslovnih prihodkov v oddelku *gradnja inženirskih objektov* (14,8 %)¹⁹. Optimizem zasebnega sektorja in višje naložbe pa so pozitivno prispevale k rasti poslovnih prihodkov v oddelkih *gradnja stavb* (42,9 %) in *specializirana gradbena dela* (13,6 %).

¹⁹ Gospodarske družbe so po oddelkih razvrščene glede na pretežno dejavnost. Ocenjujemo, da kar nekaj prihodkov ustvarijo v aktivnostih, ki se sicer uvrščajo v druge oddelke.

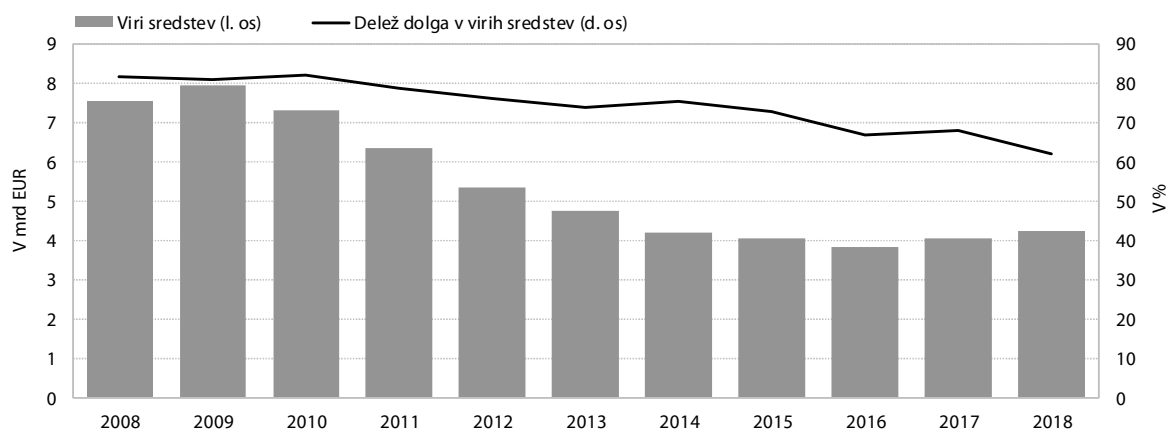
Z večanjem aktivnosti se je povečala tudi zaposlenost v gradbenih družbah. Gospodarske družbe gradbeništva so v času krize zaposlenost skoraj prepolevile, v letih 2014–2017 pa skupno povečale za 10 %. Lani se je zaposlenost povečala za 10,2 %. Zaposlenost se je povečala v vseh treh oddelkih: gradnja stavb (za 12,4 %), specializirana gradbena dela (11,1 %), in gradnji inženjerskih objektov (4,5 %).

Prihodki so se povečali tako na domačem kot tujih trgih. Po začetku krize v letu 2008 in drastičnem upadu domačega povpraševanja so gradbene družbe povečale izvoz in delež prihodkov od prodaje na tujih trgih. Leta 2017 so se prihodki povečali uravnoteženo tako doma kot v tujini, lani pa je bila rast doma (24,5 %) znatno višja kot na tujih trgih (14,6 %).

V letu 2018 se je produktivnost v gospodarskih družbah gradbeništva povečala. Produktivnost dela, merjena z dodano vrednostjo na zaposlenega, je v letih 2015 in 2016 stagnirala, v letu 2017 se je povečala za 3,9 %, lani pa za nadaljnje 8,2 %. Rast je bila najvišja v oddelku gradnja stavb, ki je tudi najbolj presevala raven iz leta 2008 (prvo leto, ko razpolagamo s primerljivimi podatki).

Gospodarske družbe gradbeništva so v letu 2018 povečale dobiček iz poslovanja. Nižja rast odhodkov je bila povezana predvsem s približno nespremenjeno ravni odpisov vrednosti (amortizacija in prevrednotovalni poslovni odhodki) in počasnejšo rastjo stroškov dela.

Slika 28: Viri sredstev ter delež dolga v virih sredstev gradbeništva v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Izguba iz financiranja je bila leta 2018 na podobni ravni kot leto pred tem. V predhodnih letih so izgubo iz financiranja višale predvsem slabitve finančnih naložb. V zadnjih dveh letih pa večjih slabitev ni bilo.

Družbe v gradbeništvu so se leta 2018 ponovno precej razdolžile. Delež dolga v virih sredstev se je v preteklih letih znatno znižal, leta 2017 pa ponovno povečal. Trend zniževanja se je lani nadaljeval in delež dolga je dosegel najnižjo raven v zadnjih desetih letih: 62,1 %. Znižanje deleža dolga je bilo najbolj intenzivno v oddelku gradnja stavb.

3.7 Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (G)

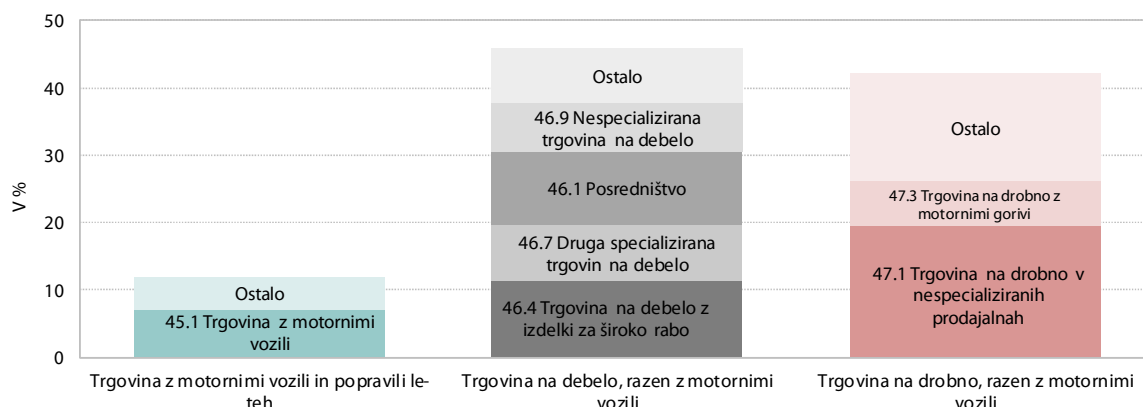
Tabela 9: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil v izbranih letih

	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	13.456	13.947	15.354	15.372	15.206
Število zaposlenih ¹	90.311	86.871	79.770	84.305	86.953
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	17,7	18,8	17,9	17,5	17,3
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	18,9	18,7	17,1	17,2	17,3
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	443,5	155,0	521,3	557,6	853,3
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	1.356	1.274	1.038	1.096	1.165
Število zaposlenih/podjetje	6,7	6,2	5,2	5,5	5,7
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	190	202	198	195	198
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,032	1,025	1,026	1,028	1,032
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	2,6	0,9	3,3	3,4	5,0
Donosnost prihodkov (v %)	1,5	0,6	1,9	1,8	2,5
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	37.698	35.908	39.126	42.430	44.403
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	21.170	22.142	24.053	25.239	26.314
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	56,2	61,7	61,5	59,5	59,3
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	66,0	65,7	59,6	58,4	57,0
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	48,7	47,1	41,3	41,0	42,0
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	73,1	68,0	92,2	100,7	105,6
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	79,4	80,3	96,2	97,7	96,4
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	17,2	15,2	21,4	22,7	24,3
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	46,6	50,4	43,8	41,3	40,7
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	10,2	9,3	10,8	12,1	12,8

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

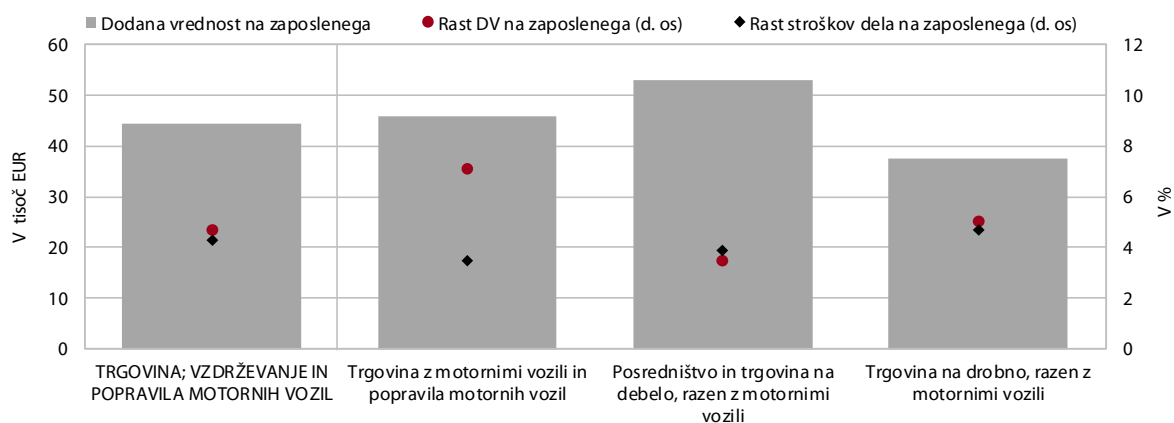
Dodana vrednost in število zaposlenih v družbah trgovine ter vzdrževanja in popravil motornih vozil (G) sta se leta 2018 nadalje povečala. Po zmanjševanju v obdobju 2011–2013 se je dodana vrednost trgovinskih družb v naslednjih petih letih povečevala; leta 2018 je dosegla 17,3-odstotni delež v dodani vrednosti vseh družb. Nekoliko manj se je v letih 2015–2018 povečala produktivnost (dodana vrednost na zaposlenega), saj se je, po zmanjševanju od leta 2009, v zadnjih štirih letih povečalo tudi število zaposlenih. Ob manjšem povečanju stroškov dela na zaposlenega se je leta 2018 nadalje zmanjšal delež stroškov dela v dodani vrednosti.

Slika 29: Struktura dodane vrednosti po oddelkih dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2018

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Rast dodane vrednosti in produktivnosti so dosegle družbe vseh treh oddelkov trgovinske dejavnosti.

Najbolj, za dobro desetino, se je dodana vrednost povečala v najmanjšem oddelku - v družbah trgovine z motornimi vozili in njihovimi popravili (SKD 45). Za 7,8 % se je povečala v družbah oddelka trgovine na drobno, razen z motornimi vozili (G 47), ki imajo polovico vseh zaposlenih in so leta 2018 ustvarile približno 40 % čistih prihodkov od prodaje celotne trgovske dejavnosti (G). Za 7,2 % se je dodana vrednost povečala tudi v največjem oddelku – v družbah, ki se ukvarjajo s posredništvom in trgovino na debelo, razen z motornimi vozili (G 46), ki ustvarijo nekaj manj kot polovico dodane vrednosti in imajo skoraj 40 % vseh zaposlenih celotne trgovinske dejavnosti.

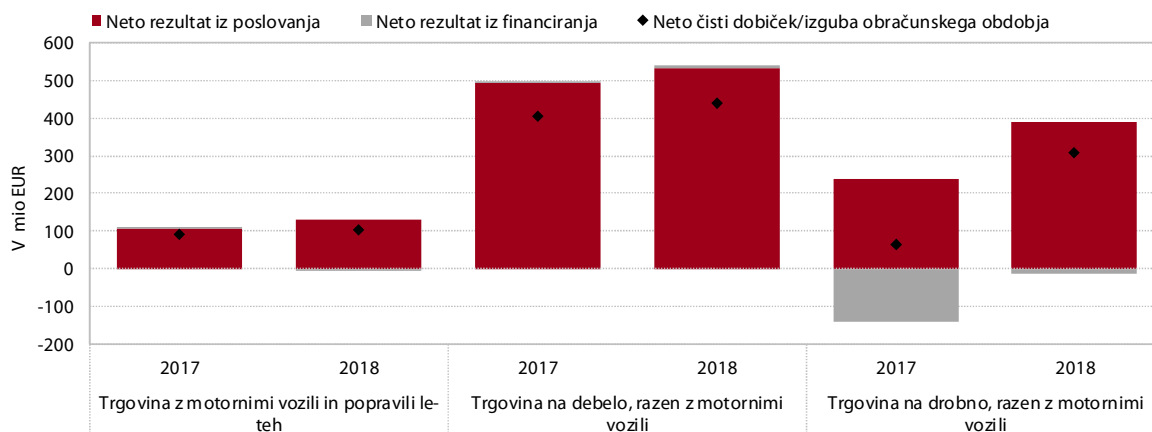
Slika 30: Dodana vrednost ter stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2018

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

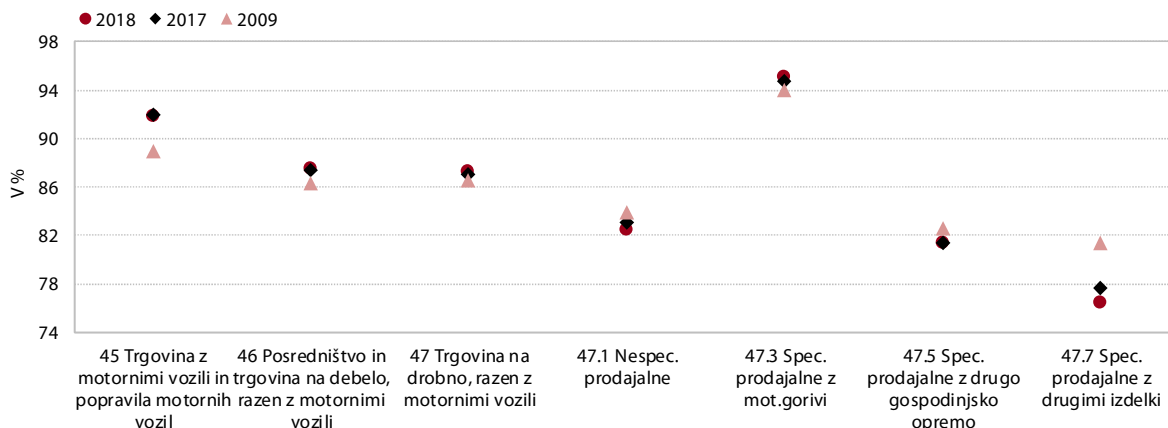
Neto čisti dobiček trgovskih družb se je, po zmanjšanju v predhodnem letu, leta 2018 močno povečal in dosegel najvišjo vrednost v celotnem obdobju. Družbe so leta 2008 dosegle visok neto čisti dobiček (443,5 mio evrov), ki se je v naslednjih letih zmanjševal. Leta 2013 so poslovno leto prvič zaključile z neto čisto izgubo v višini 31,4 mio evrov, kar je bila posledica za več kot polovico večje neto izgube iz financiranja²⁰. Ta se je v letih do 2016 močno zmanjšala²¹, tako da so družbe, ob večjem neto dobičku iz poslovanja vseh treh oddelkov, leto 2016 zaključile z neto čistim dobičkom v višini 628,7 mio evrov. Na poslovanje v naslednjih dveh letih je ponovno precej vplivalo poslovanje družb trgovine na drobno²², zaradi katerega se je neto čisti dobiček leta 2017 precej zmanjšal, leta 2018 pa ponovno povečal in bil z 853,3 mio evrov najvišji v celotnem obdobju.

Slika 31: Poslovni izid družb trgovskih oddelkov v letih 2017 in 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Slika 32: Obremenjenost poslovnih prihodkov z nabavno vrednostjo prodanega blaga, materiala in storitev v trgovinskih družbah v letih 2009, 2017 in 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

²⁰ Gibanje neto finančne izgube je bilo v teh letih v veliki meri posledica finančnega poslovanja večje družbe posredništva in trgovine na debelo, ki od leta 2014 zaradi stečaja ni več poslovala. Poleg poslovanja te družbe, kjer se je vrednost finančnih odhodkov iz oslabeitev in odpisov finančnih naložb v posameznih letih zelo različno gibala, so na povečanje neto finančne izgube leta 2012 vplivale tudi družbe trgovine na drobno, ki so poleg ostalih družb trgovine na debelo vplivale tudi na povečanje leta 2013.

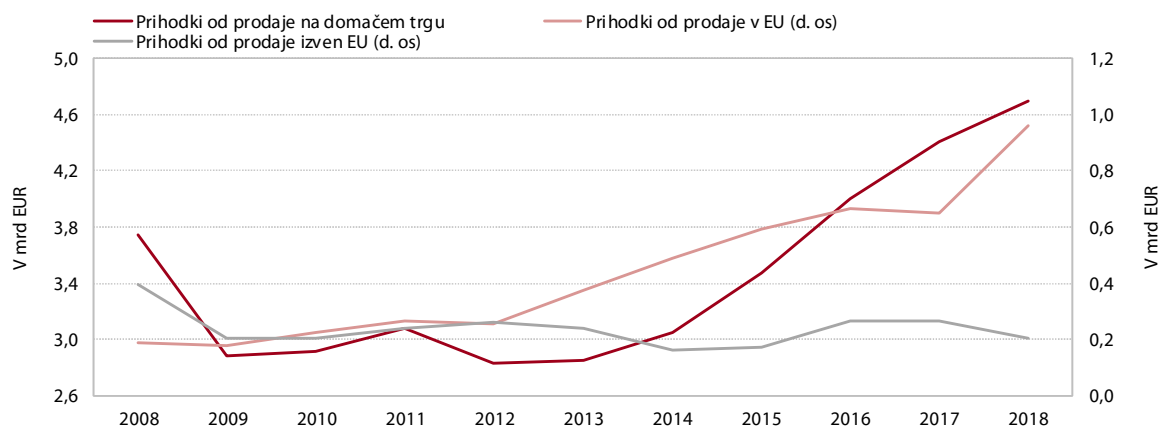
²¹ Izboljšanje je bilo predvsem posledica precejšnjega zmanjšanja neto finančne izgube družb posredništva in trgovine na debelo leta 2014 in nadalje leta 2016 ter družb trgovine na drobno leta 2015.

²² Podobno kot leta 2012 je največja trgovska družba na drobno izvedla oslabeitve nepremičnin in odpise zaradi prevrednotenja finančnih naložb.

Gospodarnost poslovanja trgovinskih družb se je leta 2018 nadalje izboljšala. Ob višji prodaji so se poslovni prihodki leta 2018 povečali za 8,5 %, od tega se je bolj povečala prodaja na tujih trgih (predvsem v EU), kjer je bilo ustvarjene 24,3 % vse prodaje. Ob večji prodaji so se zvišali tudi stroški blaga, materiala in storitev (ti zavzemajo 90 % vseh poslovnih odhodkov) in stroški dela. Ob zmanjšanju odpisov vrednosti, ki so se še leto pred tem zaradi slabitev vrednosti nepremičnin večje družbe močno povečali, so se poslovni odhodki povečali za 8,0 %. Obremenjenost poslovnih prihodkov s stroški blaga, materiala in storitev od leta 2015 ostaja podobna. Podoben kot v preteklem letu je bil tudi pribitek²³ povprečne trgovinske družbe. Ta se je sicer leta 2018 najbolj povečal pri družbah, ki se ukvarjajo s trgovino z motornimi vozili in njihovimi popravili, kjer je ponovno dosegel raven iz leta 2008.

Neto čisti dobiček poslovnega leta v družbah trgovine z motornimi vozili se je leta 2018 nadalje povečal. Ob večji prodaji novih in rabljenih osebnih in tovornih vozil se je neto dobiček iz poslovanja v družbah trgovine z motornimi vozili in njihovimi popravili povečal šesto leto zapored in dosegel 130,9 mio evrov. Četrto leto zapored se je nadaljevala rast prodaje novih osebnih vozil gospodinjtvom (15,4 %). Prodaja pravnim osebam pa se je po visokih rasteh v obdobju 2013–2017 lani medletno zmanjšala, kar je bila tudi posledica zapletov ob uvedbi novega postopka za določanje porabe goriva in emisij izpušnih plinov²⁴. Prodaja na tujih trgih se je leta 2018 po stagnaciji v predhodnem letu ponovno močno povečala (za četrtno). Zaradi poslovanja z neto izgubo iz financiranja, ki je bil posledica prepolovitve finančnih prihodkov, so družbe leto sklenile s 15,0 % višjim neto čistim dobičkom poslovnega leta.

Slika 33: Prihodki od prodaje gospodarskih družb v trgovini z motornimi vozili in njihovimi popravili v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Še povečal se je tudi neto čisti dobiček poslovnega leta v družbah trgovine na debelo. Neto dobiček iz poslovanja družb oddelka posredništvo in trgovina na debelo, ki se je v letih 2012 in 2013 zmanjšal, se je v naslednjih petih letih povečal na 533,3 mio evrov. Povečanje je bilo predvsem posledica prenehanja poslovanja večje družbe leta 2014, ki je še leto prej poslovala z visoko neto izgubo iz poslovanja zaradi odpisov vrednosti²⁵ in povečanja prodaje v večini panog v letih 2015–2018. Slednje je bilo posledica visoke proizvodne aktivnosti panog povezanih s trgovino (predelovalne dejavnosti, promet, gradbeništvo), predvsem v zadnjih dveh letih pa tudi povečanja prodaje predvsem primarnih proizvodov (goriva, kovine, rude) in kovinskih in

²³ Pribitek je izračunan kot razmerje med prihodki od prodaje in stroški za nabavo blaga, materiala in storitev ter stroški dela.

²⁴ Skupaj se je število prvih registracij novih osebnih vozil doma glede na leto 2017 povečalo za 2,4 % (tako gospodinjtvom kot pravnim osebam). V celem letu je bilo prvič registriranih skoraj 75.300 novih osebnih avtomobilov, kar je bilo za 2.900 več kot leta 2008, ko se je v predkriznem obdobju prodalo največ novih avtov. Za okoli desetino se je leta 2018 povečalo tudi število prvih registracij tovornih motornih in priklopnih vozil.

²⁵ Zdravo jedro družbe, ki se je v letih do vključno 2013 ukvarjala s trgovino na debelo s kovinskimi proizvodi, inštalacijskim materialom in napravami za ogrevanje, se je v letu 2014 registriralo v dejavnosti trgovine na drobno v specializiranih prodajalnah z gradbenim materialom, kovinskimi izdelki, barvami in steklom.

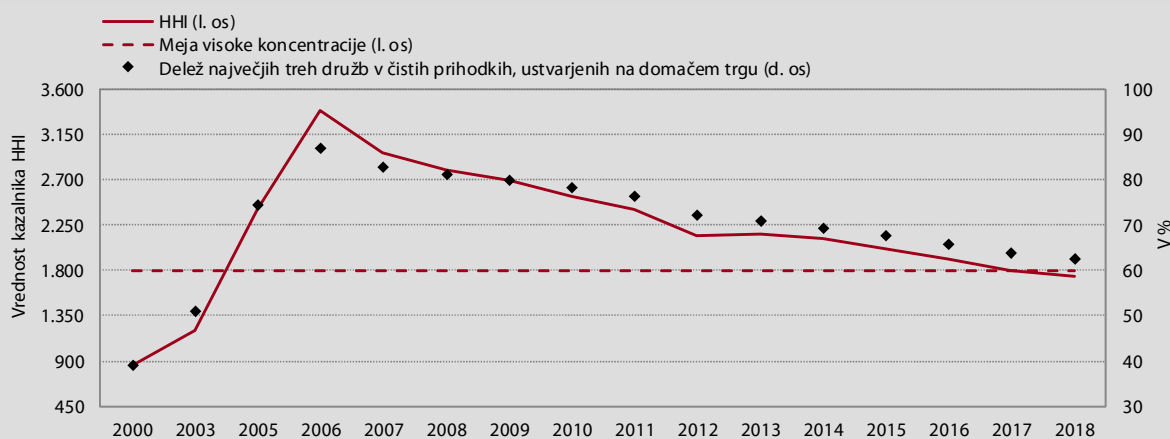
farmacevtskih proizvodov na tuje trge (predvsem v EU). Družbe so lansko leto močno povečale tudi neto dobiček iz financiranja, s katerim so prvič poslovale leta 2017, tako da se je njihov neto čisti dobiček poslovnega leta povečal za skoraj desetino.

Neto čisti dobiček v trgovini na drobno se je po precejšnjem zmanjšanju leto prej, ko je bila opravljena večja slabitev vrednosti v eni pomembnejših družb v panogi, leta 2018 močno povečal. Neto čisti dobiček je bil s 309,2 mio evrov najvišji v celotnem obdobju. Na poslovanje celotne panoge najbolj vplivajo družbe dveh skupin – trgovine na drobno v specializiranih prodajalnah z motornimi gorivi (G 47.3) in trgovine na drobno v nespecializiranih prodajalnah (G 47.1).

Okvir 1: Koncentracija v nespecializiranih pretežno živilskih prodajalnah na drobno

Koncentracija pretežno živilskih prodajal v Sloveniji se po letu 2006 zmanjšuje zaradi povečane prodaje v diskontnih trgovinah. Za nespecializirane prodajalne, ki pretežno prodajajo živila (hipermarketi, marketi, diskonti ...) ²⁶, je bila od leta 2000 značilna krepitev koncentracije, ki je bila posledica propadanja manjših družb oz. njihovega povezovanja ali prevzemanja s strani večjih podjetij. Stopnja koncentracije, merjena s Hirschman-Herfindahlovim indeksom (HHI), je v tej panogi po nizki vrednosti v letu 2000 leta 2005 preseгла mejo visoke koncentracije (1.800). Potem ko je leta 2006 dosegla najvišjo vrednost (3.387), se je v naslednjih letih zniževala in leta 2017 z vrednostjo 1.798 prvič padla pod mejo visoke koncentracije (1.800), leta 2018 pa se je še nekoliko znižala. Zniževanje koncentracije v zadnjih letih je bilo predvsem posledica krepitve prodaje v diskontih, ki so na slovenski trg vstopili v letih 2005 in 2007. Ti so s širitvijo svojih poslovnih mrež in spreminjanjem nakupovalnih navad kupcev, do katerih je prišlo tudi zaradi gospodarske krize, v letu 2018 skupaj ustvarili 26,4 % celotnega prihodka od prodaje panoge na slovenskem trgu (leta 2007 6,5 %, v letu 2017 25,0 %). Delež največjih treh družb v prihodku panoge se je tako v zadnjem desetletju močno znižal (z 82,9 % leta 2007 na 62,3 % v letu 2018).

Slika 34: Kazalnika koncentracije v nespecializiranih, pretežno živilskih prodajalnah na drobno v obdobju 2000–2018

Vir podatkov: AJ PES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

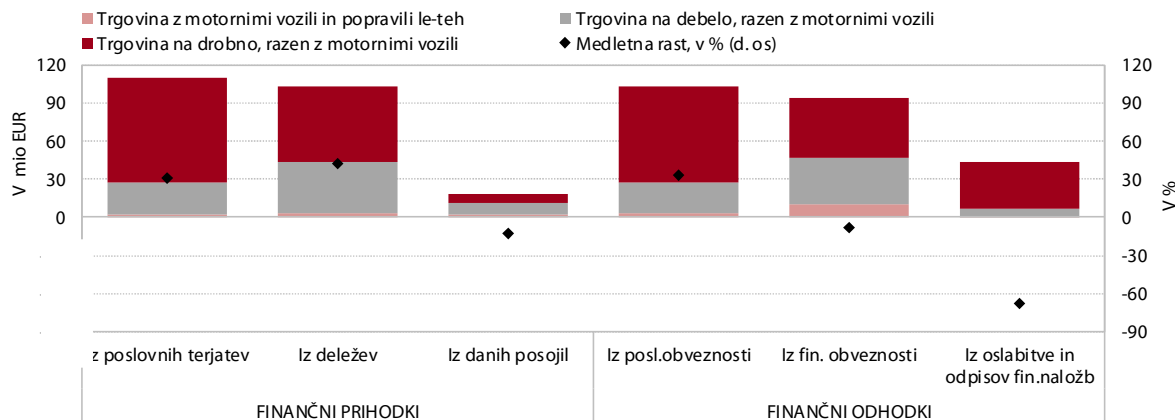
Opomba: HHI – Hirschman-Herfindahlov indeks koncentracije.

²⁶ Družbe, ki so po SKD registrirane v 47.110.

Družbe največje skupine v trgovini na drobno - trgovine na drobno v nespecializiranih prodajalnah, so po neto čisti izgubi leta 2017 leto 2018 zaključile z neto čistim dobičkom (57,8 mio evrov). Uspešnost poslovanja družb te skupine, v kateri prevladujejo hipermarketi, marketi in diskonti (G 47.110), je v zadnjih dveh letih zelo nihala. Zaradi visokega povečanja oslabitev nepremičnin ter opreme in odpisov zaradi prevrednotenja finančnih naložb večje družbe v tej panogi je celotna skupina leto 2017 zaključila z visoko neto izgubo iz financiranja (medletno povišanje za 347,7 %), prvič pa tudi z neto izgubo iz poslovanja. Poslovanje omenjene družbe se je leta 2018 ob zmanjšanju oslabitev in odpisov precej izboljšalo. Hkrati se je nadaljevala tudi rast prihodkov prodaje v diskontnih prodajalnah, tako da je celotna skupina leto 2018 zaključila z visokim neto dobičkom iz poslovanja. Precej se je zmanjšala tudi izguba iz financiranja, tako da je skupina leto 2018 ponovno zaključila z neto dobičkom poslovnega leta. Ob nadaljnji rasti prodaje v diskontnih prodajalnah so te tudi leta 2018 povečale delež v čistih prihodkih od prodaje v panogi. Z nadaljnjimi spremembami v strukturi se je stopnja koncentracije, merjena s Hirschman-Herfindahlovim indeksom (HHI), po tem ko leta 2017 prvič po letu 2005 ni preseгла meje visoke stopnje koncentracije²⁷, leta 2018 še znižala.

Družbe trgovine na drobno v specializiranih prodajalnah z motornimi gorivi so leto 2018 končale s polovico višjim dobičkom poslovnega leta kot leto prej. Po dvoletnem zmanjševanju so lani tretje leto zapored močno povečale neto dobiček iz poslovanja, ki je bil s 129,1 mio evrov najvišji v obravnavanem obdobju. Lansko povečanje prodaje količin naftnih derivatov je skupaj z rastjo prodaje ostalih proizvodov teh družb²⁸ zvišalo skupne poslovne prihodke. Na rast so sicer vplivale tudi medletno višje cene nafte, ki pa so zaradi višjih nabavnih stroškov zvišale tudi poslovne odhodke. Družbe so lani prvič v celotnem obdobju poslovale tudi z neto dobičkom iz financiranja, tako da so poslovno leto končale s polovico višjim neto dobičkom kot leto prej.

Slika 35: Finančno poslovanje gospodarskih družb v dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2018

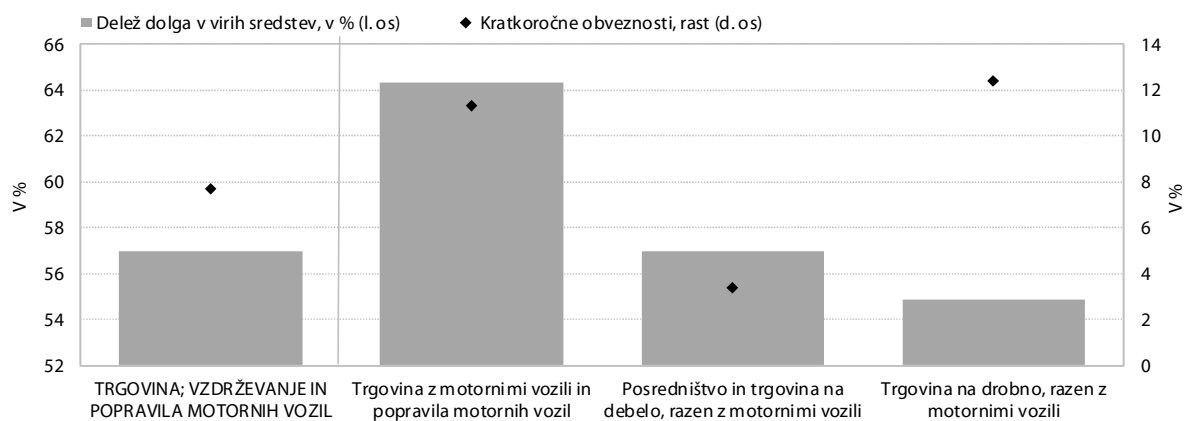

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Zadolženost trgovinskih družb se je leta 2018 nadalje zmanjšala in bila najnižja po letu 2008. Dolg se je sicer zaradi povečanja kratkoročnih obveznosti nekoliko povečal, vendar se je zadolženost družb, merjena z deležem dolga v virih sredstev, ob hkratnem povečanju obsega kapitala leta 2018 še zmanjšala in bila s 57,0 % najnižja v obdobju 2008–2018. Tudi v letu 2018 so najbolj zadolžene ostale družbe trgovine z motornimi vozili in njihovimi popravili.

²⁷ Po tem merilu je visoka koncentracija pri vrednostih indeksa nad 1.800.

²⁸ Kot so zemeljski plin, električna in toplotna energija, trgovsko blago.

Slika 36: Zadolženost trgovinskih družb v letu 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

3.8 Promet in skladiščenje (H)

Tabela 10: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb prometa in skladiščenja

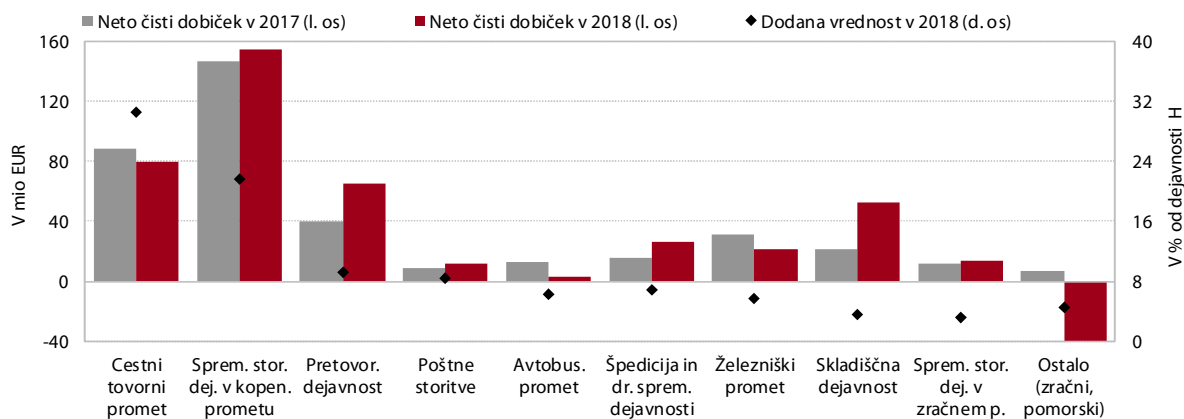
	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	2.253	2.506	3.225	3.554	3.679
Število zaposlenih ¹	37.557	35.665	34.379	37.037	39.367
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	7,4	7,7	7,7	7,7	7,8
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	7,3	8,7	9,2	9,4	9,5
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	109,9	-21,8	140,2	385,6	388,9
VELIKOST PODJETJA					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	4.689	4.195	3.147	3.070	3.067
Število zaposlenih/podjetje	16,7	14,2	10,7	10,4	10,7
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	269	300	294	289	281
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,047	1,045	1,058	1,102	1,099
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	1,1	-0,2	1,4	3,6	3,5
Donosnost prihodkov (v %)	2,8	-0,6	3,0	7,1	6,5
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	35.153	40.503	48.745	52.590	54.013
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	23.003	23.599	25.059	24.923	25.878
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	65,4	58,3	51,4	47,4	47,9
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	82,2	58,8	51,3	49,5	48,1
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	15,6	15,0	15,6	14,5	16,1
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	20,6	49,8	60,1	63,6	68,1
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	96,4	98,8	100,0	103,6	105,1
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	42,8	38,9	41,9	46,5	47,4
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	86,4	81,3	81,1	79,3	76,3
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	12,5	12,2	12,5	14,8	16,3

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida gospodarskih družb), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

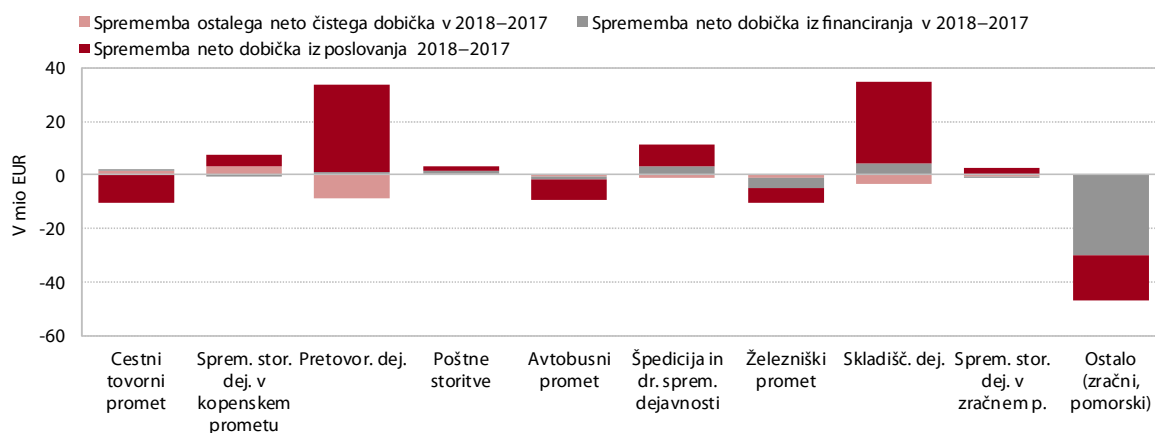
V zadnjih nekaj letih se je dodana vrednost prometa in skladiščenja (H) pospešeno povečevala in je bila v letu 2018 precej višja kot ob začetku krize leta 2008²⁹. V letu 2018 so gospodarske družbe v dejavnosti H ustvarile 2.126 mio EUR dodane vrednosti (za 179 mio oz. 9,2 % več kot leto prej), samostojni podjetniki pa 238 mio EUR (14 mio več kot leto prej). Od slednjega so največji del, kar 88 % ustvarili podjetniki v dejavnosti cestnega tovornega prometa. Po dodani vrednosti v dejavnosti H je tako z 857 mio EUR (upoštevaje družbe in podjetnike) cestni tovorni promet najpomembnejši. Druga največja dejavnost v okviru prometne so spremljajoče storitvene dejavnosti v kopenskem prometu. Če upoštevamo le poslovanje družb, so v letu 2018 k rasti dodane vrednosti dejavnosti H največ prispevali cestni tovorni promet (37 %), pretovarjanje (20 %), skladiščenje (18 %) ter spremljajoče storitvene dejavnosti v kopenskem prometu (15 %).

²⁹ Neposredna primerjava podatkov kaže 61-odstotno povečanje dodane vrednosti v omenjenem obdobju. Del tega povečanja je prispevalo tudi zakonsko preoblikovanje družbe DARS v letu 2010, na spremembo prometnih podatkov pa so vplivale tudi številne prereгистраcije družb, ki so bile v začetku pod okriljem enovite družbe Slovenske železnice.

Slika 37: Struktura dodane vrednosti gospodarskih družb v dejavnosti promet in skladiščenje v letu 2018 ter poslovni rezultat v letih 2017 in 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

V gospodarskih družbah dejavnosti promet in skladiščenje (H) so večjo izgubo zabeležili le povsem na začetku krize, v naslednjih letih pa se je poslovni rezultat povečini močno izboljšal. Z letom 2012 so v dejavnosti H izšli iz rdečih števil in izboljševali poslovanje do leta 2015, ko je visoka izguba v dejavnosti skladiščenja ob povečanju prevrednotovalnih odhodkov dobiček precej zmanjšala. V naslednjem letu se je dobiček ponovno močno povečal in se do leta 2018 povzpел na visokih 389 mio EUR. Prometna dejavnost tako ustvari malo manj kot desetino dodane vrednosti in tudi neto čistega dobička vseh družb v gospodarstvu. Največji pozitivni prispevek k rasti neto čistega dobička dejavnosti H so v letu 2018 imele dejavnosti skladiščenja, pretovarjanja in špedicije, najbolj negativno pa so prispevale dejavnosti zračnega potniškega, pomorskega tovornega ter železniškega prometa. Največji neto čisti dobiček so v tem letu dosegli v spremljajočih storitvenih dejavnostih v kopenskem prometu, 154 mio EUR, v cestnem tovornem prometu, 80 mio EUR, pri pretovarjanju, 65 mio EUR ter v skladiščenju, 53 mio EUR. Visoko neto čisto izgubo pa so imeli v zračnem potniškem prometu, 27 mio EUR in v pomorskem tovornem prometu, 21 mio EUR. Pri večini omenjenih dejavnosti (razen cestnega tovornega prometa) so bili to najboljši oziroma najslabši poslovni rezultati po letu 2008. Končni poslovni izid v dejavnosti H je sestavljen predvsem iz velikega neto dobička iz poslovanja (536 mio EUR) in precejšnje neto izgube iz financiranja (96 mio EUR).

Slika 38: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti promet in skladiščenje v letu 2018 glede na leto 2017 po komponentah

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Oddelek kopenski promet in cevovodni transport (H 49), ki je še v letu 2011 posloval z veliko izgubo, je do leta 2017 močno izboljšal poslovanje, v letu 2018 pa se je dobiček znatno zmanjšal. V okviru gospodarskih družb oddelka kopenski promet in cevovodni transport sta po številu zaposlenih (18.228³⁰ in 6.552³¹) najpomembnejši dejavnosti cestni tovorni promet (podrazred H 49.410) in železniški promet (podrazreda H 49.100 in 49.200). V primerjavi s predkriznim letom 2008 je bilo v letu 2018 v prvi dejavnosti 7.857 (za 76 %) več zaposlenih, v drugi pa 2.532 (za 28 %) manj. V cestnem tovornem prometu se je število zaposlenih močno povečalo zlasti v zadnjih nekaj letih, na železnici pa se je zmanjševanje števila zaposlenih, ki je bilo del procesa postopne racionalizacije poslovanja, tudi že ustavilo. Celotna dejavnost kopenski promet in cevovodni transport je leta 2008 še vedno dosegla skromen dobiček, a se je nato do leta 2011 poslovanje močno poslabšalo, tako da so zabeležili neto čisto izgubo v višini 94 mio EUR. V naslednjih letih je šlo vseskozi navzgor, do neto čistega dobička 142 mio EUR v letu 2017, ki pa se je nato znižal na le 111 mio EUR. K znižanju so največ prispevale dejavnosti železniškega prometa, cestnega tovornega in potniškega prometa ter cevovodni transport, kjer so s 3 mio EUR dobička poslovali najslabše v zadnjih enajstih letih (dotlej je bil neto čisti dobiček vselej med 5 in 10 mio EUR).

V železniškem prometu so po letu 2008 tri leta poslovali z veliko izgubo, pozneje pa z dobičkom, ki je bil še posebej visok v letu 2017, v letu 2018 pa je upadel za tretjino. Poslovanje na železnici se je po letu 2009, ko je bila ustvarjena velika neto čista izguba v višini 30 mio EUR, izboljševalo do leta 2013 in od tedaj so letno do leta 2016 ustvarili med 8 in 15 mio EUR neto čistega dobička. V naslednjem letu se je dobiček podvojil in presegel 31 mio EUR, v 2018 pa spet nekoliko skrčil, na dobrih 21 mio EUR. Dobro polovico tega dobička so ustvarili v tovornem prometu, ostalo pa v potniškem. Na zmanjšanje dobička na železnici je najbolj vplivalo povečanje nekaterih poslovnih odhodkov (drugi poslovni odhodki, stroški dela, odpisi vrednosti), pa tudi manjši prihodki od prodaje. Slednje je v večji meri nadoknadilo zvišanje subvencij. V okviru poslovnih prihodkov je država za spodbujanje prevoza po železnici v letu 2018 namenila 81 mio EUR subvencij povezanih s poslovanjem, kar je za 8 % več kot leto prej. Celotno povišanje subvencij je bilo v letu 2018 namenjeno tovornemu prometu (v potniškem so se celo malenkost znižale), tako da je potniški promet dobil 83 %, tovorni pa 17 % železniških subvencij. Subvencije so v železniškem potniškem prometu pomenile skoraj dve tretjini poslovnih prihodkov, v tovornem prometu pa le okoli 5 %.

Dejavnost cestnega tovornega prometa (podrazred H 49.410) je nekaj let zapored močno povečevala dobiček, v zadnjih dveh letih pa se je ta ob višjih stroških energije nekoliko zmanjšal. Po stečajih nekaterih večjih družb v letu 2011 je dejavnost že naslednje leto poslovala s solidnim neto čistim dobičkom, ki se je do leta 2016 okrepil na 92 mio EUR, nato pa je bil naslednje leto že malenkost nižji, 89 mio EUR, v letu 2018 pa je upadel na 80 mio EUR. Prodajni prihodki so se sicer povečali skoraj za 15 %, vendar so se zaradi višjih stroškov energije še za odstotno točko bolj povišali poslovni odhodki. Poslovanje družb cestnega tovornega prometa se je v zadnjih nekaj letih v veliki meri izboljševalo tudi zaradi padanja cen nafte na svetovnem trgu, kar se je odrazilo tudi v padcih ali pa nižji rasti cen goriv oziroma stroškov energije od ostalih stroškov. V letih 2017 in 2018 pa se je cena nafte Brent po podatkih Svetovne banke spet povečala, s 44 na preko 54 in v 2018 na 71 USD za sodček, ali za skoraj 24 % oz. 31 %. V letu 2018 so se tako stroški energije pri prevoznikih družbah povečali za več kot 23 % (za 93 mio EUR), medtem ko so se skupni poslovni odhodki povečali precej manj, za slabih 16 %. Strošek energije v vseh poslovnih odhodkih se je tako dvignil na skoraj 22 %, kar je bilo dovolj, da se je neto čisti dobiček v prevoznih dejavnostih za skoraj 9 mio EUR zmanjšal. Skupni dolg dejavnosti cestnega tovornega prometa se je po začetku krize do leta 2012 zniževal, potem pa rasel in se je do leta 2018 povečal za skoraj dve tretjini in s tem za petino presegel predkrizno raven; je pa delež dolga v virih sredstev zdaj dosti nižji

³⁰ V letu 2018 je v dejavnosti cestni tovorni promet poleg gospodarskih družb poslovalo še 2.861 samostojnih podjetnikov, ki so imeli 5.018 zaposlenih.

³¹ Zaradi primerljivosti so prišteti zaposleni treh družb, ki zdaj niso več registrirane v železniški dejavnosti.

(58 %; v letu 2008 76 %). Po tem lahko sodimo, da je to novo zadolževanje bolj vzdržno, saj se hkrati močno povečuje tudi vrednost vloženega kapitala v družbe cestnega tovornega prometa.

V mestnem in primestnem kopenskem potniškem prometu (razred H 49.31) so v letu 2018 spet zabeležili precejšnjo izgubo, v medkrajevem in drugem cestnem potniškem prometu (podrazred H 49.391) pa se je dobiček še malo zmanjšal. V prvi dejavnosti so od leta 2008 do leta 2012 poslovali z nekajmilijonsko neto čisto izgubo, v naslednjih petih letih pa s skromnim neto čistim dobičkom, ki je znašal le okoli 0,5 mio EUR. V letu 2018 pa se je poslovni rezultat močno poslabšal in neto čista izguba je presegala 6 mio EUR. Prodajni prihodki so se sicer nekoliko povečali, še dosti bolj pa so narasli poslovni odhodki (drugi poslovni odhodki, stroški blaga, materiala in storitev ter stroški dela). Gibanja v medkrajevem avtobusnem prometu so bila podobna kot v mestnem, le da so v prejšnjih petih letih poslovali s precej večjim dobičkom, ki je v povprečju malo presegal 12 mio EUR. Tudi pri teh prevozih potnikov se je dobiček v letu 2018 znižal, pod 10 mio EUR. Prodajni prihodki so se povečali dvakrat bolj kot v mestnem prometu (za 9 %) in tudi subvencije so se v medkrajevem prometu še okrepile, a so se tudi pri teh prevozih še bolj povečali nekateri poslovni odhodki (stroški blaga, materiala in storitev in stroški dela). Javni avtobusni prevozi potnikov so, podobno kakor prevozi potnikov po železnici, subvencionirani. V mestnem potniškem prometu so v letu 2018 dobili dobrih 26 mio EUR subvencij (malo več kot leto prej; pomenili so dobro tretjino vseh poslovnih prihodkov), v medkrajevem prometu pa 35 mio EUR (kar za 28 % več kot leto prej; pomenili so 18 % poslovnih prihodkov).

V vodnem prometu (oddelek H 50) z osrednjo dejavnostjo pomorski blagovni promet so v zadnjih letih dosegali skromen pozitiven poslovni rezultat, v letu 2018 pa so poslovanje zaključili z veliko izgubo.

Velik del dodane vrednosti vodnega prometa poleg nekaj večjih pomorskih ladjarjev ustvarijo zlasti družbe, ki opravljajo storitve vleke in asistence ladij v koprskem pristanišču. Potem ko so v dejavnosti vodnega prometa še v letu 2008 poslovno leto zaključili z več kot 8 mio EUR neto čistega dobička, je ta v naslednjih letih (z izjemo manjše izgube v 2011) dosegal po nekaj milijonov evrov letno. Predlani je bilo poslovanje komajda še pozitivno, v letu 2018 pa so zabeležili neto čisto izgubo, ki je presegla 20 mio EUR, saj so se skoraj toliko povečali finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb. Ob tem so se, kljub slabim končnim rezultatom zaradi izgube iz financiranja, prodajni prihodki dejavnosti povečali za skoraj 15 % (za prek 4 mio EUR). Dobiček iz poslovanja se je potrojil in je presegel 2 mio EUR, dodana vrednost pa se je povečala za petino (na prek 13 mio EUR). Hkrati pa se je ob odpisu za četrtno znižala vrednost sredstev dejavnosti, s 75 na 56 mio EUR (to znižanje velja v primerjavi z letom 2017 in enako tudi z letom 2008).

V zračnem prometu (oddelek H 51), kjer so v zadnjih letih izmenično poslovali z manjšim dobičkom ali izgubo, so v letu 2018 izgubo močno poglobili. V letu 2010 je bila neto čista izguba že preko 20 mio EUR in se je v naslednjih nekaj letih zniževala, potem pa je poslovni rezultat nihal med +5 mio EUR in -5 mio EUR, kakršnega so zabeležili tudi v letu 2017. V letu 2018 pa se je neto čista izguba močno povečala in presegla 28 mio EUR. Tudi v zračnem prometu so se prodajni prihodki povečali (za 8 %, za 17 mio EUR), a so se precej bolj povečali stroški blaga, materiala in storitev, za 12 % in stroški dela, za 18 %. K povišanju stroškov blaga, materiala in storitev je nekaj prispevala tudi dražja nafta, saj se je strošek energije povečal za 20 % (za slabih 7 mio EUR). Hkrati je bila opravljena tudi oslabitev oziroma odpis finančnih naložb v višini 10 mio EUR, kar je tudi pomembno prispevalo k povečanju izgube. Dodana vrednost je bila z 22 mio EUR kar za dve tretjini nižja kot leta 2008, vrednost sredstev pa je bila z 89 mio EUR med najnižjimi v zadnjem desetletju, pri čemer gre v celoti za zadolženost, saj dejavnost posluje brez lastnega kapitala.

Dejavnost skladiščenje in spremljajoče prometne dejavnosti (oddelek H 52) je najuspešnejša v okviru prometa in skladiščenja, kjer so dobiček še posebej močno povečevali v zadnjih treh letih. Oddelek sestavljajo raznovrstne dejavnosti, poleg prekladalne (Luka Koper) in špedicijske dejavnosti še skladiščenje (Zavod RS za blagovne rezerve) ter spremljajoče storitvene dejavnosti v kopenskem (DARS)³², vodnem in zračnem prometu. Neto čisti dobiček v oddelku 52 od leta 2012 presega 100 mio EUR, z izjemo leta 2015, ko je upadel na 32 mio EUR zaradi velike izgube v dejavnosti skladiščenja (97 mio EUR). V nadaljevanju se je poslovanje oddelka H močno izboljšalo, tako da so najprej dosegli 193 mio EUR, nato 240 mio EUR, v letu 2018 pa že 315 mio EUR neto čistega dobička, kar je pomenilo več kot štiri petine vsega prometnega dobička. V okviru oddelka so najbolje, s 154 mio EUR neto čistega dobička, poslovale spremljajoče storitvene dejavnosti v kopenskem prometu. Dejavnost pretovarjanja je bila s 65 mio EUR dobička druga po uspešnosti poslovanja, sledili pa sta ji z 53 mio EUR skladiščna dejavnost ter dejavnost špedicije in drugih spremljajočih prometnih dejavnosti, kjer so zabeležili 26 mio EUR neto čistega dobička. Najbolj, za 31 in 25 mio EUR se je neto čisti dobiček okrepil v dejavnostih skladiščenja in pretovarjanja, pa tudi v špedicijski dejavnosti. V vseh omenjenih dejavnostih so dosegli najboljši poslovni izid od vključno leta 2008 naprej.

Poštna in kurirska dejavnost (oddelek H 53) je zadnjih nekaj let, z izjemo izgube v letu 2013, poslovala stabilno s solidnim dobičkom. Neto čista izguba poštna in kurirske dejavnosti v letu 2013 je znašala 15 mio EUR, zlasti zaradi velike neto izgube iz financiranja (19 mio EUR), ki je bila predvsem posledica izjemno visokih finančnih odhodkov iz oslavitve in odpisov finančnih naložb. Končni poslovni rezultat je sicer zadnja leta le malo odstopal od 10 mio EUR, tako tudi lani, ko so dosegli okoli 12 mio EUR neto čistega dobička.

---

³² V oklepajih navajamo družbe, ki v svojih dejavnostih dosegajo najvišje in hkrati prevladujoče deleže dodane vrednosti.

3.9 Gostinstvo (I)

Tabela 11: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb gostinstva v izbranih letih

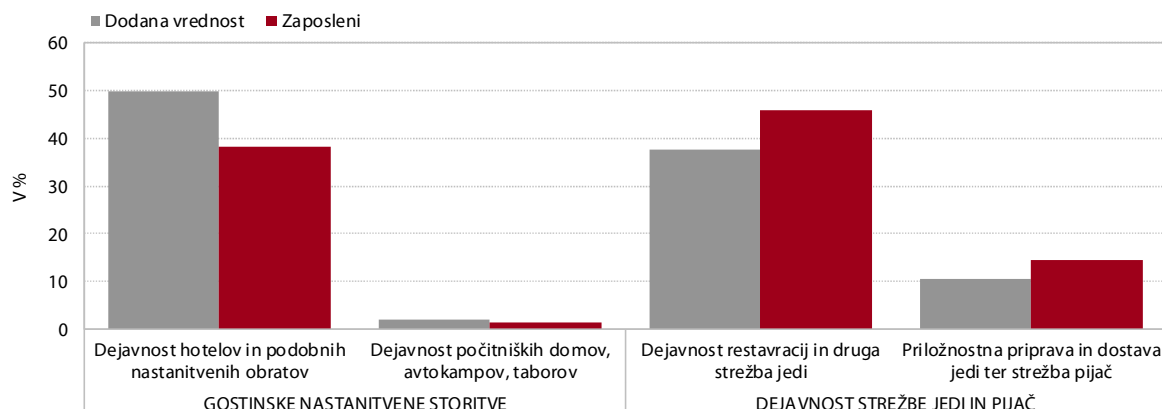
	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	2.318	2.541	3.208	3.256	3.304
Število zaposlenih ¹	17.255	17.067	16.857	19.577	20.694
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	3,4	3,7	3,8	4,1	4,1
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	2,3	2,4	2,5	2,7	2,8
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	-27,6	-59,4	0,0	43,3	36,9
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	1.004	995	628	666	688
Število zaposlenih/podjetje	7,4	6,7	5,3	6,0	6,3
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	127	146	121	106	108
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,022	0,987	1,012	1,046	1,043
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	-1,3	-2,4	0,0	2,1	1,7
Donosnost prihodkov (v %)	-2,4	-5,6	0,0	3,1	2,4
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	24.068	23.679	26.630	28.279	29.756
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	16.990	17.927	18.804	19.808	20.746
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	70,6	75,7	70,6	70,0	69,7
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	58,0	63,6	61,0	57,4	55,2
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	26,4	30,1	29,3	23,8	24,1
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	50,6	42,3	46,9	52,2	55,4
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	86,2	79,5	83,3	91,7	91,9
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	4,4	3,4	3,0	2,9	3,4
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	83,0	86,0	83,1	81,5	80,8
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	10,0	8,9	8,4	9,0	9,5

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

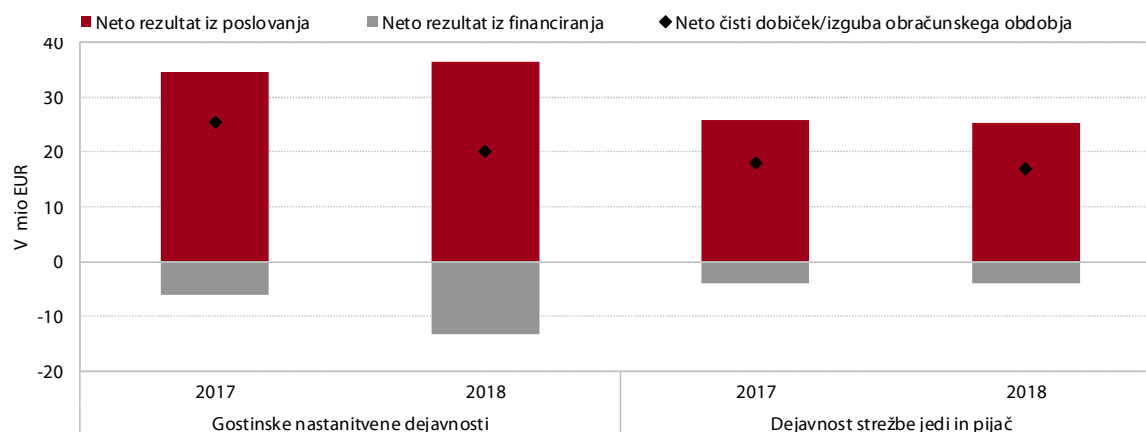
Dodana vrednost in število zaposlenih gostinskih (I) družb sta se leta 2018 nadalje močno povečala.

Dodana vrednost gostinskih družb se je lani že četrto leto zapored povečala za okoli desetino, tako da se je njihov delež v skupni dodani vrednosti povečal na 2,8 %. Ob manjšem povečanju števila zaposlenih se je produktivnost gostinskih družb (dodana vrednost na zaposlenega) leta 2018 nadalje izboljšala. Produktivnost so izboljšale družbe obeh oddelkov - družbe, ki se ukvarjajo z gostinskimi nastanitvenimi dejavnostmi (I 55) in družbe, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač (I 56). Največji del oddelka nastanitvenih storitev sicer predstavljajo hoteli in podobni obrati (I 55.1), v oddelku strežba jedi in pijač pa restavracije in družbe druge strežbe jedi (I 56.1).

Slika 39: Delež v dodani vrednosti ter zaposlenosti vseh gostinskih družb v letu 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Po negativnem poslovanju v obdobju 2008–2014 so gostinske družbe leto 2015 prvič zaključile z neto čistim dobičkom, ki se je v naslednjih dveh letih močno povečal, leta 2018 pa nekoliko zmanjšal. Slabi rezultati v obdobju 2008–2014 so bili posledica visoke neto izgube iz financiranja, po letu 2010 pa tudi neto izgube iz poslovanja. Leta 2015 so ponovno dosegli neto poslovni dobiček, ki se je v naslednjih treh letih povečal. Leta 2017 se je skoraj prepopolnila tudi neto izguba iz financiranja, ki pa se je nato leta 2018 spet močno povečala. Neto čisti dobiček, ki se je leta 2017 povečal za polovico, je bil tako leta 2018 s 36,9 mio evri za 15 % nižji kot pred letom. Rezultate poslovanja so leta 2018 nekoliko poslabšale družbe obeh oddelkov. Družbe nastanitvenih dejavnosti so poslovno leto 2018 zaključile s petino nižjim neto čistim dobičkom (tega so prvič po letu 2008 dosegle leta 2016), družbe, ki strežejo jedi in pijačo, pa so neto čisti dobiček po močnem zvišanju v letih 2016 in 2017 zmanjšale za 6,3 %. Ob poslabšanju poslovanja se je nekoliko poslabšala tudi donosnost prodaje in sredstev.

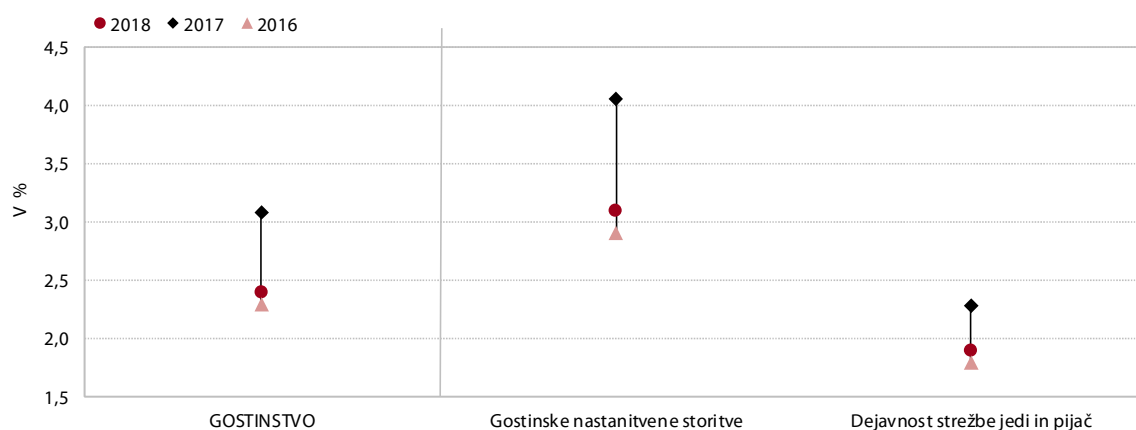
Slika 40: Poslovni izid družb gostinskih oddelkov v letih 2017 in 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Gostinske družbe so leta 2018 še povečale neto dobiček iz poslovanja, na kar je vplivala nadaljnja rast zasebne potrošnje in obiska turistov. Poslovanje gostinskih družb je bilo po letu 2009, ko so še poslovale z neto dobičkom iz poslovanja, iz leta v leto slabše, tako da so leto 2014 končale z neto izgubo iz poslovanja v višini 31,5 mio evrov. Poslabšanje so povzročile družbe nastanitvenih dejavnosti, ki so po letu 2009 poslovale negativno (leta 2014 s 33,7 mio evrov izgube). Ob večjih prodajnih prihodkih zaradi povečanega obiska tako

domačih kot tujih turistov³³ in ob zmanjšanju odpisov vrednosti, ki so bili v prejšnjih letih zelo visoki, so omenjene družbe svoje poslovanje v naslednjih štirih letih izboljšale in leto 2018 končale z neto dobičkom iz poslovanja v vrednosti 36,4 mio evrov. Ob rasti zasebne potrošnje in obiska turistov so svoje poslovanje po letu 2013 zelo izboljšale tudi družbe, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač³⁴ in leta 2018 dosegle 25,4 mio evrov neto dobička iz poslovanja. Ta je bil sicer zaradi visokih stroškov dela, ki so bili odraz ugodnih poslovnih rezultatov podjetij in naraščajočih omejitev pri zaposlovanju ustrezne delovne sile nekoliko manjši kot leta 2017.

Slika 41: Donosnost prodaje v gostinskih gospodarskih družbah v letih 2016–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Gostinske družbe so, po prepolovitvi v predhodnem letu, leta 2018 ponovno močno povečale izgubo iz financiranja. Finančno poslovanje, ki se je poslabševalo v obdobju 2009–2012, se je v naslednjih letih izboljšalo. Neto izguba iz financiranja, ki je bila najvišja v letu 2012 (77,9 mio evrov), se je do leta 2017 zmanjšala na 10 mio evrov, leta 2018 pa povečala na 17,2 mio evrov. Visoka nihanja v zadnjih dveh letih so bila posledica poslovanja nastanitvenih družb, kjer so se finančni prihodki (iz danih posojil in iz poslovnih terjatev) najprej leta 2017 precej povečali, potem pa leta 2018 precej zmanjšali.

Gostinske družbe so leta 2018 nadalje zmanjšale zadolženost. Dolg gostinskih družb se je, po povečevanju v celotnem obdobju, od leta 2015 zmanjševal in leta 2018 znašal 55,2 % virov sredstev, kar je bilo najmanj po letu 2008. Zmanjšanje je bilo posledica poslovanja družb obeh oddelkov, ki so leta 2018 nadalje izboljšale tudi kapitalsko pokritost sredstev.

³³ Število prenočitev turistov se je od leta 2014 do leta 2018 povečalo za 46,1 %; od tega domačih za 15,7 %, tujih pa za 63,9 %.

³⁴ Na izboljšanje rezultatov je leta 2014 po naši oceni vplival tudi boj proti sivi ekonomiji, leta 2016 pa uvedba davčnih blagajn. Podatki Ministrstva za finance in Davčnega urada RS kažejo, da se je v letih 2013 in 2014 izboljšalo prostovoljno izpolnjevanje davčnih obveznosti in število samoprijav ter zmanjšalo število kršitev ob inšpekcijskih pregledih. Število zaposlenih v družbah, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač se je tako v letu 2014 povečalo za 6,6 %, čisti prihodki od prodaje pa za 7,4 %. Po podatkih Finančne uprave RS je bil učinek davčnih blagajn, uvedenih leta 2016, izkazan z višjimi vplačili neto DDV, prispevkov za socialno varnost, dohodnine, davka od dohodkov pravnih oseb in davka od dohodkov iz dejavnosti. Skupni učinek teh kategorij so ocenili na 81 mio EUR, na kar je vplivalo tudi poslovanje gostinskih družb, med njimi predvsem podjetij, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač.

Okvir 2: Poslovanje podjetnikov v gostinstvu

Pomemben del dodane vrednosti dejavnosti gostinstva poleg gospodarskih družb ustvarijo samostojni podjetniki³⁵, in sicer okoli 15 % skupne gostinske dodane vrednosti. Največ, 93,3 %, jih je leta 2018 poslovalo v dejavnosti strežbe jedi in pijač.

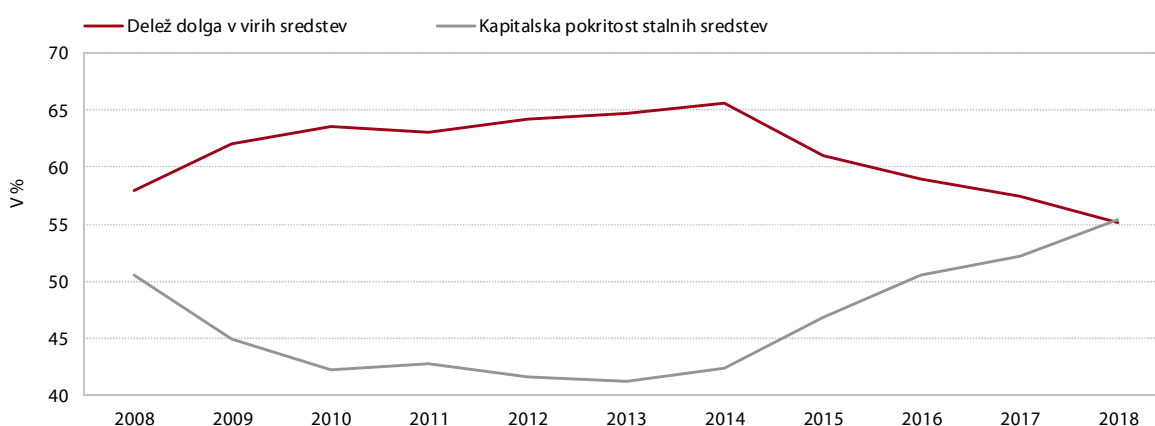
Število podjetnikov, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač, se je po rasti v letih 2008–2011 v naslednjih sedmih letih zmanjšalo na 3.956. Število pri njih zaposlenih se je zmanjševalo v celotnem obdobju do leta 2015, ko se je ponovno povečalo. Rast se je nadaljevala tudi v letih 2016–2018, tako da je bilo leta 2018 v panogi zaposlenih okoli 6.100 ljudi (v družbah te panoge skoraj 12.500). Povečanju števila zaposlenih je lani tretje leto zapored sledilo tudi povečanje dodane vrednosti, tako da se je produktivnost dela še nekoliko povečala, a bila z 22.693 evri na zaposlenega nižja kot pri gospodarskih družbah te dejavnosti. Tretje leto zapored se je povečal tudi neto podjetnikov dohodek, ki so ga ustvarili iz poslovanja in iz drugega delovanja, neto rezultat iz finančnega delovanja pa je bil negativen, vendar se je izguba še nekoliko zmanjšala in bila najnižja v celotnem obdobju. Neto podjetnikov dohodek iz poslovanja se je, po stagnaciji leta 2017, leta 2018 povečal za 8,0 %.

Tabela 12: Izbrani kazalniki poslovanja samostojnih podjetnikov v gostinstvu v obdobju 2008–2018

	2008	2010	2015	2017	2018
Število podjetnikov	4.902	5.084	4.720	4.358	4.239
Število zaposlenih ¹	7.681	6.962	5.897	6.388	6.459
Delež dejavnosti v zaposl. vseh podjetnikov	12,3	13,8	14,4	15,2	15,2
Neto dodana vrednost / zap. (v EUR)	17.641	17.805	21.726	22.279	23.271
Delež v dodani vrednosti vseh podjetnikov	8,0	9,2	10,0	10,5	10,5
Neto ² podjetnikov dohodek (v tisoč EUR)	20.130	10.535	21.974	25.318	27.398
Gospodarnost poslovanja	1,059	1,031	1,056	1,058	1,060

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med prihodki in odhodki obračunskega obdobja oz. podjetnikov dohodek, zmanjšan za negativni poslovni izid.

Slika 42: Zadolženost in finančna pokritost gostinskih družb v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

³⁵ Samostojni podjetniki so bili do leta 2017 (za podatke za leto 2016) razvrščeni po velikosti. Za male podjetnike so bili obrazci predpisani na podlagi Računovodskih rešitev pri malih samostojnih podjetnikih posameznikih, srednji in veliki podjetniki pa so predložili podatke iz letnih poročil na enakih obrazcih kot gospodarske družbe. Z letom 2017 so obrazci za vse samostojne podjetnike enotni in s postavkami iz nabora tistih, ki jih izpolnjujejo tudi gospodarske družbe.

3.10 Informacijsko-komunikacijske dejavnosti (J)

Tabela 13: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih v izbranih letih

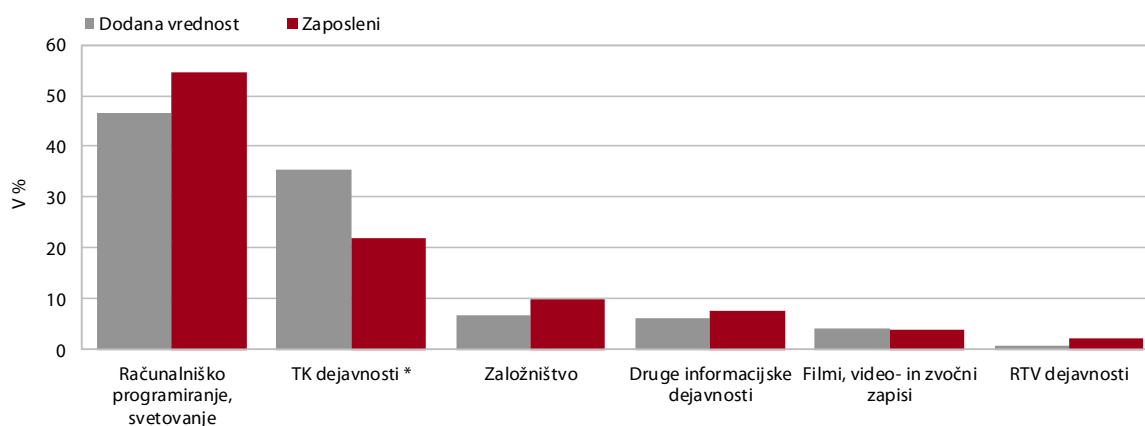
	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	2.571	2.982	3.695	3.852	3.878
Število zaposlenih ¹	17.843	17.753	17.916	19.115	20.106
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	3,5	3,8	4,0	4,0	4,0
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	6,3	6,6	6,3	5,7	5,8
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	214,9	-214,9	162,6	136,9	227,9
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	1.699	1.408	1.106	1.100	1.096
Število zaposlenih/podjetje	6,9	6,0	4,8	5,0	5,2
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	231	244	221	218	210
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,080	1,039	1,076	1,054	1,063
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	5,2	-5,0	4,1	3,3	5,4
Donosnost prihodkov (v %)	6,6	-7,0	5,1	3,9	6,0
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	63.823	61.700	64.068	61.480	63.953
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	33.565	34.420	35.252	35.586	36.705
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	52,6	55,8	55,0	57,9	57,4
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	52,5	56,8	54,7	52,2	51,4
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	34,0	33,0	34,6	28,1	27,6
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	69,4	65,1	68,5	79,1	79,9
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	92,5	97,1	94,3	112,2	112,5
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	12,6	13,8	24,7	27,6	28,7
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	68,4	66,4	66,1	60,5	60,9
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	24,7	24,4	17,9	18,8	18,9

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Obseg dodane vrednosti gospodarskih družb informacijskih in komunikacijskih dejavnosti (J) se je v zadnjih dveh letih opazno povečal, večji je bil tudi od predkrizne vrednosti leta 2008. Družbe dejavnosti J so ustvarile za 1.285,8 mio EUR dodane vrednosti³⁶, kar je bilo za 9,4 % več glede na leto prej, od leta 2017 pa presega vrednosti iz leta 2008, lani že za več kot desetino. Od leta 2016 prispevajo največji delež v strukturo dodane vrednosti dejavnosti J računalniško-svetovalne družbe (J 62), v 2018 so dosegle že 46,5 %. Ta dejavnost je tudi najbolj dinamična v smislu hitrega razvoja in nenehnega prilagajanja tržnim spremembam ter inovacijske aktivnosti. Pred letom 2016 so bile največje po dodani vrednosti v dejavnosti J telekomunikacijske družbe (J 61), lani se je njihov delež nadalje znižal in dosegel 35,3 %.

Slika 43: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2018

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * TK – telekomunikacijske dejavnosti.

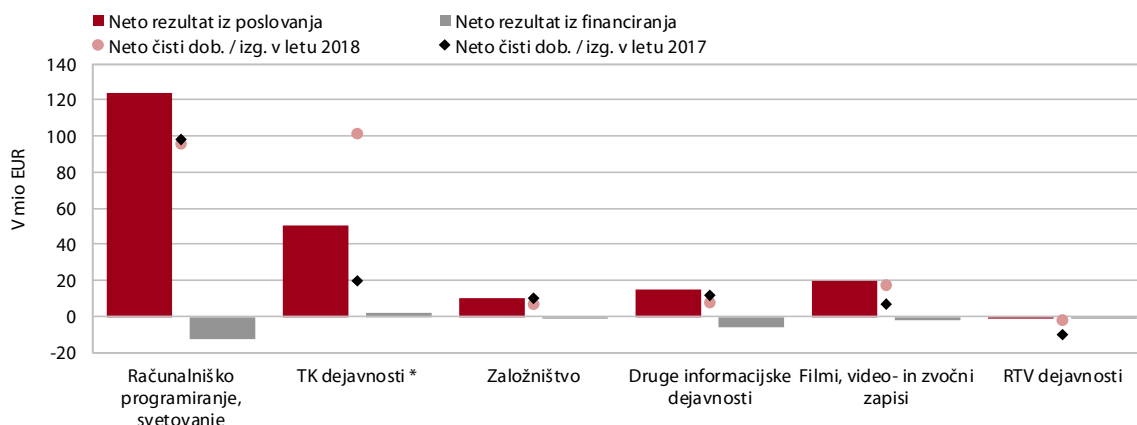
Neto čisti dobiček gospodarskih družb dejavnosti J se je lani po predhodnem zmanjševanju izjemno povečal in prvič v obdobju 2008–2018 presegel predkrizno vrednost. Družbe so obračunsko obdobje sicer ponovno zaključile s pozitivnim poslovnim rezultatom iz poslovanja in drugega delovanja, izguba iz financiranja pa se je občutno zmanjšala. Neto dobiček iz poslovanja se je povečal skoraj za četrtno, dosegel je 217,8 mio EUR. Zgolj v enem oddelku, podobno kot v predhodnih letih, pa so ustvarili neto izgubo iz poslovanja³⁷. Družbe dejavnosti J so iz drugega delovanja izkazale pozitivni poslovni rezultat in so ga znatno povečale glede na leto prej. Neto izguba iz financiranja je dosegla 19,7 mio EUR in se je precej zmanjšala, za 30,7 %. Za razliko od preteklih let so v telekomunikacijskih družbah (J 61) izkazali finančni dobiček³⁸. Neto čisti dobiček obračunskega obdobja je tako dosegel 227,9 mio EUR, kar je pomenilo, da se je povečal za 66,5 % glede na leto prej, hkrati je tako prvič presegel raven pred začetkom gospodarske krize, in sicer za 6,1 %.

³⁶ Samostojni podjetniki so ustvarili za 14,5 mio EUR dodane vrednosti, kar je bilo za 2,7 % več kot leta 2017. Zaradi hitrejše rasti dodane vrednosti gospodarskih družb se je njihov prispevek k celotni dodani vrednosti dejavnosti J še nekoliko zmanjšal, na 1,12 %. Prav tako se je nadalje zmanjšalo število podjetnikov, za 7,9 %, zmanjšalo se je tudi število pri njih zaposlenih oseb, za 8,0 %. Podjetniki, ki se ukvarjajo z računalniškim programiranjem in svetovanjem (J 62), še naprej ostajajo največji med vsemi dejavnostmi v panogi J, delež v strukturo dodane vrednosti kot zaposlenih pa so nadalje povečali, v obeh primerih je nekoliko presegal 50 %. Približno petino so k dodani vrednosti dejavnosti J prispevali podjetniki, ki se ukvarjajo z dejavnostjo v zvezi s filmi, video- in zvočnimi zapisi (J 59), njihov prispevek v strukturo zaposlenih pa je bil manjši, 11,8-odstoten.

³⁷ V družbah, ki izvajajo radijsko in televizijsko dejavnost (J 60), vendar tako po dodani vrednosti kot po zaposlenosti pomenijo zelo majhen delež v strukturi celotne dejavnosti J, po obeh merilih med 1 % in 2 %.

³⁸ Telekomunikacijske družbe so v obdobju 2010–2017 poslovale s finančno izgubo.

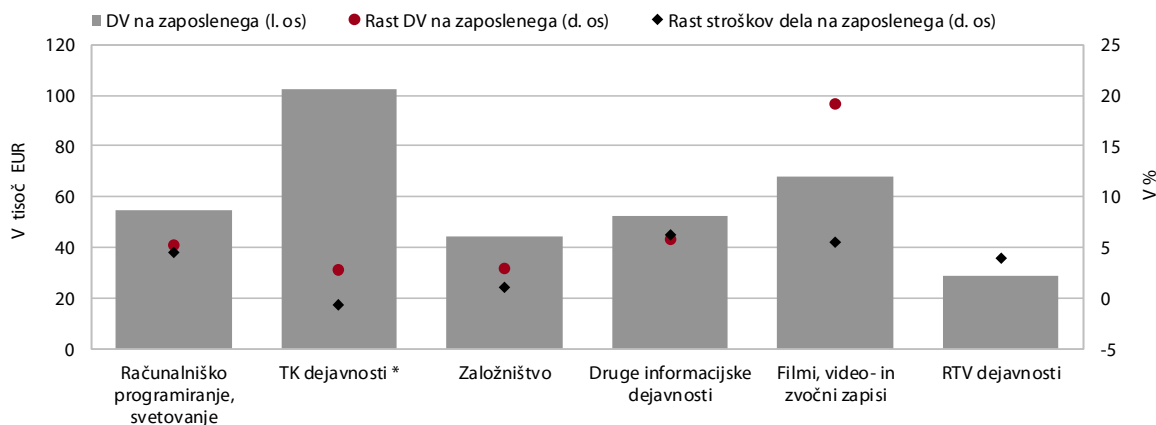

Slika 44: Poslovni rezultat družb dejavnosti J v letu 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * TK – telekomunikacijske dejavnosti.

Število zaposlenih v družbah dejavnosti J se je lani nadalje povečalo, ob še večji rasti dodane vrednosti se je povečala tudi produktivnost dela. Lanskoletna rast števila zaposlenih v informacijsko-komunikacijskih družbah je bila v obdobju 2008–2018 med največjimi, 5,2-odstotna, kar je ob še večji rasti dodane vrednosti privedlo do 4,0-odstotnega povečanja produktivnosti dela, merjeni kot razmerje med dodano vrednostjo in številom zaposlenih. Posledično so se povečali tudi stroški dela, kar je ob večji rasti dodane vrednosti vplivalo na zmanjšanje deleža stroškov dela v dodani vrednosti.

Slika 45: Dodana vrednost in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2018

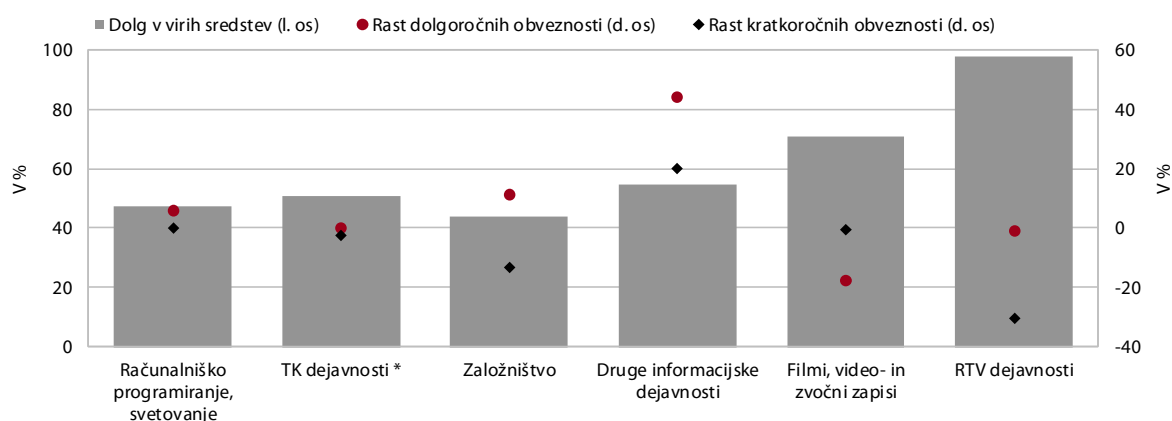
Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * TK – telekomunikacijske dejavnosti.

Gospodarnost poslovanja se je zaradi večje rasti poslovnih prihodkov ponovno povečala. Poslovni prihodki so se ob večji prodaji povečali za 6,5 %, bolj kot na domačem trgu pa so se povečali na tujih trgih (za 3,7 % oz. za 9,9 %). Na tujih trgih so družbe dejavnosti J lani še povečale svoje aktivnosti in ustvarile 28,7 % vseh prihodkov, kar pa je bilo precej manj od povprečne izvozne usmerjenosti vseh gospodarskih družb (41,8 %). Poslovni odhodki so se hkrati povečali za 5,6 %, nekoliko manj pa stroški blaga, materiala in storitev, ki so pokrili skoraj 70 % vseh poslovnih odhodkov.

Zadolženost informacijsko-komunikacijskih družb se je lani zmanjšala in dosegla eno najnižjih vrednosti v obdobju 2008–2018. Ob stagnaciji dolgoročnih in zmanjšanju kratkoročnih obveznosti, predvsem zaradi nadaljnjega zmanjšanja finančnih obveznosti do bank, se je zadolženost zmanjšala na 51,4 %, kar je bilo hkrati enako vrednosti v vseh gospodarskih družbah, za katero je do leta 2016 zaostajala. Ob nadaljnji rasti vrednosti kapitala ter manjši rasti dolgoročnih sredstev se je razmerje med kapitalom in dolgoročnimi sredstvi v družbah dejavnosti J v 2018 še nekoliko povečalo, na 79,9 %.

Slika 46: Zadolženost v gospodarskih družbah informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * TK – telekomunikacijske dejavnosti.

Računalniško-svetovalne družbe (J62) so v obdobju 2013–2018 znatno izboljšale uspešnost poslovanja. Gre za dejavnost, ki je v zadnjih šestih letih krepko povečevala tako dodano vrednost kot število zaposlenih ob istočasnem povečanju produktivnosti³⁹. Z začetkom gospodarske krize so te družbe močno preusmerile poslovanje na tuje trge, kjer so takrat realizirale zgolj dobro desetino vseh prihodkov od prodaje, v 2018 pa že čez eno tretjino. Njihov delež prodaje na tujih trgih zato znatno presega povprečno izvozno usmerjenost dejavnosti J. Povečevanje aktivnosti se je posledično odrazilo tudi v uspešnosti poslovanja, in sicer v vseh treh komponentah, ki prispevajo h končnemu poslovnemu rezultatu. V obdobju 2008–2018 so obračunsko obdobje vsako leto zaključile z neto čistim dobičkom, lani je dosegel 96,0 mio EUR in se je nekoliko zmanjšal glede na leto prej. Neto dobiček iz poslovanja, ki je dosegel 123,5 mio EUR, pa se je povečal za 16,9 %. Lani so te družbe zabeležile tudi neto izgubo iz financiranja v obsegu 12,2 mio EUR, kar je bilo prvič v zadnjih sedmih letih.

Telekomunikacijske družbe (J61) zaradi visoke kapitalne intenzivnosti znatno prispevajo k nadpovprečni dodani vrednosti na zaposlenega celotne dejavnosti J, vendar se je ta šele lani ponovno povečala. Pred tem se je zadnji dve leti zmanjševala in edino leta 2017 zdrsnila na vrednost nižjo od 100.000 EUR na zaposlenega. Njihova produktivnost je tako v celotnem obdobju 2008–2018 občutno presegala povprečno produktivnost vseh gospodarskih družb, lani za 130,8 %. Te družbe so s prodajo storitev pretežno usmerjene na domači trg, kjer so v obdobju enajstih let v povprečju realizirale štiri petine prihodkov od prodaje. V zadnjih letih so se jim sicer prodajni prihodki nekoliko zmanjšali, kar pa so skušali nadomestiti tudi z iskanjem poslovnih priložnosti v tujini. Končni poslovni rezultat telekomunikacijskih družb ostaja pozitiven na račun dobrega poslovanja iz osnovne dejavnosti, lani pa so te družbe prvič po letu 2009 izkazale tudi dobiček iz financiranja. Telekomunikacijske družbe so tako ustvarile za 101,2 mio EUR neto čistega dobička, ki se je povečal za štirikrat, kar v glavnem povežujemo z izboljšanim rezultatom iz financiranja v velikih gospodarskih družbah, za petino pa je bil večji tudi neto dobiček iz poslovanja. Saldo drugih prihodkov in odhodkov se je tudi močno povečal in je dosegel 52,7 mio EUR.

³⁹ Povprečna rast dodane vrednosti je bila 8,4 %, števila zaposlenih, 5,6 %, produktivnosti pa 2,6 %.

3.11 Poslovanje z nepremičninami (L)

Tabela 14: Kazalniki poslovanja nepremičninskih družb v izbranih letih

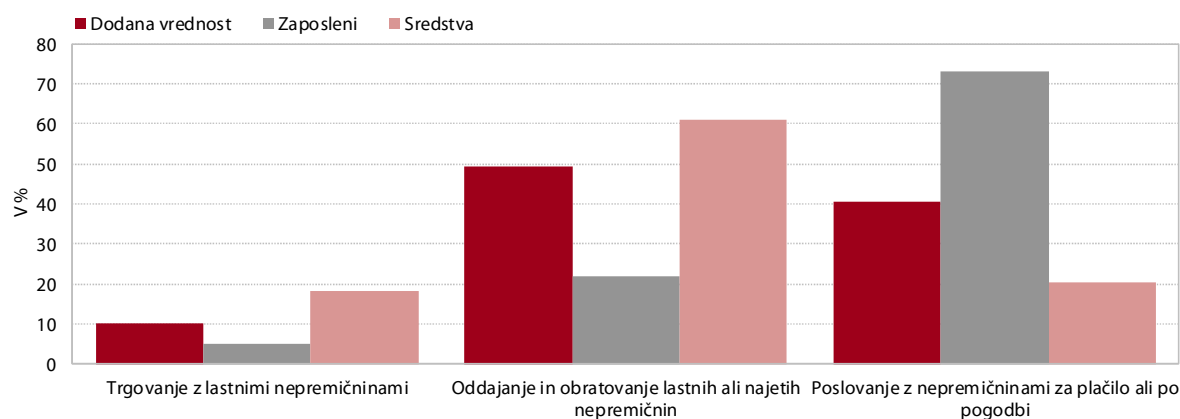
	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	1.725	1.834	2.191	2.545	2.726
Število zaposlenih ¹	3.463	3.456	3.043	5.447	5.688
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	0,7	0,7	0,7	1,1	1,1
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	1,5	1,5	1,5	2,0	2,0
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	45,5	-25,6	64,4	124,5	140,9
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	2.280	2.254	1.931	1.718	1.721
Število zaposlenih/podjetje	2,0	1,9	1,4	2,1	2,1
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	1.042	1.180	1.367	784	782
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,177	1,147	1,124	1,187	1,176
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	1,3	-0,6	1,6	2,9	3,2
Donosnost prihodkov (v %)	5,3	-3,7	9,5	13,4	14,0
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	76.395	74.304	88.888	76.719	77.073
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	22.472	23.380	24.574	28.003	29.093
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	29,4	31,5	27,6	36,5	37,7
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	74,3	74,1	68,1	60,2	59,9
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	35,9	34,0	22,5	22,1	23,2
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	38,5	38,0	41,8	51,9	52,6
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	81,4	81,7	94,1	96,2	95,1
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	2,6	1,4	2,6	3,7	3,5
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	66,8	68,1	76,3	76,6	76,2
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	2,1	2,5	1,6	2,0	2,3

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Dodana vrednost družb dejavnosti poslovanja z nepremičninami (L) se je leta 2018 še povečala. Po povečanju leta 2016 za polovico, kar je bila tudi posledica prereгистраcije večje družbe⁴⁰, se je dodana vrednost v naslednjih dveh letih nadalje umirjeno povečala. V letih 2017 in 2018 se je umirjeno nadaljevala tudi rast števila zaposlenih⁴¹ in stroškov dela na zaposlenega ter delež stroškov dela v dodani vrednosti. V nepremičninski dejavnosti sicer delujejo družbe treh panog – v letu 2018 so po številu zaposlenih največjo panogo predstavljale družbe, ki upravljajo nepremičnine za plačilo ali po pogodbi (L 68.3). Te so zaposlovale skoraj tri četrtine vseh zaposlenih dejavnosti L. Po deležu v dodani vrednosti pa je bila največja panoga, v kateri se ukvarjajo z oddajanjem in obratovanjem lastnih ali najetih nepremičnin (L 68.2). Najmanjša je dejavnost trgovanja z lastnimi nepremičninami (L 68.1). Zaradi nenehnega prehajanja iz ene v drugo panogo in skupnih lastnosti nepremičninskega trga v nadaljevanju analiziramo le poslovanje družb kot celote.

Slika 47: Struktura dodane vrednosti, zaposlenosti in sredstev nepremičninskih gospodarskih družb v letu 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

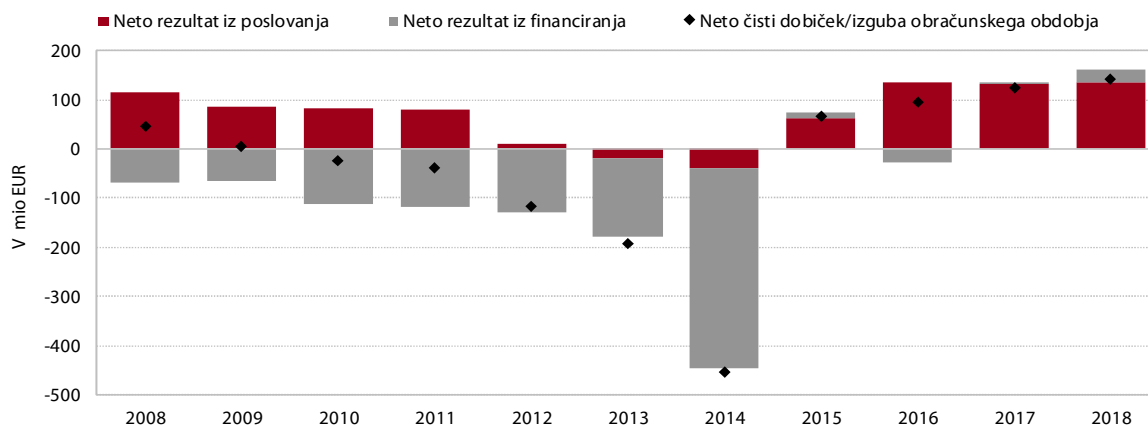
Poslovanje nepremičninskih družb, ki so po petih letih leto 2015 spet zaključile z neto čistim dobičkom, se je v naslednjih treh letih močno izboljšalo. Poslovni rezultat nepremičninskih družb se je poslabševal od leta 2009, leto 2010 so prvič zaključile z neto čisto izgubo, ki se je do leta 2014 povečala na 454,2 mio evrov. Poslabšanje je bilo posledica zniževanja poslovnih prihodkov ob zmanjševanju števila transakcij s stanovanjskimi nepremičninami in padanju prodajnih cen, povečanja poslovnih odhodkov predvsem zaradi odpisov vrednosti, ki so bili povezani z manjšo vrednostjo nepremičnin v lasti družb, ter visokih oslabitev in odpisov finančnih naložb. Leta 2014 so družbe poslovale z izgubo iz poslovanja in iz financiranja. Po letu 2014 pa so svoje poslovanje spet močno izboljšale. Ob rasti števila prodanih stanovanjskih nepremičnin, ki se je začela leta 2014⁴², in rasti cen v letih 2016–2018, so se poslovni prihodki naslednja leta močneje povečali, tako da so nepremičninske družbe zadnja štiri leta zaključile z neto dobičkom iz poslovanja. Leta 2018 so družbe povečale tudi leto prej prvič dosežen finančni dobiček, tako da se je neto čisti dobiček povečal še za desetino⁴³. Ob tem sta se še povečali donosnosti prodaje in sredstev.

⁴⁰ Družba, ki se ukvarja z upravljanjem in vzdrževanjem železniške infrastrukture se je preregistrirala iz prometa (dejavnost H).

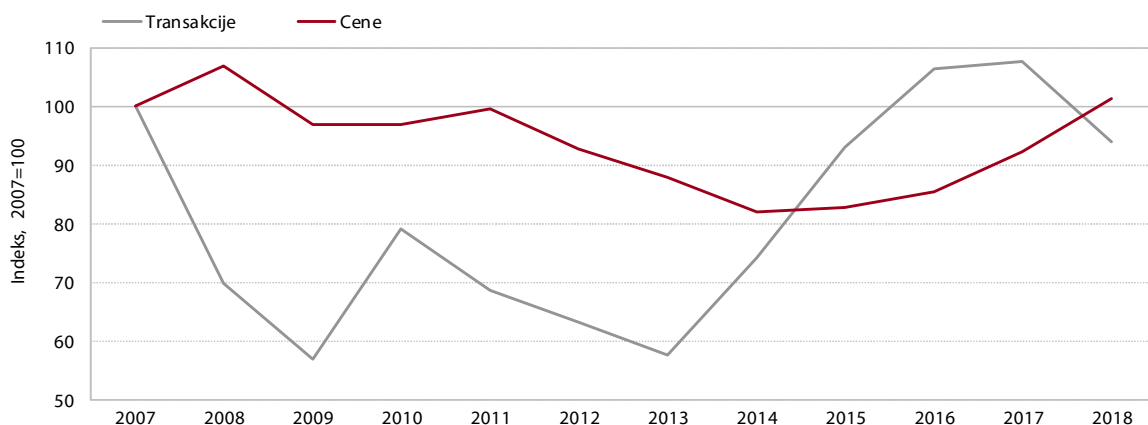
⁴¹ To se je leta 2016 zaradi prereгистраcije večje družbe povečalo za 2200 zaposlenih.

⁴² Leta 2018 se je število transakcij glede na leto prej sicer znižalo, a ostalo na relativno visoki ravni.

⁴³ Po povečanju skoraj za polovico v letu 2016 in za tretjino v letu 2017.

Slika 48: Poslovni izid nepremičninskih družb v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Slika 49: Transakcije in cene stanovanjskih nepremičnin v obdobju 2007–2018

Vir podatkov: SURS, lastni izračuni.

Zadolženost nepremičninskih družb se je lani nadalje zmanjšala. Delež dolga v virih sredstev se je po povečevanju do leta 2014, ko je dosegel 82,1 %, naslednja štiri leta znatno zmanjšal in bil z 59,9 % v letu 2018 najnižji od leta 2008. Obenem se je družbam nadalje zvišal kapital, tako da se je znatno izboljšala finančna pokritost sredstev.

Slika 50: Zadolženost in finančna struktura gospodarskih družb v dejavnosti poslovanje z nepremičninami v obdobju 2008–2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni

3.12 Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M)

Tabela 15: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih v izbranih letih

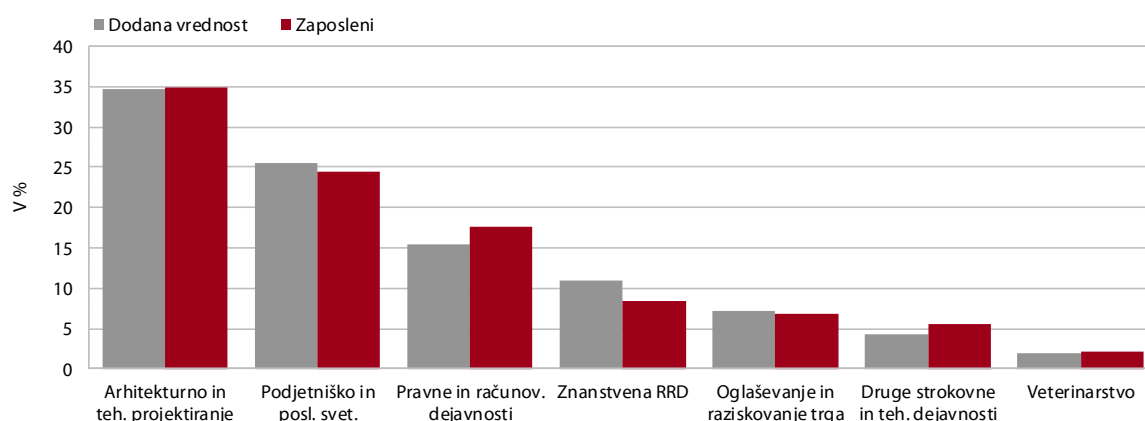
	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	10.183	11.281	13.830	13.931	13.806
Število zaposlenih ¹	28.202	29.390	28.898	30.409	31.679
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	5,5	6,4	6,5	6,3	6,3
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	6,6	6,9	6,9	6,5	6,5
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	278,0	69,5	252,7	313,0	417,5
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	658	624	513	552	592
Število zaposlenih/podjetje	2,8	2,6	2,1	2,2	2,3
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	225	239	244	246	248
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,086	1,048	1,071	1,065	1,076
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	4,4	1,0	3,6	4,2	5,3
Donosnost prihodkov (v %)	6,9	1,9	6,3	6,7	9,0
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	42.331	38.986	43.825	44.156	45.747
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	26.670	27.384	27.845	29.234	30.606
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	63,0	70,2	63,5	66,2	66,9
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	66,7	62,2	53,2	51,3	51,3
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	46,2	39,4	29,4	29,1	32,8
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	62,3	66,5	78,2	84,0	87,3
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	89,7	94,8	110,3	115,2	113,2
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	16,5	18,0	27,6	23,9	27,7
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	53,5	56,9	59,8	58,0	55,8
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	7,1	6,2	6,2	6,1	6,4

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Obseg dodane vrednosti gospodarskih družb strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti (M) se je leta 2018 povečal najbolj v zadnjih enajstih letih. Družbe dejavnosti M so ustvarile dodano vrednost v obsegu 1.449,2mio EUR⁴⁴, kar je bilo za 7,9 % več kot leto prej, pet let pa raven presega vrednost iz predkriznega leta 2008, lani že več kot za petino. V strukturi dodane vrednosti dejavnosti M se je v obdobju enajstih let delež najbolj zmanjšal največjemu oddelku po dodani vrednosti, to je arhitekturno in tehnično projektiranje, tehnično preizkušanje in analiziranje (M 71), za 14,6 o. t., kar v večji meri povezujemo s posledicami gospodarske krize, ki je močno prizadela tudi gradbeni sektor, s katerim so te družbe poslovno precej povezane. So pa te družbe lani delež v strukturi dodane vrednosti dejavnosti M povečale že drugo leto zapored, ko je aktivnost v gradbeništvu⁴⁵ spet bolj okrevala. Delež v strukturi dodane vrednosti dejavnosti M se je na drugi strani najbolj povečal v družbah, ki opravljajo storitve podjetniškega in poslovnega svetovanja (M 70), za 6,4 o. t.

Slika 51: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2018

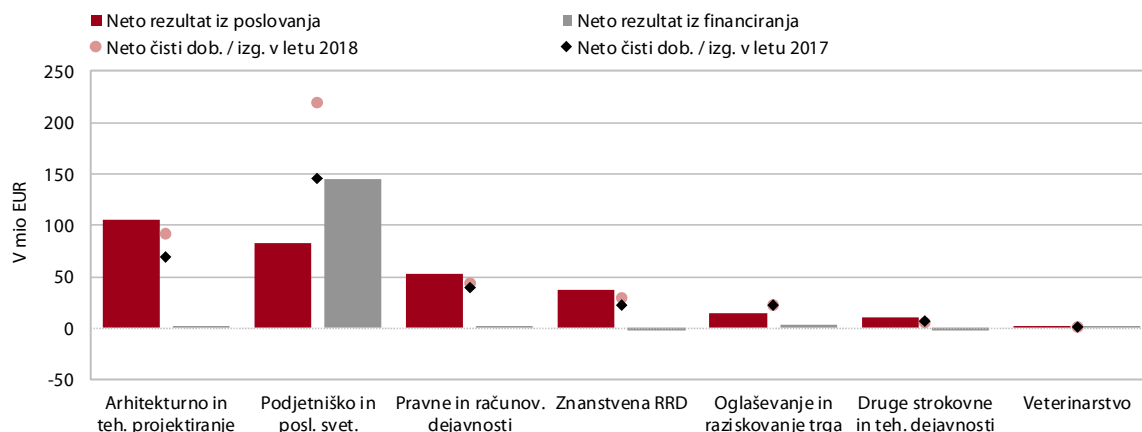
Vir podatkov AJ PES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Družbe dejavnosti M so lani še nadalje povečale neto čisti dobiček, ki od leta 2016 presega vrednost pred začetkom krize. Obračunsko obdobje so tudi lani, podobno kot v predhodnih štirih letih, zaključile s pozitivnim poslovnim rezultatom na vseh treh ravneh poslovanja. Neto dobiček iz poslovanja je dosegel 306,1 mio EUR in se je povečal za dobro desetino, izkazan pa je bil v vseh oddelkih. Saldo drugih prihodkov in odhodkov se je nadalje močno povečal in je znašal 25,3 mio EUR. Družbe dejavnosti M so v 2018 že peto leto zapored ustvarile neto dobiček iz financiranja, dosegel je 148,6 mio EUR in se je znatno povečal. Neto čisti dobiček obračunskega obdobja je bil v zadnjih osmih letih izkazan v vseh oddelkih dejavnosti M, v 2018 je dosegel 417,5 mio EUR in je vrednost iz leta 2008 presegal že za polovico.

⁴⁴ Samostojni podjetniki so ustvarili za 75,8 mio EUR dodane vrednosti, kar je bilo za 2,3 % več kot leta 2017. Zaradi hitrejše rasti dodane vrednosti gospodarskih družb se je njihov prispevek k celotni dodani vrednosti dejavnosti M še nekoliko zmanjšal, na 4,97 %. Prav tako se je zmanjšalo število podjetnikov, za 5,0 %, kot tudi število pri njih zaposlenih oseb, za 4,4 %. Od leta 2017 v strukturo dodane vrednosti samostojnih podjetnikov največ prispevajo podjetniki, ki se ukvarjajo z arhitekturno-projektantskimi storitvami (M 71), lani je njihov delež dosegel 25,6 %, za skoraj dve odstotni točki manjši je bil prispevek v strukturo zaposlenosti. Podjetniki, ki se ukvarjajo s pravnimi in računovodskimi dejavnostmi (M 69), in so bili do leta 2017 po prispevku k dodani vrednosti med podjetniki dejavnosti M največji, pa še naprej ostajajo največji v strukturi zaposlenih, lani so prispevali 35,2 %.

⁴⁵ Dodana vrednost se je v gradbeništvu v letih 2017–2018 realno povečala za 8,3 % oz. 8,0 %.

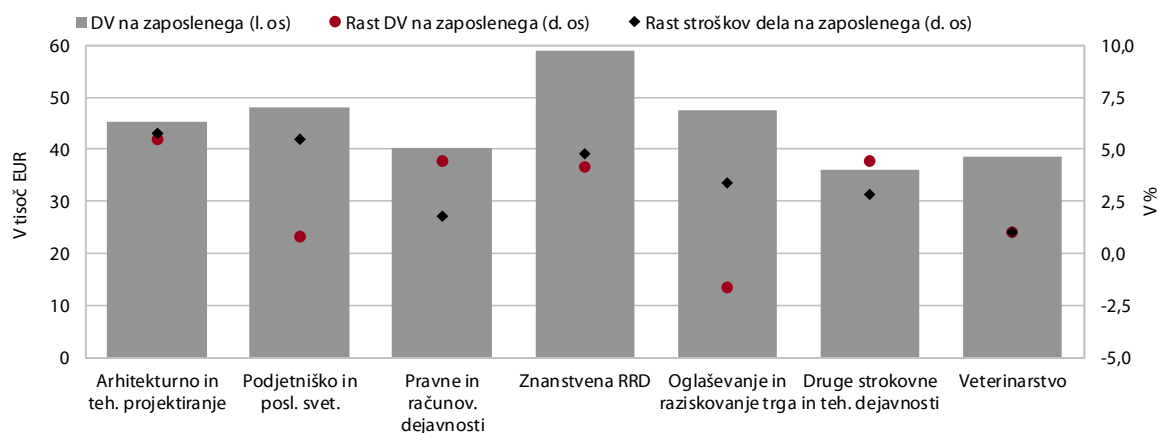
Slika 52: Poslovni rezultat družb dejavnosti M v letu 2018

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Produktivnost dela se je leta 2018 nadalje povečala ob največji letni rasti tako dodane vrednosti kot števila zaposlenih v obdobju 2008–2018. Rast števila zaposlenih se je nadaljevala četrto leto zapored, v enajstletnem obdobju pa je bila tudi največja, 4,2-odstotna. Ob še večji rasti dodane vrednosti se je tudi produktivnost dela, ki je razmerje med dodano vrednostjo in številom zaposlenih, nadalje povečala, za 3,6 %. Ob večjem številu zaposlenih so se bolj kot obseg dodane vrednosti povečali tudi stroški dela, tako da se je delež stroškov dela v dodani vrednosti nekoliko povečal.

Slika 53: Dodana vrednost in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2018

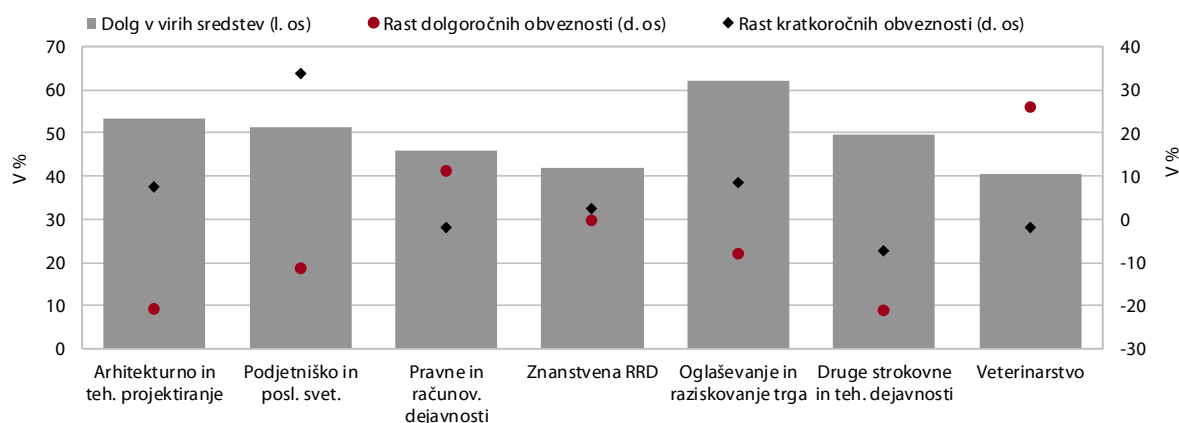
Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Gospodarnost poslovanja se je v letu 2018 po dveh letih stagnacije ponovno okrepila, tokrat zaradi večjega zmanjšanja poslovnih odhodkov. Na upad poslovnih odhodkov so vplivali predvsem manjši stroški blaga, materiala in storitev, ki so skupaj s stroški dela pokrili že več kot 90 % vseh poslovnih odhodkov. Nekoliko manj kot poslovni odhodki so se zmanjšali poslovni prihodki družb dejavnosti M, kar je izviralo predvsem iz prodaje storitev na domačem trgu, ki je bila manjša za 7,8 %. Hkrati se je prodaja na tujem trgu povečala za 12,4 %. Posledično se je izvozna usmerjenost družb dejavnosti M lani znatno povečala, tako da je bila realizacija prihodkov na tujih trgih največja v obdobju 2008–2018, 27,7-odstotna.

Zadolženost v dejavnosti M, ki se je postopno zmanjševala iz leta v leto, se je lani ohranila na že doseženi v letu 2017. Znašala je 51,3 % in se je izenačila z vrednostjo v vseh gospodarskih družbah, v letih 2014–2017 je zaostaja za tem povprečjem, pred tem obdobjem pa je bila vrsto let na ravni njihovega povprečja. Lanskoletna zadolženost je bila tako rezultat zmanjšanja dolgoročnih, finančnih kot poslovnih obveznosti, rasti kratkoročnih poslovnih obveznosti ter nadaljnje rasti vrednosti kapitala. Kapitalaska pokritost dolgoročnih sredstev družb dejavnosti M se neprekinjeno povečuje zadnjih pet let, lani na 87,3 %, saj se je vrednost kapitala povečala bolj, kot se je povečala vrednost dolgoročnih sredstev. Pri tem je za družbe strokovno-tehničnih dejavnosti značilno, da so vrednost kapitala povečevale skozi celotno enajstletno obdobje, razen leta 2010.

Slika 54: Zadolženost v družbah strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Arhitekturno-projektantske družbe (M 71) zadnjih pet let opazno izboljšujejo uspešnost poslovanja.

Ob večjem investicijskem povpraševanju in povečani prodaji arhitekturno-projektantskih storitev, lani predvsem na tujih trgih, so te družbe še za eno petino povečale neto dobiček iz poslovanja, ki je dosegel 105,5 mio EUR. Posledično se je povečalo tudi število zaposlenih, za 4,7 %, s čimer se je nadaljevala rast po letu 2016. Kljub temu pa je število zaposlenih še vedno za 12,7 % manjše kot pred začetkom krize. Po izjemnem povečanju poslovnih prihodkov v letu 2017⁴⁶ so se ti lani zmanjšali za 14,9 %, in sicer zlasti na domačem trgu, za 22,6 %, tako da so se s prodajo storitev še bolj usmerili na tuje trge. Tam so nadalje povečali prihodke, za 14,3 %, njihova vrednost pa je večja od predkrizne ravni že od leta 2013, lani že za 79 %. Arhitekturno-projektantske družbe so lani drugič v obdobju 2008–2018 izkazale finančni dobiček, ki je znašal 2,3 mio EUR, v obdobju 2008–2013 pa so poslovale z večjo finančno izgubo, ki je v povprečju dosegala 17,3 mio EUR. Neto čisti dobiček je tako lani dosegel 92,0 mio EUR, kar je bil četrti najboljši poslovni rezultat v celotnem enajstletnem obdobju.

Družbe, ki se ukvarjajo s podjetniškim in poslovnim svetovanjem (M 70), od leta 2015 ustvarjajo znatno višji neto čisti dobiček od najvišje predkrizne vrednosti.

Gre za dejavnost, ki je v celotnem obdobju 2008–2018⁴⁷ krepko povečala število zaposlenih, ki jih je bilo lani že za polovico več kot pred krizo. Z začetkom gospodarske krize so te družbe močno preusmerile poslovanje na tuje trge, kjer so že takrat realizirale četrtno vseh prihodkov od prodaje. V letih 2017 in 2018 se je v tujini realizirani delež znižal in dosegel eno tretjino, potem ko je v letih 2013–2016 presegal dve petini. Njihov delež prodaje na tujih trgih zato znatno presega povprečno izvozno usmerjenost dejavnosti M. Povečevanje aktivnosti se je posledično odrazilo tudi v uspešnosti poslovanja, in sicer v vseh treh komponentah, ki prispevajo h končnemu poslovnemu rezultatu. V obdobju 2008–2018 so družbe obračunsko obdobje, z izjemo v letu 2010, vsako leto zaključile z neto čistim

⁴⁶ Povečali so se za polovico, še bolj pa na domačem trgu, preko 60 %

⁴⁷ Zgolj v letu 2014 se je število tam zaposlenih znižalo za 15,3 %.

dobičkom. Lani je prvič presegel 200 mio EUR, predkrizno vrednost pa presega že od 2015 in ostaja največji med vsemi oddelki dejavnosti M. Podobno je tudi neto dobiček iz poslovanja večji od predkrizne ravni že od 2015, lani se je povečal na 83,3 mio EUR. Te družbe so v zadnjih petih letih zabeležile tudi neto dobiček iz financiranja, ki se je lani občutno povečal in dosegel 144,9 mio EUR.

3.13 Druge raznovrstne poslovne dejavnosti (N)

Tabela 16: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih v izbranih letih

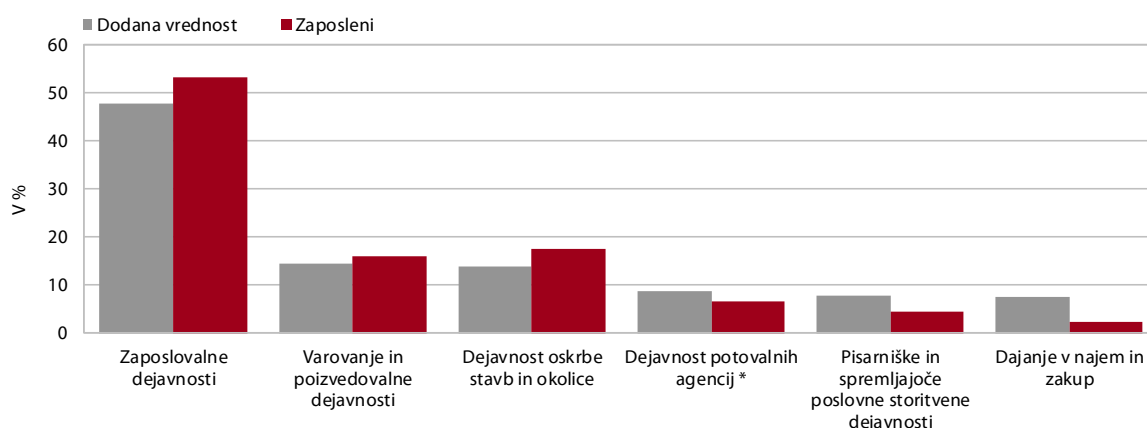
	2008	2010	2015	2017	2018
Število gospodarskih družb	1.456	1.678	2.114	2.191	2.223
Število zaposlenih ¹	21.829	20.614	27.174	32.193	32.741
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	4,3	4,5	6,1	6,7	6,5
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	2,2	2,4	3,2	3,6	3,6
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	3,1	-6,6	27,1	57,5	59,1
VELIKOST					
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	547	525	456	492	530
Število zaposlenih/podjetje	15,0	12,3	12,9	14,7	14,7
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI					
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	34	41	35	32	34
GOSPODARNOST					
Gospodarnost poslovanja	1,019	1,004	1,029	1,042	1,039
DONOSNOST					
Donosnost sredstev (v %)	0,4	-0,8	2,9	5,6	5,3
Donosnost prihodkov (v %)	0,3	-0,6	2,0	3,4	3,2
PRODUKTIVNOST					
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	18.132	19.096	21.463	23.287	24.562
STROŠKI DELA					
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	15.490	16.416	18.232	19.545	20.566
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	85,4	86,0	84,9	83,9	83,7
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST					
Delež dolga v virih sredstev (v %)	73,5	73,7	66,6	57,7	58,3
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	48,1	49,6	43,9	37,4	36,4
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	52,5	49,5	61,8	83,6	80,5
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	97,0	88,2	99,2	116,2	116,0
IZVOZNA USMERJENOST					
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	12,3	10,7	17,2	19,4	18,6
STRUKTURA SREDSTEV					
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	50,4	53,1	54,0	50,6	51,8
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	27,3	23,5	21,7	30,1	31,2

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Rast dodane vrednosti družb raznovrstnih poslovnih dejavnosti (N) se je po štiriletnem obdobju pospešene rasti sicer nadaljevala tudi v letu 2018, vendar prvič ne zaradi dejavnosti posredovanja začasne delovne sile. Družbe so ustvarile dodano vrednost v obsegu 804,2 mio EUR⁴⁸, kar je bilo za 7,3 % več kot leto prej ter že osmo leto zapored več od vrednosti iz leta 2008, lani že za 103,2 %. Od leta 2014 prispevajo največji delež v dodano vrednost dejavnosti N družbe, ki se ukvarjajo z zaposlovalnimi dejavnostmi (N 78)⁴⁹. Te družbe so lani prvič po petih letih neprekinjenega povečanja svoj delež zmanjšale, na 47,8 % oz. za 2,6 o. t., v obdobju 2008–2018 pa so ga povečale kar za 24,2 o. t. Delodajalci se namreč zaradi potreb po bolj fleksibilnih oblikah zaposlovanja še vedno odločajo za najem delavcev preko sklenjenih delovnih pogodb z zaposlovalnimi agencijami.

Slika 55: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2018

Vir podatkov: AJ PES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti.

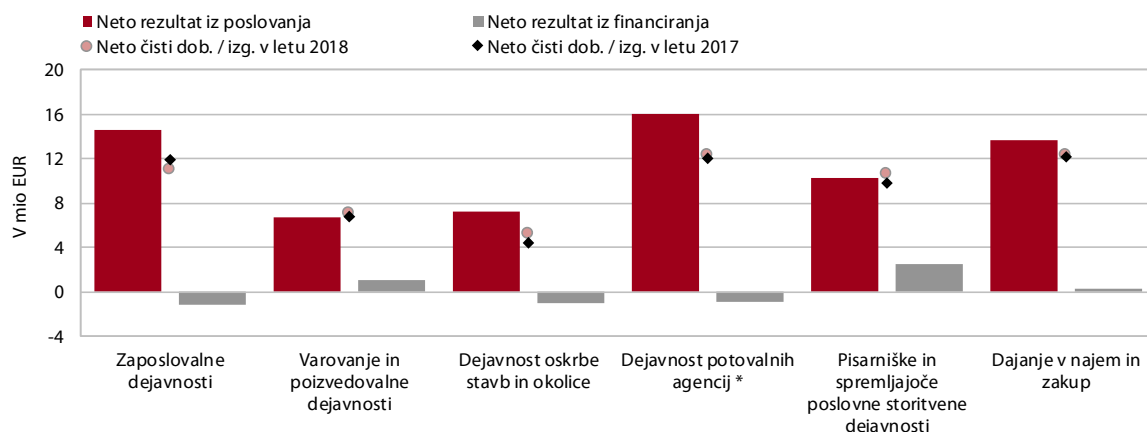
Poslovni rezultat družb raznovrstnih poslovnih dejavnosti se je po izjemnem povečanju leta 2017 nadalje povečal tudi v 2018, prvič v obdobju 2008–2018 je bil izkazan tudi finančni dobiček. Po močnem zmanjšanju izgube iz financiranja v letu 2017 so družbe dejavnosti N lani prvič ustvarile dobiček iz financiranja, ki je znašal 0,8 mio EUR, glavnina pa je bila ustvarjena v družbah, ki se ukvarjajo s pisarniškimi in drugimi storitvami (N 82). Prav tako so družbe dejavnosti N zaključile obračunsko obdobje s pozitivnim poslovnim rezultatom iz poslovanja ter drugega delovanja. Neto dobiček iz poslovanja je znašal 68,4 mio EUR in se je le malenkost povečal, izkazan pa je bil v vseh šestih oddelkih. Saldo drugih prihodkov in odhodkov se je močno povečal in je dosegel 2,2 mio EUR. Družbe dejavnosti vseh oddelkov N so tako izkazale neto čisti dobiček⁵⁰, ki je znašal 59,1 mio EUR, kar je bilo za 2,7 % več kot leto prej, hkrati pa zadnjih šest let tudi že presega vrednost pred začetkom krize.

⁴⁸ Samostojni podjetniki so ustvarili za 39,0 mio EUR dodane vrednosti, kar je bilo za 8,6 % več kot leta 2017. Zaradi njihove hitrejše rasti dodane vrednosti se je prispevek podjetnikov k celotni dodani vrednosti dejavnosti N lani nekoliko povečal, na 4,62 %. Število samostojnih podjetnikov se je nadalje zmanjšalo, za 4,7 %, število pri njih zaposlenih oseb pa se je ponovno povečalo, za 6,0 %, kar je bila ena izmed večjih rasti med dejavnostmi zasebnega sektorja. Med vsemi dejavnostmi N ostajajo podjetniki, ki se ukvarjajo z dejavnostjo oskrbe stavb in okolice (N 81), še naprej največji, in sicer so k dodani vrednosti prispevali 58,7 %, v strukturo zaposlenih pa 59,3 %.

⁴⁹ Gospodarske družbe, ki se ukvarjajo s posredovanjem začasne delovne sile (N 78.2) so lani povečale dodano vrednost zgolj za 1,8 %, pred tem so jo v obdobju 2013–2017 povečevale znatno bolj. Leta 2014 so realizirale najvišjo rast dodane vrednosti, 123,1 %, kar je bilo deloma posledica takrat uvedenih zakonskih sprememb o urejanju trga dela in so se nanašale tudi na delo agencij za posredovanje dela.

⁵⁰ Ob dobrem in stabilnem poslovanju iz osnovne dejavnosti je končni poslovni rezultat dejavnosti N zelo odvisen od dinamike spreminjanja neto rezultata iz financiranja.

Slika 56: Poslovni rezultat družb dejavnosti N v letu 2018

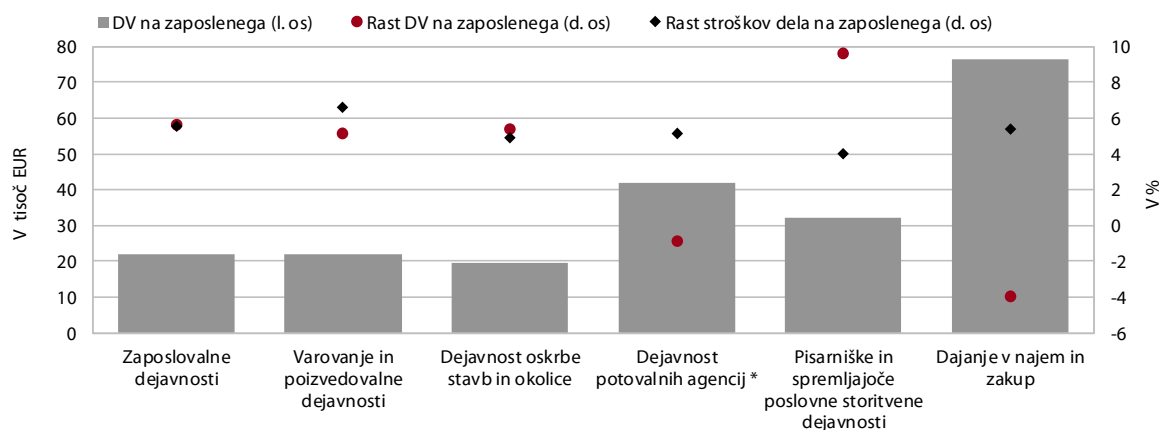

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti.

Ob nadaljnji rasti dodane vrednosti in šibkejši rasti števila zaposlenih v družbah dejavnosti N se je nadaljevala tudi rast produktivnosti dela. Rast števila zaposlenih je bila lani 1,7-odstotna, kar je ob še večji rasti dodane vrednosti privedlo do nadaljnje rasti produktivnosti dela, za 5,5 %. Dodana vrednost na zaposlenega, ki se je povečevala zadnja štiri leta, je tako dosegla 24.562 EUR. Rast stroškov dela se je posledično nadaljevala in je le za malenkost zaostajala za rastjo dodane vrednosti, zato se je delež teh stroškov v dodani vrednosti nekoliko znižal.

Slika 57: Dodana vrednost in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2018

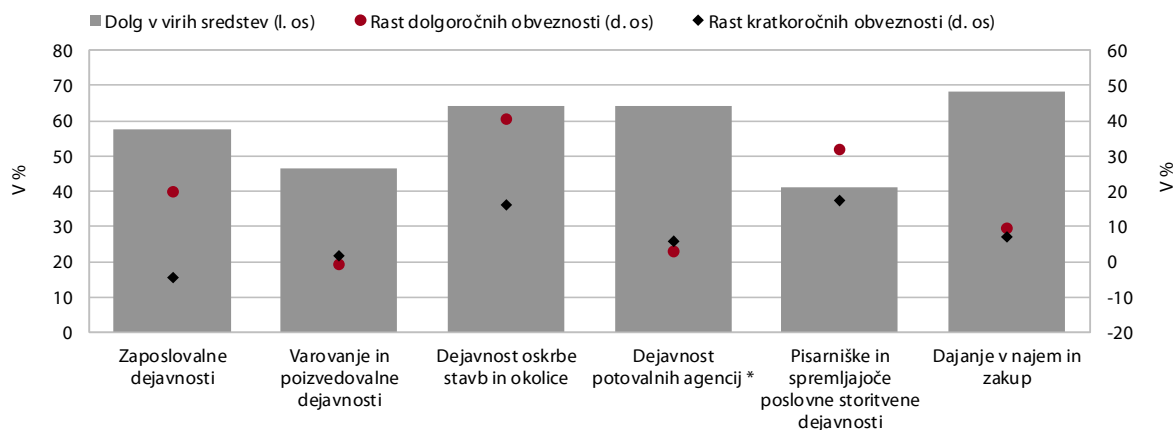
Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti.

Gospodarnost poslovanja se je leta 2018 zaradi nekoliko večje rasti poslovnih odhodkov nekoliko poslabšala. Rast poslovnih odhodkov je bila s 6,3 % večja od rasti poslovnih prihodkov, zato se je gospodarnost v dejavnosti N poslabšala. Nekoliko manj so se povečali stroški blaga, materiala in storitev, ki so pokrili skoraj 60 % vseh poslovnih odhodkov. Rast prihodkov se je ob večji prodaji storitev dejavnosti N še povečala, za 6,1 %, vendar se je bolj kot na tujih povečala na domačem trgu, kar je vplivalo na zmanjšanje izvozne usmerjenosti, na 18,6 %.

Ob še vedno visoki rasti vrednosti kapitala se je zadolženost družb raznovrstnih poslovnih dejavnosti v 2018 ponovno povečala. Razmerje med dolgom in obveznostmi do virov sredstev se je povečalo na 58,3 % in še vedno ostaja večje od povprečne zadolženosti vseh gospodarskih družb⁵¹. Dolgoročne obveznosti so se okrepile zaradi večjih finančnih obveznosti do bank, hkrati so se povečale tudi kratkoročne obveznosti do bank, kar je ob nadaljnji rasti vrednosti kapitala⁵², 7,6-odstotni, vodilo k realizaciji nekoliko večje zadolženosti družb dejavnosti N kot v letu 2017, ko je bila najnižja v obdobju 2008–2018. Kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev družb dejavnosti N se je lani zaradi manjše rasti vrednosti kapitala od rasti vrednosti dolgoročnih sredstev zmanjšala na 80,5 %, tako da je vrednost kazalnika od 2015 na občutno višji ravni kot prej, ko je bila vseskozi okoli 52 %.

Slika 58: Zadolženost v gospodarskih družbah drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2018

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti.

Neto čisti poslovni izid zaposlovalnih družb (N 78) se je lani zmanjšal, tokrat predvsem zaradi večje izgube iz financiranja. Gre za dejavnost⁵³, ki je od 2014 do 2017 znatno povečevala dodano vrednost ter le nekoliko manj število zaposlenih, kar je vplivalo tudi na rast produktivnosti dela. Lani se je ob precej bolj umirjeni rasti dodane vrednosti, vendar prvič po letu 2012 zopet manjšem številu zaposlenih, za 3,7 %, produktivnost dela še povečala in dosegla največjo vrednost doslej, 22.088 EUR na zaposlenega. V času gospodarske krize so se razmere na trgu dela zaostriale in posledično spremenile, zato so podjetja zaradi racionalizacije poslovanja pogosteje najemala delavce preko zaposlovalnih agencij. Ta način zaposlovanja se je ohranil tudi v razmerah izboljšanih pogojev na trgu dela, vendar so se leta 2018 prvič po daljšem obdobju rasti poslovni prihodki od prodaje zaposlovalnih storitev malenkost zmanjšali, za 0,5 %, kar je izviralo predvsem iz manjšega povpraševanja na domačem trgu. Rast poslovnih prihodkov od prodaje storitev na tujih trgih, predvsem na trgu EU, pa se je nadaljevala tudi lani. Realizacija prihodkov na tujih trgih se je tako še povečala in je dosegla 13,4 %, kljub temu ostaja manjša od povprečne vrednosti za celotno dejavnost N. Družbe so lani iz osnovne dejavnosti realizirale neto dobiček v obsegu 14,6 mio EUR, ki se je s tem nekoliko zmanjšal, prav tako tudi dobiček iz drugega delovanja. Izguba iz financiranja, ki je bila sicer izkazana v celotnem obdobju 2008–2018, pa se je v 2018 ponovno povečala, skoraj za tretjino. Neto čisti dobiček je tako dosegel 11,1 mio EUR, kar je bil drugi najboljši poslovni rezultat v enajstletnem obdobju.

⁵¹ Družbe dejavnosti N so bile v obdobju 2008–2014 med bolj zadolženimi v celotnem gospodarstvu.

⁵² Družbe dejavnosti N so v enajstletnem obdobju nenehno povečevale vrednost kapitala, razen leta 2012, v zadnjih petih letih v povprečju kar za 14 %.

⁵³ Družbe, ki se ukvarjajo s posredovanjem začasne delovne sile (N 78.2) so lani prispevale 97,4 % k dodani vrednosti vseh zaposlovalnih družb oddelka N 78.

4 Zaključek

Poslovni rezultat **gospodarskih družb** se je po močnem poslabšanju med krizo v letu 2018 že peto leto zapored zelo izboljšal. Poslabšanje v krizi se je kazalo v negativnem rezultatu iz financiranja in zmanjšanem dobičku iz poslovanja. Tudi v letu 2018 je do nadaljnjega izboljšanja prišlo pri obeh komponentah, s čimer se je neto čisti dobiček gospodarskih družb povzpел precej nad do sedaj najvišjo raven iz leta 2007. Neto dobiček iz poslovanja se je v tej primerjavi še bolj okrepil, po več letih pa je bil spet dosežen neto dobiček iz financiranja. Na strani poslovnih prihodkov se je nadaljevalo povečevanje prihodkov od prodaje na trgu EU, ob domači konjunkturi pa se je v zadnjih dveh letih temu pridružila tudi močna rast prihodkov na domačem trgu. Povezano z omenjeno visoko gospodarsko aktivnostjo in povečanim povpraševanjem po delovni sili sta se deleža stroškov dela v dodani vrednosti in poslovnih odhodkih nekoliko okrepila, a ostala podobna kot pred desetimi leti. Zniževanje finančnih odhodkov je bilo ob intenzivnem razdolževanju družb povezano z vse manjšimi odhodki iz bančnih posojil, v zadnjih letih pa so močno upadli tudi odhodki povezani z odpisi in oslabitvami. Slednji in podobni posegi, ki povečajo odhodkovno stran bilanc, se vseeno občasno še opravijo v posameznih družbah, kar lahko v primeru večjih družb precej vpliva na spremembo uspešnosti poslovanja celotne dejavnosti. Zadolženost gospodarskih družb (delež dolga v virih sredstev) se je leta 2018 nadalje znižala in je bila z 51 % na ravni leta 2000.

Gospodarske družbe področja **kmetijstva, lova, gozdarstva in ribištva (A)** in **živilsko predelovalnih dejavnosti (C 10, 11)** so po letu 2014 poslovni rezultat močno izboljšale in v letu 2018 dosegle najvišjo dodano vrednost in najvišji neto čisti dobiček v zadnjem desetletju. V *družbah področja A* je bilo to doseženo ob ugodnih vremenskih razmerah in s tem večjem pridelku ter ob nadaljevanju sanacije gozdov in večjem poseku. Izkazani skupni neto čisti dobiček je bil višji za 60 %, v tem pa neto čisti dobiček iz poslovanja skoraj dvakrat tolikšen kot v letu prej. Poslovne rezultate so izboljšale družbe iz obeh osnovnih oddelkov, to je iz kmetijstva in iz gozdarstva, družbe iz ribištva pa so ga poslabšale in izkazale neto čisto izgubo. Poleg družb dejavnosti A so razmeroma dobre rezultate poslovanja dosegle tudi *družbe živilsko predelovalnih dejavnosti*, saj so neto čisti dobiček v primerjavi z letom prej povečale za okoli četrtno.

Dodana vrednost gospodarskih družb **rudarstva (B)** se je v preteklem obdobju povečini zniževala zaradi krčenja dejavnosti premogovništva. Ob tem se je močno zniževalo tudi število zaposlenih, kar pa se je, zaradi povečane aktivnosti v gradbeništvu in z njim povezanim neenergetskim rudarstvom, v zadnjih letih ustavilo. Po letu 2015 je bil negativen vpliv energetskega dela na celotno dejavnost B dosti manjši, tako da so po šestih letih spet poslovali z neto čistim dobičkom. Ta je bil največji v letu 2017, lani, ko so z izgubo spet poslovali v premogovništvu in pri odkrivanju nahajališč plina, pa se je več kot prepolovil. K pozitivnemu poslovanju rudarstva v letu 2018 je tako ponovno pripomoglo uspešno poslovanje neenergetskega dela te dejavnosti.

Gospodarske družbe iz **predelovalnih dejavnosti (C)** so po letu 2013 uspešnost poslovanja močno izboljšale in neto čisti dobiček do leta 2018 večkratno povečale. V tem letu se je kljub nadaljnemu zmanjšanju neto finančne izgube ob nižji rasti prihodkov od prodaje v tujini in zato slabšemu rezultatu iz poslovanja po več letih spet nekoliko zmanjšal. Ob skromnejši rasti prodaje oz. proizvodnje se je v večini panog zmanjšala tudi rast stroškov blaga, materiala in storitev, z nadaljnjo rastjo zaposlenosti pa je bila višja rast stroškov dela. Gibanju proizvodnje niso sledili materialni stroški v proizvodnji električnih naprav, kjer je na rezultate pomembno vplivala ena največjih družb. Poleg tri četrtine nižjega neto dobička iz poslovanja se je zmanjšala tudi ustvarjena dodana vrednost v proizvodnji električnih naprav ter poslabšala produktivnost dela. Ta panoga je skupaj z družbami iz proizvodnje kovin in farmacevtske industrije ustvarila tudi večino neto finančne izgube celotne dejavnosti. Zaradi zmanjšanja finančnih odhodkov se je neto finančna izguba družb iz proizvodnje kovin in farmacevtske industrije v letu 2018 precej zmanjšala, družbe iz proizvodnje električnih naprav pa so jo pod vplivom nižjih finančnih prihodkov povečale. Te družbe so tudi bolj zadolžene kot pred letom. Zmanjševanje zadolženosti družb predelovalnih dejavnosti se je sicer upočasnilo, saj je rast kratkoročnih obveznosti, ki predstavljajo večino dolga, preseгла rast kapitala.

Gospodarske družbe **oskrbe z elektriko, plinom in paro** (D) so, po veliki neto čisti izgubi zaradi odpisov vrednosti v letu 2015, v zadnjih treh letih ponovno poslovale s solidnim dobičkom, ki pa se nekoliko zmanjšuje. V rdečih številkah ostaja le še dejavnost termoelektrarn, kjer je ponovno povečana izguba v letu 2018 največ prispevala k slabši uspešnosti poslovanja dejavnosti D. Na drugi strani so največ dobička spet ustvarili v dejavnosti distribucije električne energije, kjer se je tudi najbolj okreplil. Zaznavno slabše so poslovali tudi še v dejavnosti trgovanja z električno energijo (povezano s problematiko v termoelektrarnah) ter pri oskrbi s paro in vročo vodo.

Gospodarske družbe v **dejavnosti oskrbe z vodo, ravnanja z odplakami in odpadki ter saniranja okolja** (E) so od leta 2008 naprej vseskozi poslovale z dobičkom, ki pa je po letih precej nihal. V poslovnem letu 2018 so dodano vrednost zaradi višje zaposlenosti nekoliko povečale, neto čisti dobiček pa ob tem nekoliko znižale. V primerjavi z letom prej, ko je bil najvišji v zadnjem desetletju, se je znižal za 30 %. Poslabšanje poslovnega rezultata so družbe te dejavnosti izkazale na dveh ravneh delovanja. Dobiček iz poslovanja so zmanjšale za 17 % in iz izrednih dogodkov za tri četrtine, izguba iz financiranja pa je bila nižja.

Družbe v **gradbeništvu** (F) so v pokriznem obdobju poslovale z izgubo, poslovni rezultat pa se je močneje izboljšal v zadnjih letih, tako da je dobiček v letu 2018 spet presegel tistega iz leta 2008. Z večanjem aktivnosti se je povečala tudi zaposlenost, prihodki družb pa so se povečali tako na domačem kot tujih trgih. Produktivnost v gospodarskih družbah gradbeništvu se je nadalje povečala, zlasti v oddelku gradnja stavb. K večjemu dobičku iz poslovanja je pripomogel tudi relativno nizek obseg odpisov vrednosti. Družbe v gradbeništvu so se leta 2018 ponovno precej razdolžile, vrednost virov sredstev pa se je že drugo leto zapored povečala.

Gospodarske družbe **trgovine ter vzdrževanja in popravil motornih vozil** (G) so v prvih pokriznih letih uspešnost poslovanja poslabšale. Po letu 2013, ko so imele celo manjšo izgubo, pa so v nadaljnjih letih poslovanje močno izboljšale. To je bilo še posebej izrazito leta 2018 na kar je vplivalo predvsem znižanje slabitve vrednosti nepremičnin večje družbe leto prej. S tem se je precej izboljšalo poslovanje družb na drobno, ki so znižale neto izgubo iz financiranja in precej izboljšale neto dobiček iz poslovanja. Družbe drugih dveh oddelkov, trgovine na debelo in trgovine z motornimi vozili so ob nadaljnji rasti gospodarske aktivnosti in potrošnje gospodinjestev poslovanje še izboljšale. Družbe vseh treh oddelkov so izboljšale kapitalsko pokritost sredstev.

V gospodarskih družbah **prometa in skladiščenja** (H) so po doseženi izgubi v letu 2009 potem poslovanje večinoma izboljševali in v letu 2018 z nadaljnjo manjšo rastjo dosegli najboljši poslovni rezultat v zadnjih enajstih letih. Po velikem ustvarjenem neto čistem dobičku sta tudi v letu 2018 izstopali dejavnosti spremljajočih storitev v kopenskem prometu (z DARS) ter cestnega tovornega prometa, ki pa sta se jima z močno rastjo dobička precej približali dejavnosti pretovarjanja (z Luko Koper) in skladiščenja (z Zavodom RS za blagovne rezerve). Manjše poslabšanje poslovanja so že drugo leto zapored v cestnem tovornem prometu povzročili višji stroški energije, poslabšanje v avtobusnem in železniškem prometu pa nekateri drugi povečani odhodki.

Gostinske družbe (I), ki so od leta 2008 do leta 2014 poslovale z izgubo, so v naslednjih letih poslovale pozitivno. Neto čisti dobiček se je povečeval do leta 2018, ko se je nekoliko zmanjšal. Znižanje v zadnjem letu je bilo posledica povečanja finančne izgube družb nastanitvenih dejavnosti, ki se je še leto pred tem močno zmanjšala. Zaradi večjih prodajnih prihodkov ob rasti zasebne potrošnje in povečanem obisku turistov pa se je tudi lani nadaljevala rast neto dobička iz poslovanja. Gostinske družbe so lani nadalje zmanjšale tudi zadolženost in s tem izboljšale kapitalsko pokritost sredstev.

Gospodarske družbe **informacijskih in komunikacijskih dejavnosti** (J) so v obdobju 2008–2018 dosegale pozitivni poslovni rezultat, razen v letu 2010, kar je bila posledica visoke neto izgube iz financiranja. V letu 2018 pa so prvič ustvarile večji neto čisti dobiček kot pred krizo, in sicer za 6,1 %. Tak rezultat je bil predvsem posledica znatnega zmanjšanja neto izgube iz financiranja ob nadaljnji rasti neto dobička iz poslovanja in drugega delovanja. Ob nadaljnji visoki rasti števila zaposlenih ter še večji rasti dodane vrednosti se je

produktivnost dela še povečala. V strukturo dodane vrednosti od leta 2016 največ prispevajo računalniško-svetovalne družbe (J 62), ki so v zadnjih šestih letih pospešeno povečevale tako število zaposlenih kot rast dodane vrednosti, kar se je odražalo tudi v uspešnosti poslovanja. Pred tem so največ prispevale telekomunikacijske družbe (J 61), katerih končni poslovni rezultat sicer ostaja pozitiven na račun dobrega poslovanja iz osnovne dejavnosti, lani pa so prvič po letu 2009 izkazale tudi dobiček iz financiranja.

Nepremičninski trg se je v letih pred gospodarsko krizo, ko je povpraševanje po različnih vrstah nepremičnin presevalo ponudbo, razcvetel in dosegal visoke dobičke, z gospodarsko krizo pa se je poslovanje **nepremičninskih družb** (L) močno poslabšalo. Tako so nepremičninske družbe po precejšnjem poslabšanju poslovnega rezultata že leto 2010 zaključile z neto čisto izgubo, ki se je v letih do 2014 še povečala. Z oživljanjem trgovanja na nepremičninskem trgu so družbe leto 2015 zaključile z neto čistim dobičkom, ki se je v naslednjih treh letih še izraziteje povečal.

Gospodarske družbe **strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti** (M) so v prvih dveh letih po začetku krize poslovanje nekoliko poslabšale, po letu 2010 pa so že sicer pozitivno poslovanje le izboljševale. V letu 2018 so še nadalje povečale že visok neto čisti dobiček, ki od leta 2016 presega vrednost pred začetkom gospodarske krize. Ob največji rasti tako števila zaposlenih kot dodane vrednosti v obdobju 2008–2018 se je produktivnost dela še povečala. Delež v strukturi dodane vrednosti se je v tem obdobju najbolj zmanjšal arhitekturno-projektantskim družbam (M 71), katerim se je aktivnost z gospodarsko krizo preko gradbeniškega sektorja precej zmanjšala. Ob večjem investicijskem povpraševanju in prodaji storitev se je poslovni rezultat iz osnovne dejavnosti še nadalje občutno povečal, kar je ob izkazanem neto finančnem dobičku privedlo do precej visokega neto čistega dobička. V strukturi dodane vrednosti pa se je delež najbolj povečal družbam, ki opravljajo storitve podjetniškega in poslovnega svetovanja (M 70). V obdobju 2008–2018 so, razen v letu 2010, realizirale neto čisti dobiček.

Gospodarske družbe **drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti** (N) so le v prvih dveh letih krize ustvarile negativni poslovni rezultat, po letu 2010 pa so pozitivno poslovanje večinoma izboljševale. Lani so tako še povečale neto čisti dobiček, ki že šest let presega vrednost pred začetkom krize. Tak končni poslovni rezultat je bil predvsem posledica prvič v obdobju 2008–2018 izkazanega neto finančnega dobička ob hkrati izkazanem dobičku iz poslovanja in drugega delovanja. Ob nadaljnji rasti tako števila zaposlenih kot dodane vrednosti se je produktivnost dela še povečala. Za razliko od predhodnih let je bil lani vpliv dejavnosti posredovanjačasne delovne sile (N 78.2) na rast dodane vrednosti dejavnosti N občutno manjši. Od leta 2014 sicer v strukturo dodane vrednosti dejavnosti N največji delež prispevajo zaposlovalne družbe (N 78), saj so se podjetja zaradi spremenjenih razmer na trgu dela in potreb po večji racionalizaciji poslovanja pogosteje odločala za najemanje delavcev preko zaposlovalnih agencij. Ob pozitivnem poslovanju iz osnovne dejavnosti so te družbe v celotnem obdobju izkazovale izgubo iz financiranja, ki se je v 2018 opazno povečala, kar je vplivalo na manjši neto čisti dobiček kot leto prej.

5 Seznam literature in virov

1. Boj proti sivi ekonomiji dvignil prihodke iz naslova DDV za 96 milijonov evrov. (2014). Ljubljana. Pridobljeno na <http://www.protisiviekonomiji.si/novica/article/46974/>.
2. Informacija o poslovanju gospodarskih družb v Republiki Sloveniji. (2019). Ljubljana: AJPES.
3. Kmet Zupančič in drugi. (2010). Poslovanje gospodarskih družb v letu 2009 – pregled po dejavnostih. Delovni zvezki UMAR, št. 5/2010 let. XIX. Ljubljana: UMAR.
4. Letno poročilo družbe in skupine HSE 2015 (2016). Ljubljana: HSE. Pridobljeno na: <http://www.hse.si>.
5. Letno poročilo poslovnega sistema Mercator d.d. za leto 2012. (2013). Ljubljana: Mercator. Pridobljeno na: <http://www.mercator.si>.
6. Letno poročilo poslovnega sistema Mercator d.d. za leto 2017. (2018). Ljubljana: Mercator. Pridobljeno na: <http://www.mercator.si>.
7. Letno poročilo 2018. Skupina Telekom Slovenije in Telekom Slovenije d. d. (2019). Ljubljana: Telekom Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.telekom.si>.
8. Letno poročilo skupine Petrol in družbe Petrol d.d. za leto 2018. (2019). Ljubljana: Petrol. Pridobljeno na: <http://www.petrol.si>.
9. Odprti podatki Slovenije – Prvič registrirana vozila po mesecih. (2019). Ljubljana: Ministrstvo za javno upravo. Pridobljeno na <https://podatki.gov.si/dataset/prvic-registrirana-vozila-po-mesecih>.
10. Poročilo o učinkih uvedbe sistema davčnega potrjevanja računov v RS v letu 2016. (2017). Ljubljana. Pridobljeno na: http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Medijsko_sredisce/2017/Porocilo_o_ucinkih_uedbe_sistema_davcnega_potrjevanja_racunov_v_Republiki_Sloveniji_v_letu_2016.pdf
11. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Cene. (2019). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
12. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Gradbeništvo. (2019). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
13. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Gozdarstvo in lov. (2019). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
14. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Kmetijstvo in ribištvo. (2019). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
15. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Okolje. (2019). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
16. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Nacionalni računi. (2019). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na <http://www.stat.si/>.
17. SI-Stat podatkovni portal – Ekonomsko področje – Turizem. (2019). Ljubljana: Statistični urad RS. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
18. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Transport. (2019). Ljubljana: Statistični urad RS. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
19. Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida za gospodarske družbe in samostojne podjetnike. (različna leta). Ljubljana: AJPES.
20. Zakon o minimalni plači. (2010). Ljubljana: Uradni list RS, št. 13/10.

Priloga: Opredelitev kazalnikov, uporabljenih v analizi poslovanja gospodarskih družb

KAZALNIKA VELIKOSTI

Sredstva na podjetje

001/število podjetij

Število zaposlenih na podjetje

188/število podjetij

KAZALNIK OPREMLJENOSTI DELA S SREDSTVI

Povprečna* sredstva na zaposlenega

$((001_1 + 001_0)/2)/188$

KAZALNIK GOSPODARNOSTI

Gospodarnost poslovanja = poslovni prihodki/poslovni odhodki

(126/127)

KAZALNIKI DONOSNOSTI

Donosnost sredstev = neto čisti dobiček (izguba) obračunskega obdobja/povprečna* sredstva

$(186-187)/((001_1 + 001_0)/2)$

Donosnost prihodkov = neto čisti dobiček (izguba) obračunskega obdobja/celotni prihodki

$(186-187)/(126 + 153 + 178)$

Donosnost kapitala = neto čisti dobiček (izguba) obračunskega obdobja/povprečni* kapital

$(186-187)/((056_1 + 056_0)/2)$

KAZALNIK PRODUKTIVNOSTI

Dodana vrednost na zaposlenega

$(126-128-148)/188$

KAZALNIKA STROŠKOV DELA

Stroški dela na zaposlenega

(139/188)

Delež stroškov dela v dodani vrednosti

$(139)/(126-128-148)$

KAZALNIKI FINANCIRANJA IN PLAČILNE SPOSOBNOSTI

Delež dolga (kratkoročne in dolgoročne finančne ter poslovne obveznosti, rezervacije in pasivne časovne razmejitev) v virih sredstev

$((072 + 075 + 085 + 095)/055)$

Delež kratkoročnih obveznosti (s pasivnimi časovnimi razmejitvami) v virih sredstev

$((085 + 095)/055)$

Kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev

(056/002)

Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev in zalog

$(056 + 072 + 075)/(002 + 034)$

KAZALNIK IZVOZNE USMERJENOSTI

Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu v celotnih čistih prihodkih od prodaje

$(115 + 118)/110$

KAZALNIKA STRUKTURE SREDSTEV

Delež dolgoročnih sredstev v sredstvih

(002/001)

Delež proizvodjalnih strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih

((013 + 014)/002)

Opombi: Številke v formulah pomenijo ustrezno šifro AOP. * Pri izračunu povprečne vrednosti sredstev in kapitala se upošteva podatek o vrednosti sredstev/kapitala ob koncu tekočega in ob koncu preteklega leta za družbe, ki so poslovale v tekočem letu.